

Fritt fram for falsk ID

”Systemet bygger på tillit”

Brønnøysundregistrene, høsten 2009

Metoderapport til Skup 2010

Alf Endre Magnussen og Einar Haakaas, Aftenposten

En liten historie

Albaneren Saimir Cipi reiste våren 2000 fra Albania over til Italia i en liten båt. Saimir kjøpte en pakketur for 1000 dollar. Han betalte for mer enn en båtreise. Saimir betalte for et nytt liv. Vel framme i Italia var han en ”annen” – en italiener med navnet ”Simone Parisi”.

Med tog reiste han videre til Norge under det nye navnet. Det falske passet skaffet ham skattekort, personnummer og eget firma i Norge. Saimir gjorde det bra. Under falsk navn hadde han betrodde sikkerhetsklarerte jobber som håndverker på den nye statsministerboligen, hos Kripos og ved politiarresten i Sandvika. Under navnet ”Parisi” var han nær ved å bli norsk statsborger da han ble avslørt og dømt ni år etter ankomst. Selv etter avsløringen levde det falske navnet ”Simone Parisi” videre i folkeregisteret.

Denne historien er ikke unik. Norsk ID-kontroll svikter, og når falske ID’er blir avslørt tar ikke myndighetene affære ved å slette de falske navnene i folkeregisteret.

Falsk ID blir stående. Til tross for at personer blir dømt for bruk av en falsk ID, eller at den falske identiteten er slått fast ved dom, fjernes ikke navnet i folkeregisteret. Aftenposten sjekket ved en stikkprøve 40 falske navn som framkommer i dommer opp mot folkeregisteret. Samtlige navn var fortsatt registrert og levde videre i dette systemet. Systemsvikten skyldes at verken rettsvesen eller politiet har rutiner for å varsle folkeregisteret om avslørte falske identiteter. Folkeregisteret er en grunndatabase, og selve navet for alle andre registre, men folkeregisteret er fullt av feil. Opplysninger derfra er ikke til å stole på. Riksadvokaten arbeider etter avsløringen med nye rutiner som skal sørge for at falske navn slettes i folkeregisteret etter dom, og Politidirektoratet arbeider med tilsvarende rutiner for varsling ved funn eller mistanke om bruk av en falsk identitet.

Åpen dør for falsk ID. Svikt i kontrollen åpner for at nær sagt hvem som helst kan komme seg inn i Norge med falsk identitet. Banker, skattekontorer, trygdekontorer og en rekke offentlige etater er de som i praksis godkjenner identitetsdokumenter, uten at de ansatte har kunnskap og kompetanse til å avsløre forfalskninger. De nevnte instansene kan rekvirere et såkalt D-nummer (midlertidig personnummer for personer som ikke er bosatt). Dette sikrer godkjenning av en identitet uten at de kan slå fast om identiteten er falsk. En rekke kriminelle har benyttet dette smutthullet. Systemet ligger åpent også for potensielle terrorister, og denne godkjenningen av identiteter har pågått gjennom flere år.

I Norge er det utstedt 1,1 millioner D-numre som står i Det sentrale folkeregisteret. Ingen vet hvor mange av disse som er basert på en falsk identitet. Etter avsløringen er hele systemet endret slik at ID-kontrollen på alle 1,1 millionene som har fått D-nummer blir nullet ut. Et tverrdepartementalt utvalg jobber med nye retningslinjer for tildeling av D-nummer.

Godkjente 10.000 feilaktig. Fra 1. oktober 2009 fram til 10. juni 2010 godkjente ligningskontorene identiteter for bosetting på personer fra EØS-land i strid med instruksen fra Finansdepartementet. I nettopp samme periode er det avdekket at mange har skaffet seg falske ID-dokumenter fra land innenfor Schengen-området for lettere å bevege seg på tvers av grensene i Europa. Flere hundre saker må behandles på nytt, fordi grunnlaget for godkjenningen er usikker. Samtlige 10.000 må fremskaffe politiattest for at deres identitet er riktig. Skatt øst har på eget initiativ gått gjennom alle som har fått D-nummer fra deres kontorer de siste tre årene. Så langt har de funnet rundt 500 falske identiteter godkjent på tre år, og mener dette er koblet til organisert kriminalitet.

Tittel på prosjektet: Fritt fram for falsk ID

Hvor og når publisert: I Aftenposten i løpet av året 2010.

Redaksjon og redaksjonsadresse/tlf:

Aftenposten
Innenriksredaksjonen
Postboks 1
0051 Oslo

Tlf: 22863000

Journalistenes tlf/e-post:

Einar Haakaas, mobil: 982 03 118, ainar.haakaas@aftenposten.no
Alf Endre Magnussen, 917 59 719, alf.magnussen@aftenposten.no

1. En forlatt bil i Ungarn

Arbeidet med saken starter med at en norsk privatetterforsker via kontakter i Ungarn finner en etterlatt norskregistrert bil parkert i Ungarn. Den private etterforskeren Terje Bjørlo jobber for et norsk bilfinansieringsfirma. Han skal hente inn verdier for dem. Denne bilen er finansiert, men eieren ga blaffen i å betale og stakk til utlandet. Det offisielle navnet på mannen er "Gianni Casstela", angivelig en italiener. Men passet er utstedt av "det italienske generalkonsulatet i Teramo". Det skal ligge i Italia, men hvorfor i all verden skal italienske myndigheter ha et konsulat inne i sitt eget land? Kontoret eksisterer ikke. Men det oppdaget verken norske skattemyndigheter, banker, Brønnøysundregistrene, folkeregisteret eller bilfinansieringsselskapet. Og Romerike politidistrikt satte sitt stempel på at han har riktig identitet, trolig uten å sjekke om det finnes et italiensk generalkonsulat i Teramo.

Ved hjelp av den falske identiteten har "Casstela" fått arbeidstillatelse, personnummer, lovlig murerfirma, bankkonto og lån. Rett før han stakk, fikk "Casstela" rundt en halv million kroner inn på kontoen. I løpet av 14 dager er kontoen tømt – alt er tatt ut i kontanter. Summene er under nivået for at banken sender hvitvaskingsmelding. Saken bærer i seg alle signaler om hvitvasking og mulig fiktiv fakturering. I bilen blir det funnet en detaljert reiserute som ender i Kosovo, og mannen er trolig albaner.

Saken kommer inn som et tips fra gode kilder, men vi gjør våre søk i folkeregisteret og Brønnøysundregistrene, og finner at mannen er lovlig registrert med firma og personnummer. Et halvt år etter at Aftenposten skrev om saken, stod han fortsatt registrert, men er nå borte. Saken viser at du kan få til det meste med et falsk pass i Norge, men hvor svikter kontrollen?

2. Problemstillinger

”Gianni Casstela”-saken bærer i seg mye av vår problemstilling, men vi bruker lang tid på å finne metoder og gi de journalistiske sakene en form som gjør dem leselige. Vi trenger også noen avgrensninger av problemstillingen. På hvilke områder er det farligst at folk har falsk ID? Og hva kan vi avsløre av svikt i offentlige systemer?

Spøkelse fra Litauen. Vi kjenner igjen mønsteret fra tidligere saker. Høsten 2009 hadde vi gransket et firma hvor 27 arbeidere fra Litauen ikke fikk utbetalt lønn. Etter nærmere undersøkelser viser det seg at firmaet de jobbet i, var opprettet under falsk identitet. Mannen som angivelig hadde opprettet firmaet viste seg å være en drukkenbolt som var idømt reiseforbud i Litauen etter fyllekjøring med 3,1 i promille. I hans navn var det opprettet firma i Brønnøysund, og han hadde fått et midlertidig personnummer i folkeregisteret. Kommunikasjonssjef i Brønnøysundregistrene, Dan-Erik Aggvin, kommer med følgende innmøtelse til Aftenposten høsten 2009 på spørsmål om ID-kontroll ved firmaregistrering: -Systemet bygger på tillit. Vi bedriver ikke faktakontroll. Det har vi verken hjemmel eller kapasitet til, sier Aggvin.

Undersaken har tittelen ”Ingen ID-kontroll i Brønnøysund”, og det kommer fram at Næringslivets Sikkerhetsråd (NSR) gjentatte ganger har reist kritikk mot sviktende sikkerhet ved etablering av selskaper.

En Acta-direktor i Sverige fikk en pakke kakerlakker levert på døren.

Acta-sjef fikk kakerlakk i posten
Det var en vanlig Energiaktiva som Acta som fikk kakerlakk. Det var rett og slett en medlemspakke levert til en villa i Tilly, nord for Stockholm. Posten ble tilkalt og fant 21 levende kakerlakker i pakken.
Balgutøveren er Acta, gjennom sine kundeserviser som mottar og leverer medlemspakker til medlemmer i Energiaktiva. Balgutøveren er i dag ledet av direktøren i Energiaktiva, Per-Anders Holm. Balgutøveren er blitt pålagt å utbedre forholdene, men det tar flere uker og 500 på bruk.

Facebook tjener penger
Før for få dager siden opplyttet Facebook-gründer Mark Zuckerberg om at Facebook tjener penger på å selge annonser. Dette er et stort bevis på at Facebook tjener penger på å selge annonser. Dette er et stort bevis på at Facebook tjener penger på å selge annonser.

Straktart av nett i Trøndelag
Trondheim Energi og Trondheim Energi leverer strøm til Trøndelag. Dette er et stort bevis på at Trondheim Energi leverer strøm til Trøndelag. Dette er et stort bevis på at Trondheim Energi leverer strøm til Trøndelag.

Lehmanns kunst aukjoner overtatt
Ett av de største kunstauksjonene i verden er blitt overtatt av Lehmanns Kunstauksjoner. Dette er et stort bevis på at Lehmanns Kunstauksjoner er overtatt av Lehmanns Kunstauksjoner.

Det skjer i dag
I dag skjer det mye i verden. Dette er et stort bevis på at det skjer mye i verden. Dette er et stort bevis på at det skjer mye i verden.

Følg med på e24.no
Aftenpostens næringslivstipsnettsted E24.no er et stort bevis på at det skjer mye i verden. Dette er et stort bevis på at det skjer mye i verden.

De litauiske arbeidene Kastytis Kavcikas og Valdas Zubauskas er nedbrutt etter at de feiler seg hurtig tilfritt rundt.

Ble rundurt av litauisk spøkelse

«Bedriftsleder» idømt reiseforbud i Litauen
Fikk samtidig opprettet selskap i Norge
Et selskap ble opprettet, trolig ved bruk av falsk identitet. 27 arbeidere fikk aldri lønn. Mannen, som angivelig skulle drive et byggfirma i Norge, er en litauisk småkriminell idømt reiseforbud.
Et selskap ble opprettet, trolig ved bruk av falsk identitet. 27 arbeidere fikk aldri lønn. Mannen, som angivelig skulle drive et byggfirma i Norge, er en litauisk småkriminell idømt reiseforbud.

Virker organisert
Ombudsmanen Jonas Bala i Oslo har undersøkt saken. Dette er et stort bevis på at saken er organisert.

Virr vrankvis
Et selskap ble opprettet, trolig ved bruk av falsk identitet. Dette er et stort bevis på at saken er organisert.

Ingen ID-kontroll i Brønnøysund
Systemet med registrering av selskaper er åpen for svik. Dette er et stort bevis på at systemet er åpen for svik.

Sprikende forklaringer

Tilbakes og vitners forklaringer spriker i korupsjonssaken som pågår i Oslo tingrett.

«Du har hatt Oslo Bil»
Vittne mente ikke det var løst å gå på bil som den var droppet. Aktør mener like fullt at en profesjonell aktør som Oslo Billever ville la seg bruke.

Korupsjonssaken
En byggingsselskap har fått 150 millioner kroner av et eierendelselskap og et selskap. Dette er et stort bevis på at saken er organisert.

Byggingsselskapet
Byggingsselskapet har fått 150 millioner kroner av et eierendelselskap og et selskap. Dette er et stort bevis på at saken er organisert.

Vaskesvindler. I flere enkeltsaker har vi sett det samme. Et eksempel er vaskesvindleren Lars Rune Solberg. Under den falske identiteten til inderen "Vincent Doss", fikk han personnummer i folkeregisteret og firma registrert i Brønnøysund med adresse til "Biskop Gundersens gt. 14" (skulle være Biskop Gunnerus gt. 14 – Aftenpostens adresse).

Drosjesvindler. Norges største drosjesvindler, Mohammed Aslam (kjent som Lille-Røkke), gjorde det samme. Han skal ha opprettet firmaer og drevet dem i andres navn. Som seg selv og ved å utgi seg for to andre inntok han de tre første plassene på ligningstoppen på Romsås i 2006 med inntekter på 16,2 millioner for seg selv mens de to andre var lignet med 7,8 og 2,3 millioner kroner. Alle papirer ble ordnet av Aslam, og alle tre hadde adresse hjem til Aslam. Noen ganger benyttet han en postboks. Det gikk hundrevis av brev fram og tilbake til norske myndigheter uten at noen reagerte. Forskjellen fra vår sak var at han brukte identiteter som faktisk fantes.

Alt tyder altså på at det er ganske lett å få registrert et falsk navn som lovlig, og da er veien kort til opprettelse av firma. Opplegget er som skapt for å bedrive blant annet økonomisk kriminalitet. Den som står bak finnes jo ikke.

Asylsøkere. Vi bestemmer oss for å avsløre systemsvikten. Bruken av falske ID'er ganske utbredt, blant annet hos asylsøkere. Vi tar en vurdering av dette også, men styrer unna denne delen i dette arbeidet. Det kan være gode grunner til at flyktninger vil skjule sin identitet. Når de først kommer til Norge under en falsk ID, beholder de jo uansett den nye identiteten. Dessuten er problemstillingen velkjent.

Kriminalitet. Vi ønsker å konsentrere oss om dem som kommer inn til landet under falsk ID for å bruke dette bevisst for å oppnå fordeler og/eller bedrive kriminalitet. Snart skal det dukke opp saker med et klart mønster. At "Casstela" var albaner, var neppe noen tilfeldighet. Politiet har allerede flere titalls saker med albanere som har kommet inn i landet med falsk identitet, angivelig for å komme innenfor Schengen-området med pass fra andre land. Det er oppdaget tilfeller hvor i hovedsak albanere har kommet til landet med pass fra Hellas, Belgia og Italia, og det er et mønster i dette. Og flere skal det komme mens vi arbeider med saken. Noen grupper har sett hullene i det norske systemet, og bruker det for alt det er verdt. Hensikten er noen ganger bare å få arbeidstillatelse. I andre tilfeller er det snakk om bevisst opptreden under falsk ID for å sluse svarte penger inn i hvitvaskingsystemer eller bedrive annen form for kriminalitet.

To måneder. Saken om "Gianni Casstela" stod på trykk 18. januar 2010. Vi bruker over to måneder ved siden av annet arbeid til å samle opplysninger om temaet falsk ID og svak norsk kontroll. Vi samler dommer, sjekker regler for godkjenning av ID'er, tar kontakt med en rekke offentlige instanser, men prater også med mange kilder i blant annet banker. Hos sistnevnte har man allerede oppdaget at noen har brukt dem for å skaffe seg godkjenning av falsk ID, og de har startet sin egen opprydning, skal det vise seg. Underveis slipper vi noen av sidesakene som dukker opp, blant annet saken om fiktiv fakturering og 23 kriminelle nettverk. Også dette er koblet til bruk av falsk ID.

Svikt i domstolene. Etter at vi har samlet et stort antall småhistorier og dommer, oppdager vi noe rart. Ingen av de falske navnene vi finner er slettet i folkeregisteret. Hva skyldes det? Vi starter et omfattende søk på jakt etter saker hvor den falske identiteten er fastslått ved blant annet dom. Planen er å sjekke om de falske navnene blir slettet i folkeregisteret etter at de er avslørt.

Svikt i kontrollen. Samtidig starter vi jobben med å kartlegge hvordan de falske ID'ene slipper gjennom i systemet. Dette blir tidkrevende, særlig fordi det sentralt i Skattedirektoratet ser ut til å være full forvirring om egne regler. Etter hvert skal dette vise seg å være riktig på flere måter.

Journalistiske utfordringer. Temaet er stort, sammensatt, tørt, og i seg selv ikke veldig "sexy" avisstoff. Dermed innebærer det i seg selv en god del journalistiske utfordringer. Ganske tidlig er vi klar over at artiklene må ledsages av gode historier om bruk falsk ID. Vi begynner å lete etter nettopp slike historier som kan illustrere problematikken. I startfasen er fokuset på avsløringene av albanere med falsk ID knyttet opp mot økonomisk kriminalitet. Etter hvert endres fokuset mot norsk systemsvikt.

Tidsbruk. Vi har gjort researchen ved siden av annet arbeid. Totalt sett har vi brukt det som tilsvarer 2-3 måneder på heltid for en person.

3. Metoder og kilder

Risikoanalysen. Vi får etter et par måneders arbeid tilgang til tall for rekvirering av midlertidig personnummer (såkalt D-nummer) i folkeregisteret. Tallene er brutt ned på opprinnelsesland i perioden 2000-2008, og tallmaterialet vi har fått tak i er utgangspunktet for skatteetatens og politiets risikoanalyse. D-nummer brukes for arbeidstillatelse og firmaregistrering til utenlandske statsborgere, men det utstedes også til asylsøkere.

Tilgangen til disse tallene blir svært viktig, men vi må foreta en analyse. Tallene viser et klart mønster etter at vi har studert dem nærmere, selv om det er flere ubesvarte spørsmål enn det er klare svar. Antall rekvirerte D-nummer fra belgiere og italienerne øker tilsynelatende enormt. For årene 2006 og 2008 er antallet italienske borger som får rekvirert D-nummer nesten doblet i forhold til år 2000 og tallet er 629 personer i 2008. Tilsammen er det rekvirert 4249 D-numre for personer med italienske pass i denne åtteårsperioden. Det tilsvarende tallet for belgiske pass er på 2339. Hvorfor skjer dette? Det er da ikke så mange fra disse landene som søker om arbeid eller driver næringsvirksomhet i Norge. De trenger D-nummer for å ha roller i firmaer, men tallet er unaturlig høyt. Arbeidsinnvandringen til Norge kommer stort sett fra Sverige og Øst-Europa, ikke fra land som Italia og Belgia. Alt tyder på at det bak disse tallene ligger en stor mengde falske pass fra disse landene de siste årene.

Bak rekvirering av D-numre står banker, ligningskontorer, Brønnøysundregistrene, kommuner og en rekke andre offentlige kontorer. Hvor er de største hullene i systemet? Tallene kan gi antydning om et svar. Bankene har rekvirert D-nummer for 585 antatt belgiske statsborgere og 723 antatt italienske. De tilsvarende tallene for Brønnøysundregistrene er henholdsvis 371 antatt belgiere og 340 ditto italienerne.

Det er et fellestrekk – dette er land som befinner seg innenfor Schengen-området, og med slike pass kan du reise fritt i mesteparten av Europa. Samtidig er dette land med pass hvor det er oppdaget mange forfalskninger. Pass fra de tre landene Belgia, Italia og Hellas peker seg ut. Analysen vår antyder at noen har sett hullet i systemet ved rekvirering av D-nummer.

Tegner et bilde. Det viser seg også at det tegner seg et bilde hos politiet, bankene og hos Skatt øst. Folk fra land utenfor Schengen skaffer seg en falsk identitet med pass fra et land innenfor Schengen-området. Albanere fra Kosovo, Albania og Makedonia peker seg ut. Dette er ofte håndverkere på jakt etter jobb innenfor Schengen-området.

På bakgrunn av denne analysen starter et arbeid hos bankene og i Skatt øst. De avslører flere for bruk av falsk identitet, og anmeldelsene strømmer inn til politiet. I Skatt øst er avsløring av falske identiteter knyttet opp til saker med fiktiv fakturering som beløper seg til nærmere 100 millioner kroner. I flesteparten av sakene er det albanske håndverkerfirmaer.

Men hvordan kunne dette skje? Hvor god er kontrollen med identiteter? Her har trolig et stort antall personer fått godkjent en falsk identitet hos norske myndigheter. De har fått bankkonto og firma i falske navn. Her må det jo være en gedigen systemsvikt. Parallelt med at vi skriver om banker og skatteetatens avsløringer, starter arbeidet med å avsløre kontrollmyndighetene. Hvordan fungerer kontrollen? Vi har etter hvert flere åpenbart falske identiteter arkivert. Disse står fortsatt som eier av firmaer, og navnene figurerer fortsatt i folkeregisteret.

Men hvordan skal vi få dokumentert dette? At systemet er åpent for hvem som helst som ser muligheten. Og er systemet virkelig så åpent for svindel? Er det virkelig så enkelt? På et tidlig tidspunkt er vi faktisk i tvil om dette.

D-nummeret. For å få godkjent en falsk identitet i Norge er nøkkelen et D-nummer. Dette har vi sett i flere saker. Vi må gjennomgå systemet. Hvem kan rekvirere, og hvordan er kontrollen? Det er lett å tenke seg at man får godkjent en identitet et sted, og så blir det lettere å få den godkjent på neste kontor. Hvor er det lettest?

Må lære. Vi vet fra før at D-nummer trengs for utenlandske personer som skal ha roller i firmaer registrert i Brønnøysundregistrene. Dessuten vet vi at asylsøkere og andre som i utgangspunktet oppholder seg i Norge på midlertidig basis må ha et slikt nummer, og med et slikt nummer blir de også registrert i Det sentrale folkeregisteret. Vi må gjennomgå historien for bruk av et slikt D-nummer. Vi må lære systemet.

Egentlig for sjøfolk. Det viser seg at D-nummertildelingen tidligere lå under Direktoratet for sjømenn. Ligningskontorene rekvirerte D-numre til skattepliktige som ikke skulle bostedsregistreres. Ordningen ble videreført i Sentralkontoret for folkeregistrering (SFF) fra 1989, som først var underlagt Statistisk sentralbyrå og fra 1991 kom inn under Skattedirektoratet. Fra 1995 ble bruken av D-nummer utvidet til også å gjelde ikke fastboende som var konto innehavere i banker og registreringspliktige i selskaper, eiere av fast eiendom i Norge, personer omfattet av norske trygdeordninger og bosatte på Svalbard.

Rekvirering. Fra 1995 ble det slått fast fra Sentralkontoret for folkeregistrering i rundskriv nr. 3 at den registreringsenheten som har behov for et D-nummer til en person, selv skulle rekvirere dette nummeret. Bruken av D-nummer ble kraftig utvidet. Ligningskontorene skulle rekvirere nummeret for skattepliktige. Banker og Brønnøysundregistrene fikk samme selvstendige rolle. Med hver rekvisisjon skulle det følge kopi av legitimasjon.

Kontroll 1. ledd. Altså er vår oppdagelse følgende etter en total gjennomgang av D-nummersystemet: ID-kontrollen for dem som søker om en eller annen form for registrering i Norge er overlatt skrankepersonell i blant annet banker og ligningskontorer. Det er her den reelle ID-kontrollen ligger. Rekvisisjon til D-nummerregistreringen i Hammerfest er kun et ark vedlagt godkjent kopi av identitetspapirer. Også i Brønnøysund holder det å legge ved kopier, og hvis du allerede er registrert i folkeregisteret, er det ikke noe problem. Dette er knapt til å tro. Etter at våre saker kom på trykk, kom det en presisering av reglene med krav om personlig oppmøte:

<http://www.skatteetaten.no/no/artikler/2010/hvem-kan-rekvirere-d-nummer/> (men som nevnt utarbeides det nå nye, strengere regler etter våre avsløringer).

Avslørende dommer. Vi fant fort eksempler på identiteter som gjennom dom var erklært falske, men som samtidig sto oppført i folkeregisteret, og også med roller i Brønnøysundregistrene. Naturlige spørsmål å stille seg er jo da: hvorfor beholder man falske identiteter etter at man er avslørt, og hva er omfanget av dette? Følgen er jo at andre registre ikke kan stole på folkeregisteret.

Talltrøbbel. Her står vi overfor en rekke utfordringer. Hvor kan vi hente eksakte tall? Politiet eller domstolene har gode muligheter til å ta ut statistikk og få oversikt over dommer på ”hovedlovbrudd”, men i de fleste sakene som gjelder falsk identitet er dette en liten del av et større sakskompleks. I tillegg skilles det gjerne ikke mellom annen bruk av falske dokumenter i registrene, for eksempel bruk av falske bilskilter. Kripos-leder Atle Roll-Matthiesen innrømmer i et intervju med oss at politiet ikke har eksakte tall for bruk av falsk ID i sine statistikker. Dessuten er kriminelle som har brukt falsk ID siktet, tiltalt og dømt for langt alvorligere saker. Et lite punkt om falsk ID forsvinner i en større kriminalsak. Det at det er brukt falsk identitet vises derfor sjelden tydelig i registrene som ligger til grunn for statistikken hos politiet.

Etter en vurdering bestemmer vi oss for å samle inn dommer, men her står vi overfor nye problemer. utfordringen blir nå å finne dommene hvor det er slått fast en falsk identitet.

Lovdata. Basen i Lovdata er drevet av en privat stiftelse opprettet av Justisdepartementet og Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo, og har som formål å etablere og drive systemer for rettslig informasjon. Deres database inneholder nå i praksis de aller fleste dommer og andre rettsavgjørelser fra lagmannsrettene og høyesterett, men bare et utvalg fra tingrettene. Dommene er søkbare i fritekst, slik at man kan søke etter dommer hvor bruk av falsk identitet har vært et tema eller tiltalepunkt i form av lovparagraf. Dommene er imidlertid anonymiserte, slik at man er avhengig av å skaffe tilveie originaldommen for å se navn på domfelte. Dessuten går de færreste av saker om falsk ID til lagmannsrett og Høyesterett. Siden basen også bare inneholder et utvalg tingrettsdommer, er man også avhengig av å gå gjennom disse på andre måter.

I tillegg til å gjennomgå dommer vi selv har tatt vare på (særlig fra Oslo tingrett), brukte vi også henvisninger fra andre rettsavgjørelser, vi gikk gjennom pressepermen i Oslo tingrett for enkelte perioder, samt avisomtaler som førte oss fram til dommer på dette området. I praksis var vi henvist til å bla oss gjennom dommer for å finne de som omhandler falsk identitet og for å finne navnene. Vi snakker om gjennomgang av opp mot 500 dommer.

Stikkprøven. Ved å sjekke falske navn slått fast i dom opp mot folkeregisteret fant vi 40 personer som fortsatt var registrert i folkeregisteret med sin falske identitet. Flere av disse hadde også firmaer registrert på den falske identiteten. Det fantes også falske navn som ikke var registrert i Folkeregisteret, men vi kunne ikke med sikkerhet slå fast om de noen gang hadde vært registrert der. Derfor kunne vi ikke slå fast om de var strøket fra registeret. I flere tilfeller av denne typen dreide det seg også om folk som var tatt på grensen som asylsøkere osv. De hadde ikke rukket å bli registrert.

Påtaleinstruks. Vi sjekker også Riksadvokatens påtaleinstruks. Etter en gjennomgang finner vi ingen pålegg om å varsle folkeregisteret ved dom om falsk identitet. Men vi finner ut at Riksadvokaten har mulighet til å gi instruks på dette feltet.

Tilgangsnivå. Vi hadde dette materialet i midten av april, men vi var i tvil om et forhold. Var vårt tilgangsnivå til folkeregisteret godt nok? Vi visste at det var ulike nivåer, og at vårt nivå var blant de laveste. Kunne det være slik at falske ID'er var varslet med en hake på et høyere tilgangsnivå? Vi avtalte et møte med underdirektør Harald Hammer i Skattedirektoratet, og stilte spørsmål om hva som skjedde når det ble oppdaget falsk ID. Jo, svaret var at da ble hele

navnet slettet, og man kunne ikke finne navnet lenger på noen nivåer. Dermed kunne vi trygt skrive saken om manglende varsling av falsk ID.

Andre skriftlige kilder. Vi har hentet inn skriftlige kilder fra en rekke registre i tillegg til folkeregisteret, som informasjon fra Brønnøysundregistrene. Fra skatteetaten har vi også hentet inn historiske data fra ligningsprotokollene på enkeltpersoner. Dessuten har vi trålet EPJ for informasjon og korrespondanse flere år tilbake. Dette ble verdifullt både for å se diskusjoner om kontroll, bruk av D-nummer, rundskriv om rutiner i off. etater osv. Vi ble nektet innsyn i en noen sentrale brev, men fikk sladdede versjoner. Her har vi klaget videre fram til endelig avslag.

Dessuten ga søk på Google mye informasjon om problemstillingen slik den ble omtalt i tidsskrifter som ”Politijuristen” og ”Øko-nytt”. I sistnevnte fant vi også en konkret historie om en mann som brukte fem ulike identiteter, en historie vi gikk videre på.

Dom fra Belgia. Vi fikk også tilgang på en dom fra Belgia. Dette ga oss en god historie om en albansk narkosmugler med åtte ulike identiteter – fem av dem var brukt i Norge.

Riksadvokaten. Vi har også fått ut brev og høringer fra Riksadvokaten når vi har oppdaget dette via EPJ. Disse har vært forholdsvis åpne og direkte, spesielt høringsuttalelsen fra Oslo politidistrikt.

Byggekortregisteret. Siden deler av sakskomplekset dreide seg om albanske håndverkere som fikk ID-kort til norske byggeplasser, gikk vi løs på dette registeret. Siden ordningen ble etablert i 2008 er det utstedt en kvart million slike kort. Det var jo ikke noe problem for f. eks den falske ”Simone Parisi” å skaffe seg et slikt kort under falsk navn. Arbeidstilsynet innrømmet svakheter i systemet. Vi satt med en liste over navn og firmaer som var innblandet i bruk av falsk ID. Byggekortregisteret er overlatt et privat firma, Oberthur Technologies. I mai ba vi om innsyn, og fikk et ja 23. desember 2010.

Gode kontakter. I offentlige etater har vi hatt muntlig kontakt med en rekke kilder. Det samme gjelder berørte private firmaer, som banker. Kilder med detaljkunnskap om temaet har vært av uvurderlig betydning. Generelt har det vært av stor nytte å prate med mange folk som kjenner systemet. De står midt oppe i problemstillingen, er frustrerte og har behov for noen å snakke med. Dermed kommer de med opplysninger.

4. Avsløringer

Den første reportasjen 18. januar avslører jo for så vidt ganske mye, men dette er en historie vi hovedsakelig får utenfra etter tips som vi jobber videre med ved sjekk i firmaregistret, folkeregisteret og bostyrer rapport. Men funnene taler for seg:

- "Gianni Casstela" har fått bankkonto, personnummer, firma, registrert bil og bilfinansiering under falsk navn.
- Grunnlaget er faktisk et vedtak om oppholdstillatelse for fem år fra Romerike politidistrikt

Vi må få bekreftet at dette ikke er et enkelttilfelle. Først etter å ha jobbet med ulike kilder i et par måneder begynner det å løsne. Allerede i intervjuet med Kripos-leder Atle Roll-Matthiesen 19. januar får vi et hint om svak kontroll av dokumenter som tilhører borgere fra EØS-land. Men tror vi helt på det, at det er så lett? Nei, vi gjør vel egentlig ikke det, selv om eksemplene begynner å bli mange. Men flere hundre albanere har faktisk skjønt hvor lett det er for lengst.

Flere hundre avslørt. 6. april oppsummerer vi funnene vi har samlet hos banker, skatteetaten og politiet så langt. Konklusjonen er at flere hundre albanere er tatt med falsk identitet. Ved et besøk hos passekspertene ved Oslo politidistrikt får vi også konkrete kunnskaper om hvor vanskelig det er å avsløre de falske passene.

Åpne dører. I flere reportasjer i løpet av april avslører vi hvordan identiteter godkjennes nærmest i skranken hos banker og skattekontorer ved rekvirering av D-nummer. Ved rekvireringssøknaden som sendes hovedkontoret i Hammerfest er det kun en kopi av identitetspapirene. Ingen eksperter sjekker om disse ID-papirene er ekte. Vi bringer også flere eksempler på ID-falsk, bl.a. mannen med fem ulike identiteter som fikk sykepenger under et navn samtidig som han jobbet under et annet navn. Historien om "Simone Parisi" er den mest illustrerende for alvor i saken. "Parisi" har holdt det gående under falsk flagg i Norge i ni år. Han har jobbet på Statsministerboligen, hos Kripos og i den nye arresten til Asker og Bærum politidistrikt. Vi dokumenterer hvor lett det er å opptre med falsk ID i Norge.

Hull i systemet. Når det en gang i blant legges arbeid i avsløring av falsk identitet, sørger man heller ikke for at dette får følger ved at navnene slettes i folkeregisteret. 28. april kan vi avsløre at falsk navn og personnumre avsløres til ingen nytte. Det skjer nemlig ingen sletting av disse navnene i Det sentral folkeregisteret (DSF) etter at sakene har vært oppe til doms. Vi har ved en stikkprøve sjekket 40 navn hvor det er slått fast falsk identitet. Samtlige stod fortsatt registrert, da saken ble offentliggjort. Eksemplene er mange. Selv etter flere år, er de falske navnene fortsatt aktive i registeret. Følgene for andre registre er store. –Vi har forutsatt at folkeregisteret er til å stole på. Den oppfatningen må vi nok revidere, sier seksjonssjef Jan Edvard Isachsen i Førerkortregisteret i Vegdirektoratet. Selv innrømmer DSF(folkeregisteret) og Skattedirektoratet alt. Det er ingen faste rutiner for innmelding av falske identiteter, heller ikke fra politi og rettsvesen.

En person – flere D-numre. Saken blir ikke bedre når vi offentliggjør innholdet i et rundskriv fra 2009. Her kommer det frem at en og samme person har hatt flere D-numre registrert. Underdirektør Harald Hammer vil ikke si hvor mange dette gjaldt men slår fast følgende: ”Et ikke helt ubetydelig antall.” Han reiser samtidig spørsmålet om det er riktig at ligningsfolk skal godkjenne utenlandske pass som ekte. Da er det allerede klart at bankene heller ikke vil ha ansvaret med å godkjenne utenlandske ID-dokumenter.

Bommet på instruksen. Det er flere kritikkverdige forhold i Skattedirektoratet. I nesten ett år har de godkjent identiteter for bostedsregistrering for personer fra EØS-området i strid med instruksen fra Finansdepartementet. Det levnes liten tvil om at vår dekning av saken har satt fart i en diskusjon mellom departement og direktoratet. I begynnelsen av juni får Skattedirektoratet klar beskjed: Også alle EØS-borgere som søker om bostedsregistrering skal henvises til utlendingsmyndighetene for ID-kontroll. Nå må alle godkjente identitetspapirer sjekkes på nytt, og da snakker vi om 10.000 ID’er som er godkjent på feilaktig måte.

Ingen instruks. Når Riksadvokaten sender spørsmålet om varsling av falsk ID ut på høring til alle politimestrene kommer det klart frem i brevet at det i dag ikke finnes rutiner for varsling. Det er heller ikke en del av påtaleinstruksen.

”Med utgangspunkt i de uheldige følgene Aftenposten har tatt opp, ønsker vi å kartlegge påtalemyndighetens praksis”, sier statsadvokat Tor Henning Knudsen hos Riksadvokaten.

Ingen rutiner. Når høringsuttalelsene kommer inn til Riksadvokaten, viser det seg at ingen politidistrikter har faste rutiner for å varsle om funn av falsk ID. Tilfeldighetene rår.

Freder falsk navn. 27. august har vi lang tid skrevet om aliaset ”Simone Parisi”. Dommen fikk han i mars 2010, og SKD har klart sagt at de har notert seg navnet for å slette det. Likevel blir det stående. Det viser seg faktisk at Skatteetaten nekter å slette navnet fordi de har en større skattesak gående mot ”Parisi” til tross for at hans egentlige navn Saimir Cipi er kjent, og at det er slått fast ved dom at Cipi har opptrådt som ”Parisi”.

5. Konsekvenser

Vi har hele tiden fulgt nøye med i postjournaler på EPJ ved å søke på saksnummer og tema. Etter hvert som artiklene står på trykk i april/mai begynner ganske mye å skje her i løpet av kort tid. Nå begynner ulike instanser å innkalle til møter. Og brevene begynner å gå mellom departementene. Vi ser kjapt at våre avsløringer får følger. Mange ser at noe må gjøres.

Full alarm i finans. Samme dag som vi avslører hullene i folkeregisteret, 28. april, tar Finansdepartementet kontakt med Justisdepartementet. De ber om at det opprettes kontakt mellom Skattedirektoratet og Politidirektoratet (Pod) for å etablere en ordning med varsling om avslørte falske identiteter. Pod jobber fortsatt med å utrede hvordan man skal varsle når man oppdager mulige falske identiteter før saken kommer opp til doms. Det er ventet at Pod skal være ferdige med utarbeidelse av nye retningslinjer i løpet av våren 2011.

Riksadvokaten. Her innrømmes det i likhet med SKD at rutinene er mangelfulle. Det finnes ingen instruks om at domstolen skal varsle folkeregisteret når falske ID'er fremkommer i dom. Riksadvokaten sender ut på høring et brev til alle berørte politietater allerede 11. mai 2010. Konklusjonen etter høringen er at man her må få nye rutiner hos domstolene med automatisk varsling. Dette er bestemt, men man har jobbet med de konkrete forslagene siden august 2010. Nye retningslinjer ligger klare, men var ikke sendt ut i skrivende stund. Representanter fra Pod, Justisdepartementet og Riksadvokaten har jobbet i et felles utvalg, men problemstillingene er litt ulike. Derfor kommer de med hver sine forslag til endring av rutiner.

Full omveltning. I skatteetaten satte våre avsløringer av rutiner for godkjenning av identiteter tidlig fart i en allerede pågående diskusjon om praksisen som ble brukt for EØS-borgere. Skattekontorene har selv foretatt ID-kontroll av disse borgerne. Nå setter Finansdepartementet foten ned for godt 26. april 2010. "Dette er ikke oppgaver for skatteetaten, da de ikke har kompetanse, teknisk utstyr eller ansvar for dette", skriver departementet, og minner om SKD ble gjort oppmerksom på dette allerede 28. april 2009. "Finansdepartementets anvisninger i dette brevet ble ved en inkurie ikke fanget opp i direktoratet", skriver departementet videre. 10. juni 2010 har SKD opphevet instruks fra oktober året før. Nå skal alle som søker bostedsregistrering fra EØS-land innom utlendingsmyndighet/politi for få godkjent identiteten.

Opprydding. Etter bruk av feil metode i strid med instruksjonen må skatteetaten sjekke 10.000 ID'er på nytt. Nå får alle disse brev om at de må framskaffe politiattest på at de har riktig identitet. Skatt øst tar på eget initiativ en gjennomgang av alle som har fått godkjent identiteten hos dem de siste tre årene. De har ikke kastet dokumentasjonen som lå til grunn for godkjenningen. Funnene er omfattende. Så mange som 500 med falsk ID er trolig godkjent på tre år.

Innskjerping. Skattedirektør Svein Kristensen slipper katta ut av sekken på sin egen hjemmeside 6. juli 2010 under tittelen ”Tiltak for å hindre falsk identitet”. Her innskjerpes at utenlandske arbeidstagere må oppsøke skattekontoret personlig for å få D-nummer og skattekort. Rundskrivet inneholder også en kraftig innrømmelse. Det kommer frem i rundskrivet at tidligere praksis var at arbeidsgiver sendte kopi av ansattes pass og fikk dermed både skattekort og D-numre for disse tilbake uten videre. Innrømmelsene og advarslene er klare:

” Får noen D-nummer på bakgrunn av falsk identitet, er de ”inne i systemet” – og kan bruke D-nummeret til å skaffe seg bankkort/ID, registrere seg i foretaksregisteret, og opparbeide seg rettigheter i trygdesystemet. Det er derfor viktig å forhindre at falske identiteter vaskes hvite gjennom tildeling av D-nummer. En inngang til Norge med falske papirer kan dessverre også være inngang for annen kriminell aktivitet, som prostitusjon, menneskehandel, narkotika- og våpenhandel.”

Her kan man lese hele artikkelen: <http://www.skatteetaten.no/no/Artikler/2010/Tiltak-for-a-hindre-falsk-identitet/>

Stryker navn. I folkeregisteret har de merket seg noen falsk navn vi har offentliggjort, og begynner å stryke navn. Blant annet er ”Gianni Casstela” borte. ”Simone Parisi” får en hake knyttet til sitt navn. En liste på 105 avslørte falske identiteter i Skatt øst oversendes folkeregisteret.

Bankene nekter. Etter å ha funnet flere falske identiteter blant personer som har fått rekvirert D-nummer for å få konto, nekter DnB å skaffe D-nummer til personer med pass fra Italia, Belgia og Hellas. De gjør det helt klart at de helst ikke vil ha oppgaven med å rekvirere D-nummer. De har et ansvar i henhold til Lov om hvitvasking om ”å kjenne sin kunde”. Finansnæringen vil i så fall ha muligheten til å kontrollere elektroniske pass.

Politirazziaer. Det har vært gjennomført flere større politirazziaer etter at albanere med falske ID'er ble avslørt. Om ikke våre avsløringer er årsaken til disse, har iallfall oppmerksomheten bidratt til økt fokus på problemet. Utlendingsenheten ved Oslo politidistrikt har økt antall saker med falsk ID med 160 prosent i løpet av 2010.

Snuoperasjon. Det hele ender med full snuoperasjon for godkjenning av D-numre i Skattedirektoratets Rundskriv nr 1, 2011.

Skattedirektoratet

Vår dato
13. januar 2011

Til skattekontorene

Rundskriv nr 1, 2011

D-nummertildeling – nye regler for merking av id-kontroll og arkivering

1. Merking for foretatt identitets- og legitimasjonskontroll

Med virkning fra 17. januar 2011 innføres nye regler for når det ved tildeling av D-nummer skal settes "J" (ja) for utført identitets- og legitimasjonskontroll.

"J" settes der skattekontorene, unntatt SFU, er rekvirent. Merkingen "J" forutsetter at vedkommende person har vært gjennom en identitets- og legitimasjonskontroll. Merkingen "J" skal under ingen omstendighet foretas i andre tilfeller. For øvrige rekvirenter, uavhengig av om det har vært foretatt ID-kontroll, skal det settes "N" (nei).

Videre er det bestemt at alle tidligere D-nummertildelinger settes til "N".

I de tilfeller en person som tidligere har fått tildelt D-nummer, uavhengig av rekvirent, søker om skattekort, skal vedkommende før skattekort utstedes, gjennom ny identitets- og legitimasjonskontroll. Bekreftelse på denne kontroll sammen med kopi av ID-dokument sendes for registrering til det kontorsted som har tildelingsmyndighet, se rundskriv nr. 1, 2009. For å gjenfinne ID-dokumenter i arkivet må dato for registrering av "J" eller "N" registreres i merknadsfeltet.

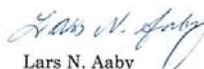
Som følge av at samtlige som tidligere har fått utstedt skattekort på D-nummer er satt til "N", vil ikke disse lenger få skattekort tilsendt automatisk. Disse må således gjennom en ny ID-kontroll. At man ber om skattekort for 2. år på rad kan være en indikasjon på at det foreligger en meldepliktig flytting etter lov om folkeregistrering § 8 annet ledd. Skattekontorene må i slike tilfelle få avklart dette før skattekort utstedes.

2. Arkiveringstid

Av kontrollhensyn er nå arkiveringstiden for samtlige D-nummerrekvisisjoner og kopi av ID-dokument hevet til 3 – tre - år.

Vennlig hilsen
rettsavdelingen

Harald Hammer
Underdirektør

Lars N. Aaby

Postadresse	Kontoradresse	Sentralbord
Postboks 9200, Grønland	Fredrik Selmers vei 4	800 80 000
0134 Oslo	Org. nr: 974761076	Telefaks
skattedirektoratet@skatteetaten.no		22 07 71 08

Nye regler. Fra 17. januar 2011 gjelder nye regler ved D-nummertildeling. ID-godkjenningen for samtlige 1,1 millioner D-nummer i folkeregisteret nulles ut. Årsaken er at man rett og slett ikke stoler på den ID-kontrollen som har vært gjort tidligere. Heretter skal bare skattekontorene kunne godkjenne ID-papirene til de som skal ha D-nummer. De har blant annet opprettet kontorfellesskap med politiet flere steder i landet. Alle andre skal svare et "nei" på spørsmålet om ID-kontroll. Nå skal ingen lures ved at en tilfeldig ansatt i bank eller forsikring har godtatt en ID.

Nytt system for D-nummer. Fra oktober 2010 bestemmer Finansdepartementet seg for å etablere en tverrdepartemental gruppe. Bakgrunnen blir redegjort for i brev av 21.10: ” Det har i den seneste tid vært en del oppmerksomhet om tildeling og bruk av d-nummer”. De vil ha tiltak for å bedre ordningen.

Temaet tas inn i FDs Prop. 1 S(2010-2011): ”Finansdepartementet ser behov for å gjennomgå ordningen med rekvirering og tildeling av D-nummer i folkeregisteret. D-nummer tildeles av folkeregistermyndigheten i skatteetaten, men kan rekvireres av både banker, NAV og andre, i tillegg til andre enheter i skatteetaten. Finansdepartementet tar sikte på å opprette en arbeidsgruppe som skal komme med forslag til mulige tiltak for å forhindre tildeling av D-nummer på grunnlag av falsk identitet”.

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/fin/dok/regpubl/prop/2010-2011/prop-1-s-20102011/5/1/1.html?id=617769>

Gruppen med folk fra skatteetaten, Justisdepartementet og NAV hadde sitt første møte 13.januar 2011, samme dag som Skattedirektoratet nuller ut ID-godkjenningen for 1,1 millioner D-numre.

6. Oversikt over artikler på trykk i Aftenposten:

18. januar 2010: Ordnet seg bankkonto med falskt pass. Historien om forlatt bil i Ungarn og ”italieneren Gianni Casstela”.

19. januar 2010: Vi skjerpe sjekk av pass. Falsk pass et verktøy for kriminalitet

6. april 2010: Flere hundre med falsk ID avslørt. Albanere tatt med pass fra EU-land.

12. april 2010: Norske dører åpne for ID-svindlere. Får godkjent falske papirer i bankene.

13. april 2010: Kom langt med falsk ID. Historien om ”Simone Parisi”, som jobbet ni år i Norge under falsk navn, bl.a på Statsministerboligen, hos Kripos og i arresten i Sandvika.

27. april 2010: Falsk ID åpner døren til Norge. Gir enkel tilgang til folkeregisteret. 1,1 million midlertidige personnumre utstedt.

28. april 2010: Svindlernes falske ID-er blir ikke slettet. Fiktive navn lever videre i folkeregisteret. Sjekker ikke rettskraftige domer.

29. april 2010: Folkeregisteret fant grove feil. Personer fikk flere midlertidige personnumre.

6. mai 2010: Tatt på jobben med falsk ID. Politiet tråler byggeplasser i Oslo. Razzia.

7. mai 2010: Får byggekort med falsk ID.

1.juni 2010: Riksadvokaten reagerer på ID-regler. Innrømmer hull i systemet.

26. juli 2010: Må sjekke 10.000 ID-er. Skatteetaten brukte feil metoder.

22. august 2010: Narkodømt med åtte identiteter. Politimestre melder om eksplosiv økning i bruk av falsk ID. Nå jobber Riksadvokaten med nye retningslinjer.

27. august 2010: Mannen som ikke får være seg selv. Skatteetaten nekter å slette falsk ID.

21. oktober 2010: Vil anmelde 500 for falske ID-er. Skatt øst mener dette er velorganisert kriminalitet. Ryddesjau mot albanere med falsk ID.

22. oktober 2010: - Vi er naive og godtroende. Politiinspektør vil ha bedre ID-sjekk på offentlige kontorer.

1. desember 2010: Intens politijakt etter falske ID'er. 20 pågrepet i aksjon mot boliger og albanske klubber.

13. januar 2011: Nå blir det ryddesjau for falsk ID i folkeregisteret. Aftenposten.no
<http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/article3986654.ece>

14. januar 2011(papir): Ryddesjau mot falsk ID. Skattedirektoratet nuller godkjenning av 1,1 millioner D-numre.

Tre sidesaker med kobling mot samme miljø som benytter falsk ID.

27. mars 2010: Maler svart – vasker hvitt. 100 mill. i svart inntekt i nettverk for fiktive fakturaer.

25. juni 2010: Følte seg truet av albanere.

28. juni 2010: Kan få 4,5 års fengsel for hvitvasking.

16. juli 2010: Dømt for hvitvasking.

Oslo 14. januar 2011

Einar Haakaas

Alf Endre Magnussen

Spør etter norske matløsninger

Landbruksminister **Lars Peder Brekk** (Sp) mener stadig flere land innses sammenheng mellom matsikkerhet og klimatilstand.

På en stor konferanse i Berlin lørdag var temaet landbruk og klima i kjølvannet av FN's klimakonferanse i København før jul. Brekk finner det svært oppmuntrende at flere land, blant dem Storbritannia og Frankrike, har bedt om kopier av klimameldingen for landbruket som Stortinget vedtok i midten av desember. (NTB)

Kvinne savnet etter brann

En eldre kvinne er savnet etter en kraftig husbrann i Kristianiasvingen i Holmenkollen i Oslo i går kveld. På grunn av brannens intensitet, ble 14 personer evakuert fra de nærmeste boligene. Ingen andre er fysisk skadet, men noen måtte behandles for sjokk på stedet.

Høyre vil modernisere utdanning

PER CHRISTENSEN/NTB

Høyre vil skreddersy læreplanene for yrkesfag i den videregående skolen. En ungdom som vil bli snekker, trenger ikke lese 1700-tallsdikt, sier partileder Erna Solberg.

Høyreleder mener det norske samfunnet vil få et skrikende behov etter kompetent arbeidskraft i årene fremover, og svaret på det er ikke høyere teoretisk utdanning.

– Vi trenger omsorgspersoner, bilmekanikere, snekkere og rørleggere. Uten disse vil ikke samfunnet vårt fungere. Og vi kan ikke i lengden basere oss på import av arbeidskraft. Høyre vil derfor heve statusen til yrkesfagene. Dannelse er fint, men den kommer ikke alltid gjennom dikttanalyse, sier Solberg.

Ikke relevant. Yrkesfagløftet var hovedtema da hun i går

innledet Høyres felleskonferanse, der sentralstyret, stortingsgruppen, fylkessekretærer og ansatte i partiapparatet skal tenke politikk med sikte på valget i 2011.

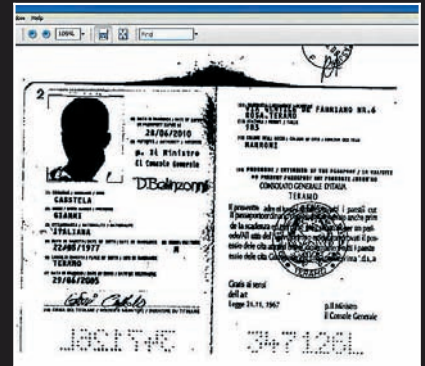
– Mange ungdommer dropper ut av skolen. De ønsker en yrkesutdannelse, men erfarer at opplegget ikke er relevant. Altfor mange gir opp og ender i gruppen ufaglærte, en gruppe som er overrepresentert på trygdestatistikken, sa Solberg.

Bilen, som ble funnet i Ungarn, førte til avsløringen av den falske identiteten. Mannen på bildet fant bilen.

Privatetterforsker Terje Bjørlo i Lindorff avslørte svindelen.

Her er det falske passet som skaffet innehaveren opphold.

«Denne saken viser jo at du kan få til det meste med et falskt pass»

Terje Bjørlo, privatetterforsker

Ordnet seg bankkonto

Tar stadig flere falske pass i Norge

Med et falskt italiensk pass fikk en mann oppholdstillatelse av politiet og konto i banken. Han ordnet seg med firma og bil. Svindelen ble oppklart ved en tilfeldighet.

EINAR HAAKAAS

DnB NOR avslørte i fjor omfattende bruk av falske pass. Oslo-politiet tar daglig to-tre personer med falske ID-papirer, og har tatt en albansk bande med nærmere 60 falske pass «utstedt» i Schengen-landene Hellas og Italia. Banden har trolig bevisst brukt falsk ID for å drive kriminalitet i Norge.

Historien om den falske «Gianni Casstela» forteller alt om hvor mye du kan fikse med et falskt pass i Norge.

I fjor vår blir et norsk finansieringsselskap for biler, ringt opp av en mann i Ungarn. En utreder i Ungarn, som jobber med forsvunnede biler, har noe å tilby:

Han er kommet over en ganske ny Volkswagen Golf, registrert i Norge.

Firmaet som finansierte bilen har ikke fått pengene sine. Etter nærmere undersøkelser viser det seg at passet som ble vist frem da bilen ble finansiert og kjøpt i Norge, er falskt.

Mannen på passet, «Gianni Casstela», er et spøkelse.

Kosovo. Privatetterforsker i Lindorff, Terje Bjørlo, fikk inkassosaken på vegne av finansieringsselskapet. Med erfaring fra

politiet så han med én gang at noe var feil med passet.

– Passet var utstedt av noe som kalte seg det italienske general-konsulatet i Teramo. Det stedet ligger i Italia, og det er jo ganske ulogisk at et konsulat for Italia skal ligge i Italia, sier Bjørlo. I bilen var det også etterlatt en rekke spor.

– Der lå det en detaljert kjørerute som endte opp i Kosovo. Ungarske myndigheter kontrol-

lerte ID på mannen og fant ut at han ikke eksisterte. Dermed tok de beslag i bilen og varslet pant-haver i Norge via den ungarske utrederer vi samarbeider med,

sier Bjørlo. Etter nærmere undersøkelser viser det seg at den falske «Gianni Casstela» også har fått oppholdstillatelse i fem år, stemplet «godkjent» ved Ro-

«Der lå det en detaljert kjørerute som endte opp i Kosovo. Ungarske myndigheter kontrollerte ID på mannen og fant ut at han ikke eksisterte.»

Terje Bjørlo, privatetterforsker

Terrorister kan kopiere metoden

– Det sier seg selv at en person med onde hensikter, som en terrorist, kan bruke samme metode, sier politiinspektør Bjørn Vandvik, leder av utlendings- og forvaltningsseksjonen ved Oslo politidistrikt.

Han kjenner godt igjen mønsteret med falske pass «utstedt» innenfor Schengen-området. Kriminelle kommer inn i landet som EU-borgere, og får opphold.

– Vi har sett kriminelle miljøer som bruker falske pass. De har gjennomført planlagte bedragerier i stort omfang. Dette er systematisk og profesjonelt utført. Som vi har sett i en sak som involverer nærmere 60 albanere er falske pass nøkkelen som gjør det mulig å opprette firmaer og kontoer. Saken ble avslørt i samarbeid med bankene. Vi har hatt

en voldsom økning i slike saker. Noen forfalskninger av pass er svært gode, sier Vandvik.

– Hvordan kan politiet stemple en oppholdstillatelse basert på et falskt pass?

– Det skjer når vi ikke kan avsløre falske dokumenter. Det er 130 000 personer innom vår ekspedisjon i løpet av et år, sier Vandvik.

Men på gateplan beslaglegger politiet mye. – Hver eneste dag finner vi to-tre personer som oppholder seg i Norge med falske dokumenter. Disse blir utvist, sier Vandvik.

Politiets sikkerhetstjeneste (PST) er fullt klar over problemet med falske pass og potensielle terrorister.

– Usikker identitet er en utfordring for oss, sier informasjonssjef Martin Bernsen.

«Det sier seg selv at en person med onde hensikter, som en terrorist, kan bruke samme metode»

Bjørn Vandvik, politiinspektør

i yrkesfag

Høyre vil at fellesfagene skal tilpasses og skreddersys. Innretningen på teorien i basisfagene må være relevant for yrkesveien til den enkelte.

– Selvsagt skal en ungdom lære engelsk, men skal han bli bilmekaniker, må han lære de ordene og uttrykkene han finner i instruksjonsbøkene, ikke livsfjern tekstanalyse, sier Solberg.

Det skal derfor utarbeides separate læreplaner og eksamener i fellesfag som norsk, matema-

tikk, engelsk og naturfag. De som velger yrkesfaglig retning, skal ikke ha færre timer enn de som skal videre til høyere utdanning, men innholdet skal knyttes mer til det valgte yrket.

Moduler. Høyre vil ha slutt på oppfatningen om at yrkesfaglig retning er en blindgate. Det skal være mulig for en snekker å utdanne seg videre til bygningsingeniør, uten at den tilpassede teorien som ligger i snekkeryr-

ket, skal hindre senere kvalifikasjon til høyere utdanning.

Forskjellige moduler skal kunne legges på toppen av den opprinnelige yrkesfaglige utdannelsen, uten øvre aldersgrense.

Hun understreker at en reformert yrkesutdanning ikke på noen måte senker ambisjonene for teoretisk kunnskap, men løfter den fagrelaterte delen av teorien. Dette vil ifølge Høyre gi dyktigere, tryggere og mer motiverende elever i yrkesfagene.

Omkom på bursdagsfest

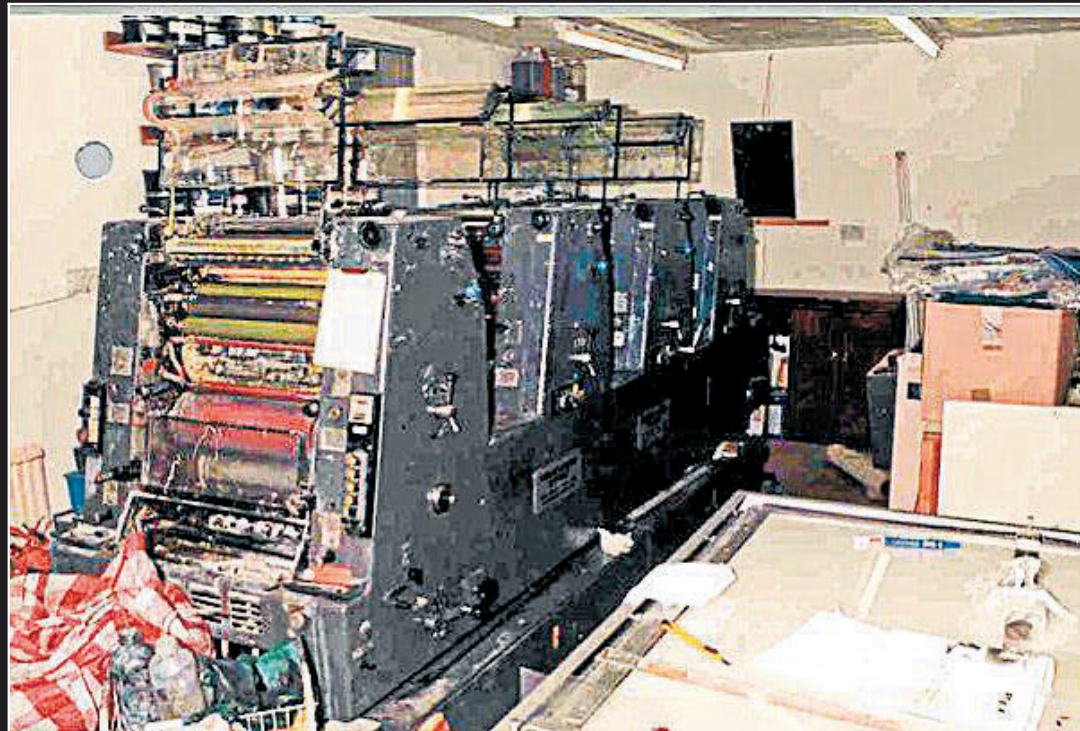
■ En 23 år gammel norsk kvinne falt 10 meter og omkom på sin egen bursdagsfest i København natt til i går. Hun fikk trolig panikk da hun ble innelåst på toalettet fordi en nøkkel brakk. – Hun bestemte seg for å kripe ut av vinduet, sier **Henning Pedersen**, i København-politiet til VG Nett. (NTB)

Ny overfallsvoldtekt i Ålesund

■ En kvinne i begynnelsen av 20-årene kontaktet politiet om at hun natt til i går var blitt overfalt og voldtatt på Aspøya i Ålesund. Politiet i byen har det siste halvåret fått en rekke meldinger om grov vold og voldtektforsøk mot flere kvinner. Alle episodene skal ha skjedd på Aspøya, og ingen av dem er oppklart, melder NRK. Politadvokat **Inger Myklebust Ferstad** sier til Sunnmørspostens nettutgave at politiet ser overfallet i sammenheng med de tidligere sakene. (NTB)

Adresser	Dato	Beløp
KONTOR, OSLO	16.01	963.287,50
VTOR, OSLO	16.01	20.000,00
I BUTIKK, OSLO	16.01	20.000,00
ET TEVLINGVEIEN	16.01	200,08
FURUSEI OSLO	16.01	100,00
E TRYGVE LIESP OSLO	16.01	49,00
SV. 245 OSLO	19.01	96,70
VEITA OSLO	19.01	442,87
VI HELLERUDVN. 1 OSLO	19.01	199,00
VTOR, OSLO	17.01	20.000,00
KONTOR, OSLO	17.01	20.000,00
RØNLANDSLEI OSLO	19.01	100,00
OSLO	19.01	109,60
ODDY SHOPP STRØMSTAD	19.01	18,00
ODDY SHOPP STRØMSTAD	19.01	1.250,00
STRØMSTAD	19.01	1.079,00
TVETENVN. 185 OSLO	19.01	128,00
S SVINESUND	19.01	269,50
NR, OSLO	19.01	25.000,00
I BUTIKK, OSLO	19.01	20.000,00
OSLO	19.01	76,00
TVETENVN. 185 OSLO	19.01	335,74
3A FROGNERNV 58 OSLO	20.01	218,00
SMALGANGEN OSLO	20.01	5.000,00
ST. 2010 STRØMVEN	20.01	100,00
AV V GT 4 OSLO	20.01	100,00
IN 182924	20.01	200,00
KONTOR, OSLO	20.01	20.000,00
KONTOR, STRØMVEN	20.01	20.000,00
OSLO	20.01	57,80
OSLO	20.01	29,00
OSLO	20.01	75,00
ERG SEK	2.00	1,72
ERG SEK	137,25	118,00
ERG SEK	529,25	454,44
VTOR, OSLO	21.01	20.335,00

Over 400 000 kroner ble tatt ut kontant – ingen summer var over grensen for hvitvaskingsmelding.

Falske pass produseres over hele Europa. Her er et passtrykkeri som ble avslørt i London.

Vil ha totalforbud mot røyking

Leder ved Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag, Steinar Krokstad, vil ha totalforbud mot røyking.

LEVIN NESTVOLD jr.

– Vi kan begynne med 16-åringene, sier han.

Lederen for det som blir kalt verdens største helseundersøkelse kaster en brannfakkellinn i den norske røykedebatten, og mener det er realistisk å forby røyking i Norge over tid.

Tror på nullvisjon. Krokstad mener vi må ha nullvisjon når det gjelder røyk.

– Det var også få som trodde at den forrige røykeloven skulle bli en suksess. Men sennene la seg etter hvert og de aller fleste ble veldig fornøyde. Slik vil det også være med et totalforbud, mener Krokstad som vil ha en nullvisjon på både røyking og snusbruk.

– Vi kan lage en ny lov som forbyr røyk og starte i det små. Det kan skje ved at vi i 2010 lovforbyr røyking for de under 16 år, i 2011 gjelder det de under 17 og i 2012 de under 18. Slik fortsetter vi helt til alle er omfattet av loven. Dette ville ha ført til at man hadde utradert røyken uten at man hakket på dem som allerede røyker og prøver å slutte.

– Noe av det mest deprimerende rent helsefaglig er at vi tillater at nye generasjoner begynner å røyke og snuse. Vi vet dessuten at mange vil slutte.

Høybråten skeptisk. Røykelovens far, Dagfinn Høybråten, tror ikke på noe generelt forbud mot røyk og snus, men støtter forslaget om nullvisjon.

– Røyk er på vei ut, og de siste 15 årene har vi sett en markert nedgang blant dem som røyker daglig.

levin.nestvold@adresseavisen.no

med falskt pass

■ Politiet: Åpner opp for terrorister

merike politidistrikt. Alt er etter reglene i Schengen-avtalen, ettersom mannen tilsynelatende er italiensk statsborger.

– Det er helt utrolig at politiet gir oppholdstillatelse på grunnlag av falske dokumenter. Jeg har selv lang erfaring med dokumentforfalskninger, og vet at politiet bør være svært nøye i slike saker, selv om arbeidsmengden er stor.

– Det er neppe tilfeldig at man

velger et vanlig Schengen-land som Italia for falske pass. Da er du innenfor.

Ett forhold er at økonomiske flyktninger bruker metoden for å få opphold, men det åpner jo også Norge for terrorister og økonomisk kriminelle som kan drive virksomhet under falskt navn for blant annet å hvitvaske penger, sier Bjørlo.

Brukte banken. «Gianni

Casstela» har opprettet enkeltmannsforetak i Brønnøysund som murer med falskt pass og oppholdstillatelse. Han har også fått seg en bankkonto.

Kontoutskriftene som ble etterlatt i bilen, gir flere tegn på en virksomhet som ligner hvitvasking. I midten av januar i fjor gikk det inn over en halv million kroner på kontoen. Før 1. februar var kontoen tømt.

Over 400 000 kroner var tatt

ut i kontanter, og «Gianni Casstela» har vært nøye med ikke å overstige 25 000 kroner for enkeltuttak. Alle summer over dette nivået utløser en hvitvaskingsmelding.

– Denne saken viser jo at du kan få til det meste med et falskt pass. Absolutt alle er lurt trill rundt i denne saken, sier Bjørlo i Lindorff.

einaraa@aftenposten.no

Mer trøbbel for bankene

– Vi bruker mye ressurser på å avsløre falske identiteter, også bruk av falske pass. Dette er et bransjeproblem som øker kraftig, sier informasjonssjef i DnB NOR, Aud-Helen Rasmussen.

Hvor mange jobber med dette hos dere?

– Vi har en avdeling for økonomisk kriminalitet hvor det i dag jobber 17 personer på heltid med å identifisere risikobildet og med forebyggende sikkerhetsarbeid, noe som er den største avdelingen som jobber mot økonomisk kriminalitet i Norge utenom politiet, sier Rasmussen.

Ifølge Norsk senter for informasjonssikring (NORSIS) avslørte DnB NOR 355 saker med ID-juks de tre første kvartalene i fjor.

Sparebank1 SR bank har 151 saker. En stor del av disse sakene dreier seg om bruk av falske pass, ifølge prosjektleder Christian Meyer ved NORSIS.

– Av de 355 sakene som NORSIS refererer til, så er det et stort antall som dreier seg om

falske pass. Sjekk av legitimasjon er kraftig skjerpet, sier Rasmussen i DnB NOR.

Nye EU-regler om sjekk av identitet som blir brukt i bankene, har også bidratt til økt kontroll.

«Av de 355 sakene som NORSIS refererer til, så er det et stort antall som dreier seg om falske pass. Sjekk av legitimasjon er kraftig skjerpet.»

Aud-Helen Rasmussen, DnB NOR

Avdelingsleder Atle Roll-Matthiesen i Kripos advarer om for dårlig sjekk av pass fra Schengen-området.

Vil skjerpe sjekk av pass

■ Falske pass et verktøy for kriminalitet

Falskt pass er en gjenganger i all type kriminalitet, ifølge Kripos-leder Atle Roll-Matthiesen. Han advarer om at kontrollen av Schengen-pass er altfor slapp i Norge.

EINAR HAAKAAS
STEIN J. BJØRGE (foto)

Aftenposten skrev i går at en mann fikk oppholdstillatelse fra politiet, registrerte firma i Brønnøysund, fikk konto i banken og billån under falskt navn. Alt dette var mulig med et falskt pass, som også ble godkjent av Folke-registeret.

Straffesaksregisteret viser at bare i første halvår i fjor hadde de 200 kriminalsaker hvor det var brukt falsk identitet. I halvparten av sakene var det snakk om falskt pass. I 2008 ble rundt 400 personer anmeldt, siktet og domfelt for bruk av falsk ID. Nå roper politiinspektør og avdelingsleder for taktisk etterforskningsavdeling ved Kripos, Atle Roll-Matthiesen, et varsko. Han vil skjerpe kontrollen med pass.

Slipper lett inn. Politiinspek-

tøren forteller om personer som kommer fra land utenfor Schengen-området med falske pass fra Schengen-land som Hellas og Italia.

– Falske EU-dokumenter utgjør en stor fare. Vi skal huske på at man da får status som EU/EØS-borger, og kontrollen av papirer blir trolig dårligere enn for andre som kommer til landet. På denne måten får man seg skattekort og får tilgang til det norske velferdssystemet. Skatteetaten og Folkeregisteret har ikke tilstrekkelig kompetanse på ID-dokumenter. Jo flere norske myndigheter som godtar et falskt pass, desto lettere er det å gå videre i systemet. Vi må styrke kontrollen i de etatene som får inn slike dokumenter. Dette fører jo også til bedragerisaker i de samme etatene, fremholder Atle Roll-Matthiesen.

Han mener politiet er bitt bedre på å avsløre falske pass, men at kunnskapen på feltet må styrkes.

Sletter spor. – Vi møter falsk identitet i all type kriminalitet, og det finnes i hovedtyngden av politiets straffesaker. Det er et gjennomgående problem at falske pass er blitt et verktøy for å begå kriminalitet, spesielt i organisert kriminalitet. For politiet blir det vanskeligere å oppklare saker når det er personer med

Dette er saken

Aftenposten kunne i går avsløre historien om mannen som fikk opphold, bankkonto, firma og bil med falskt pass.

Stadig flere kriminelle skaffer seg pass innenfor Schengen-området.

I en enkelt sak skaffet en gruppe fra Albania seg rundt 60 falske pass.

Bankene avslører stadig forsøk på bruk av falske pass.

Politiet mener at metodene kan kopieres av mulige terrorister.

Aftenposten fakta

falsk ID involvert. Da får vi store problemer med å spore vedkommende for eksempel i andre lands strafferegistre, sier Roll-Matthiesen.

Han fastslår at kriminell bruk av falsk ID og pass snarere er regelen enn unntaket. Og det brukes bevisst. Han nevner mange store saker som Jeløya-aksjonen mot et organisert miljø fra Balkan, og den såkalte «Broken Lorry-saken» som endte med 21 års fengsel for narkotikasmugling.

Store mørketall. Roll-Matthiesen innrømmer at politiets statistikk angående falske pass er altfor dårlig. Det skyldes måten

å kategorisere saker på. Falske pass går inn som falske dokumenter, og sidestilles med falske bilskilte.

– Mørketallene er høye. De tallene vi faktisk har, indikerer at problemet er stort og voksende. Vi vet at det er mange som prøver seg. Bare på Gardermoen blir det tatt rundt 150 personer med falske pass hvert år. 20 millioner pass er meldt stjålet på verdensbasis. Produksjonen av falske pass er storindustri i land som Thailand, Ukraina og Tyrkia. I Vest-Europa ble det oppdaget slik produksjon i Frankrike, Storbritannia og Spania i fjor, sier Roll-Matthiesen.

einar.haakaas@aftenposten.no

Ikke SFT – men Klif

■ Statens forurensningstilsyn er historie. Nå er det Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) som skal være statens viktigste fagrådgiver på klima og forurensning.

– Det nye navnet vårt understreker tydeligere klima- og rådgivningsaspektet i virksomheten vår. Men navneendringen gir oss hverken mer penger eller mer makt, sa direktør **Ellen Hambro** til NTB etter at hun i går stolt presenterte det nye Klima- og forurensningsdirektoratet. Med i bagasjen følger ny logo, ny grafisk profil og den nye forkortelsen Klif med tilhørende nettadresse: klif.no. Ut går Statens forurensningstilsyn og SFT. (NTB)

Stavanger kåret til beste skoleeier

■ Stavanger får heder og ære for skolene sine. Kommunen ble i går tildelt Skoleeierprisen 2009.

Prisen ble overrakt av kunnskapsminister **Kristin Halvorsen** (SV) under Skoletinget i Oslo i går.

Sørum kommune i Akershus kom på annenplass i kåringen. (NTB)

Ingen mistenkt etter voldtekt

■ Politiet i Ålesund står fortsatt uten spor av gjerningsmannen etter at en kvinne ble voldtatt på Aspøya natt til søndag.

Dette kom frem på en pressekonferanse på politihuset i Ålesund i går.

Politiet vil nå gjennomføre en rundspørring i området der voldtekten skjedde. Det har i tillegg kommet inn noen tips som undersøkes nærmere.

Politiet mener det er likhetstrekk mellom den siste voldtekten og et tidligere voldtektforsøk i det samme området.

Hittil har politiet ikke klart å løse en eneste av de tilsammen seks voldtektssakene i byen siden mai i fjor.

Fem av disse sakene har skjedd på Aspøya. (NTB)

Vannskader for nær en halv mrd.

■ Omfanget av vannskader i Norge etter kuldeperioden kan før denne uken er omme ha kostet en halv milliard.

Informasjonssjef **Bjarne Aani Rysstad** i Gjensidige sier at Gjensidige hadde registrert 3 500 skader for tilsammen anslagsvis 130 millioner kroner før siste helg.

I løpet av helgen og i går formiddag ble det innmeldt ytterligere 480 vannskader til selskapet.

For bransjen som helhet opereres det med en samlet skadekostnad på 300 millioner kroner til og med fredag.

– Et rimelig anslag er et skadeomfang på 500 millioner kroner når uken er omme, sier Rysstad.

Det er frosne og sprukne rør som er gjengangeren. For den enkelte ligger skaden på i gjennomsnitt 30 000 kr. (NTB)

God morgen!

Hvor godt husker grantreet?

Det står der bare, tungt, mørkt og dystert. Men det er mer ved grantreet enn det umiddelbart ser ut til, det husker for eksempel mer enn vi tror. Og det har et genmateriale som er syv ganger så stort som menneskets. Hvorfor? Det håper svenske forskere å finne ut når de skal analysere granens arvemateriale. Kanskje finner de svaret på hvordan treet har klart å overleve under vekslende forhold i 300 millioner år, og hvorfor granen er bortimot immun mot virus og bakterier.

DEL 1 • side 12 og 13
Stein Erik Kirkebøen,
journalist
i innenriksredaksjonen

Aftenposten.no

Obamas atomvåpenstrategi legges frem i dag.

FOTO: PETE SOUZA/AP

■ Prosedyrene i Lomme-mannsaken begynner denne uken. Aktor er først ut i dag. Følg saken på Aftenposten.no.

■ I Kongo er det ventet dom i saken mot Joshua French og Tjostolv Moland denne uken.

■ USAs president Barack Obama legger frem sin nye atomvåpenstrategi.

■ Følg kveldens kvartfinaler i Mesterligaen.

Aftenposten.no dekker Barcelona – Arsenal og CSKA Moskva – Inter fra klokken 20.45.

LES I KULTUR

«Asbjørn Sunde var først og fremst en soldat i Stalins hemmelige hær, noe han var stolt over»

Side 4

Flere hundre med

Albanere tatt med pass fra EU-land

Flere hundre albanere lever i Norge under falsk identitet. Pass fra EU-land gjør det enklere å få jobb i Norge, opprette firmaer og det gir tilgang på kreditt.

EINAR HAAKAAS
DAN PETTER NEEGAARD (foto)

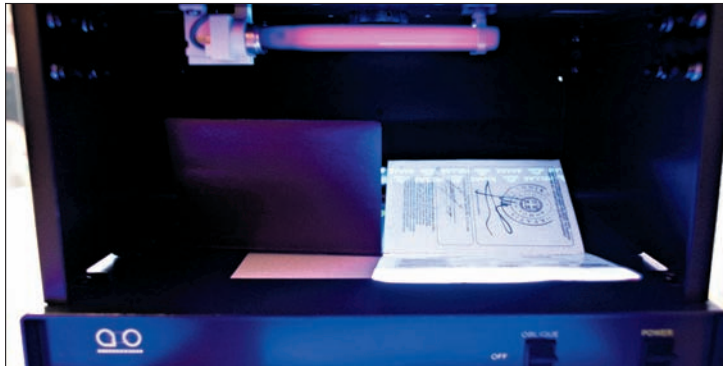
I politihuset på Grønland står politioverbetjent Marit Nordveen Bjørndal og studerer detaljer i greske pass. Ett er ekte, men hvilket? Det ultrafiolette lyset dempes mot det ekte passet. Passet til høyre reflekterer lyset. – Nei, her er det ikke bomulls-papir. Passet til høyre er falskt, sier politioverbetjenten.

Tatt av skattekrim. Hun har sjekket mange hundre pass fra EU-land som viser det samme mønsteret. Falskneriet avsløres når personer blir tatt for kriminelle handlinger. Skattekrimenheten i Skatt øst har avslørt 106 albanere med falskt pass, og gransker ytterligere 200 saker. Hittil i år har bankene anmeldt 80 saker med albanere som har falsk ID. Dette er personer som får lån og kredittkort. Totalt kan det dreie seg om godt over 500 albanere som lever eller har levd i Norge med falske pass fra EU-land.

Avsløringene skjer blant annet på bakgrunn av en risikoanalyse fra politiets side. Det såkalte «albanerprosjektet» startet ved Oslo politidistrikt i 2008. Plutselig så man et mønster. Påfallende mange med gresk, italiensk, belgisk og bulgarsk pass jobbet i firmaer drevet av norsk-albanere. Både banker og skatteetaten kunne deretter legge dette til grunn for sine undersøkelser av falske identiteter. Alle hypoteser viste seg å stemme. Antall politianmeldte saker med albanere

Arbeidsleder var aldri i Norge

■ En 28 år gammel mann fra Litauen skulle angivelig være leder av et større byggefirma i Oslo med 27 arbeidere. Ingen hadde sett snurten av mannen, som egentlig befant seg i Litauen. Der var han tatt for fyllekjøring, og var idømt reiseforbud. Med eller uten samtykke var firmaet i Norge opprettet i hans navn. Arbeiderne ble lurt trill rundt, og fikk ikke lønn. Arbeidsgiveren var her bare som et spøkelse ingen har hørt eller sett. Grunnlaget for dannelsen av selskapet, var en bekreftelse fra norsk politi på riktig ID.

Ultrafiolett lys avslører bruk av feil papirtype i passet.

Albanere med falsk ID

I 2007 ble det politianmeldt 32 saker.

I 2008 var tallet på anmeldelser 138.

Fjoråret endte med 122 anmeldte saker.

Før årets slutt tror politiet at tallet ender på rundt 300.

Aftenposten fakta

med falsk ID har økt kraftig de siste årene (se fakta).

Fakturavindel. Aftenposten skrev før påske om avsløringen av 23 nettverk som driver med fiktiv fakturering for å snyte på skatt, moms og arbeidsgiveravgift. Svindelmetoden er utbredt i bygg- og anleggsbransjen. I samme sak er albaneres bruk av falske EU-pass avslørt. Dette er personer som står bak firmaer eller er ansatt i firmaene som er involvert i fakturavindel.

– I et firma vi sjekket hadde én av ti falsk identitet, sier leder for Skattekrim, Jan-Egil Kristiansen.

Tre personer har også drevet firma under falsk identitet, men Kristiansen tror det er flere. Med skattekort utstedt under falsk identitet er det en smal sak å opprette et firma i Brønnøysund ved hjelp av koder og passord du får utdelt. Da er veien også åpen for å åpne bankkontoer og få tilgang på kreditt. Dette er av-

slørt i flere svindelsaker. For politi og skatteetat skaper det ekstra hodebry når mannen bak svindelen har falsk ID.

– Når sakene etterforskes, er det vanskelig å finne riktig person bak firmaet, sier Kristiansen.

Det er neppe tilfeldig at nettopp albanere skaffer seg pass fra Belgia, Italia og Hellas. Som EU-borger kan du nemlig lettere få arbeidstillatelse og opphold i Norge enn om du har pass fra et land utenfor EU-sonen.

Skjerpet sjekk. Det er også et utbredt problem at personer med falsk identitet skaffer seg skattekort med falske papirer. Nå er kontrollen skjerpet ved Servicekontoret for utenlandske arbeidere hos Skatt øst i Oslo. Dette er et samarbeidsorgan for politi, UDI, Arbeidstilsynet og skatteetaten. Ifølge kontorets leder, Lene Solheim Hagen, har de oppnådd resultater. Og det har skjedd på stedet.

Italiener var ikke italiener

■ Med et falskt italiensk pass fikk en mann opphold av politiet og konto i banken. Han registrerte firma og kjøpte bil på krita. Historien om den falske «Gianni Casstela» forteller at du kan fikse det meste med et falskt pass. I fjor vår ble det funnet en norsk bil, som ikke var betalt, i Ungarn. Mannen som eide bilen, «Gianni Casstela», finnes ikke. «Casstela» fikk oppholdstillatelse i fem år. Alt er etter reglene i Schengen-avtalen etter som mannen tilsynelatende var italiener, men han ble stoppet på vei til Kosovo. Kontoutskriftene fra banken ble etterlatt i bilen, og de ga flere tegn på en virksomhet som ligner hvitvasking.

– Her i skranken har vi hatt åtte pågripelser av personer med falske pass hittil i år. I fjor ble 19 tatt på den måten, sier Hagen.

– Inngangsporten til det norske samfunnet skjer også via tildeling av skattekort. På denne måten kan vi stoppe flere før de kommer inn i systemet, sier hun.

einar.haakaas@aftenposten.no

Aftenposten

AUTOMATISK SERVICETELEFON
22 86 44 80

ved forsinket eller uteblitt avis.

Følg anvisningene og få øyeblikkelig svar om det er problemer i dagens distribusjon.

KUNDESENTERET

ABONNEMENT
0 50 40

Telefax: 22 86 40 39

Selvbetjening:

www.aftenposten.no/kundesenter

abonement@aftenposten.no

Mandager kl. 07-17

Tirs-, ons- og torsdager kl. 07-19

Fredager kl. 07-16

Lørdag kl. 08-12, søndag kl. 09-12

ANNONSER

815 000 15

Man.-fre. Kl. 08.00-16.00

Telefax: 22 86 40 98

Privatannonser:

annonse@aftenposten.no

Bestilling av dødsfallannonser:

Mandag-fredag før kl. 12.00

Tlf.: 22 86 33 90. Fax 22 33 27 78

dodsfall@aftenposten.no

TELEFONLISTE ANNONSER

Bil og båt: **Tlf. 22 86 30 40**

Eiendom: **Tlf. 22 86 41 40**

eiendom@aftenposten.no

Detaljst: **Tlf. 22 86 43 71**

Helse: **Tlf. 22 86 43 73**

Kjeder/kjøpesentra: **Tlf. 22 86 43 67**

Merkevare: **Tlf. 22 86 43 68**

Reiseliv: **Tlf. 22 86 43 72**

Underholdning: **Tlf. 22 86 43 69**

Undervisning: **Tlf. 22 86 43 70**

Jobb/forretnings-

kunngjøringer:

Tlf. 92 09 80 60

Fax 22 86 40 92

stilling@aftenposten.no

TIPSTELEFON REDAKSJONEN

0 22 86

Telefax redaksjon: 22 86 43 60
2286@aftenposten.no

SENTRALBORD

22 86 30 00

Besøksadr.: Biskop Gunnerus' gt. 14.

Postadr.: Boks 1, 0051 Oslo

aftenposten@aftenposten.no

KORRESPONDENTER Berlin: Håkon Letvik, tlf. 0049 160 2909 699, hakon.letvik@aftenposten.no • Brussel: Per Kristian Aale, tlf. 0032 223 522 29, per.kristian.aale@aftenposten.no
London: Eirin Hurum, tlf. 0044 207 820 7488, eirin.hurum@aftenposten.no • Moskva: Anbjørg Bakken, tlf. 0074 95 9564 026, anbjorg.bakken@aftenposten.no
New York: Alf Ole Ask, tlf. 001 646 520 8422, alf.ole.ask@aftenposten.no • Amman: Jørgen Lohne tlf. 00962 6585 3130, jorgen.lohne@aftenposten.no
Tromsø: Ole Magnus Rapp, tlf. 91 79 39 13, ole.magnus.rapp@aftenposten.no • Ålesund: Arnfinn Mauren, tlf. 70 12 65 58, fax. 70 12 65 59, arnfinn.mauren@aftenposten.no

DAGENS
RUBRIK-
ANNONSER

NYHETER

BOLIG 22
HUS-HJEM-FRITID 24

KULTUR

DØDSFALL 14
UTDANNELSE 16
KUNNGJØRINGER 16

REISELIV 17

HELSE OG VELVÆRE 17

UNDERHOLDNING 18

BÅT 22

MOTORSYKLER 22

BIL 22

ØKONOMI

JOBBER OG TJENESTER 8

falsk ID er avslørt

■ Oppretter firmaer og får kreditt

Politioverbetjent Marit Nordsveen Bjørndal får nå inn en strøm av falske EU-pass.

- En person kan ha tre ulike identiteter

- Det har vist seg at dette problemet har et stort og alvorlig omfang, sier leder av Utlendings- og forvaltningsseksjonen ved Oslo politidistrikt, Bjørn Vandvik.

Han viser til den kraftige økningen i anmeldte saker på albanere som oppholder seg i Nor-

ge under falsk identitet. Politiet har mistanke om at bestillingen av falske dokumenter skjer fra Norge, men er usikre på hvor passene blir produsert.

- I vårt samfunn er riktig identitet grunnleggende, og det tas for gitt. Har du etablert en iden-

titet, kan du få til det meste. I disse sakene har vi jo sett eksempler hvor en person har tre ulike identiteter og ni forskjellige bankkontoer. Mange av forfalskningene er gode, sier Vandvik.

Lederen av Utlendings- og forvaltningsseksjonen sier at de har

et godt samarbeid med banker, som har skjerpet sine rutiner.

- Dessuten har vi sperret kontoer, og tatt beslag i en halv million kroner som er satt inn på konto. Når identiteten er falsk, er det jo ingen som gjør krav på de pengene, sier Vandvik.

Pass med fingeravtrykk fra i dag

■ Innføringen av fingeravtrykkene er et krav fra EU og skal bidra til å gjøre passene sikrere. Alle som søker om nytt pass fra i dag, må avgi fingeravtrykk.

Med unntak av USA, hvor det kreves elektroniske pass, kan man fortsatt reise nesten hvor man vil med det gamle passet. Den nye teknologien skal gjøre det vanskeligere å forfalske pass. Straffesaksregisteret viser rundt 100 kriminalsaker hvor det ble brukt falskt pass i første halvdel av 2009. (NTB)

Advokat tiltalt for hallikvirksomhet

■ I morgen starter rettssaken mot en 59 år gammel Oslo-advokat som er tiltalt for voldtekt og hallikvirksomhet.

I perioden fra oktober 2006 til april 2007 skal advokaten ha hentet tre kvinner fra Kenya til Norge. Etter ankomst i Norge skal alle tre ha blitt tvunget eller forsøkt tvunget til å prostituere seg.

Advokaten tok bilder av alle kvinnene som han deretter la ut på forskjellige nettsteder i den hensikt å skaffe kunder. Advokaten nekter straffskyld på alle punkter i tiltalen. (NTB)

Vil ikke klandre politiet for ulykke

■ Spesialenheten for politisaker mener at politiet ikke kan klandres for at en 44-åring døde etter en politijakt i Lillesand lørdag morgen.

Spesialenheten er ferdig med å avhøre politiet som deltok i forfølgelsen av en ATV-motorsykel - som skal ha blitt stjålet i september.

- Alle i saken har status som vitner. Etter avhørene er det ikke noe som har gjort at vi ser noen grunn til å endre på dette. Vi har avhørt politimennene som operativt deltok i aksjonen. Det mener vi har gitt oss et godt bilde av det som skjedde, sier Spesialenhetens leder Einar Drægebø til Agderposten. (NTB)

KUNNSKAP, SERVICE OG UTVALG SIDEN 1930
BESØK OSS PÅ WWW.OSLOSPORTSLAGER.NO ELLER I TORGGATA 20.

Åpent
Mandag-fredag 10-18
Torsdag 10-19
Lørdag 9-16

ALT AV FJORÅRETS MODELLER SKAL UT!
SYKKELSESONGEN ER I GANG!

SE STOR ANNONSE INNE I AVISEN OG PÅ VÅR NETTSIDE
www.oslosportslager.no

ALLE FJELLSKI OG FJELLSKISTØVLER*
Vi måler spenn på fjellskil!
-20-50%

ALLE FJELLSKISTAVER*
-30-50%

*Gjelder kun varer til ordinære priser.

Oslo Sportslager
BYENS SPORTSBUTIKK
TORGGATA 20
Tlf: 08400 www.oslosportslager.no

Norske dører åpne for

■ Får godkjent falske papirer i bankene

Banker er inngangsport for kriminelle som vil ha godkjent identitet med falske pass. Men nå har DnB NOR skjönt at de blir lurte, og rydder opp. Alt blir politianmeldt.

EINAR HAAKAAS
INGAR STORFJELL (foto)

Rundt 500 albanere lever i Norge under falsk identitet, skrev Aftenposten tirsdag. Ved å skaffe seg falske pass fra EU-land er inngangsporten til Norge enkel, og åpner mulighetene for økonomisk kriminalitet. Metoden er enkel: Svindlerne går til banken med falskt pass for å åpne en konto. Med mindre passet blir avslørt som uekte, sørger banken for å skaffe bedrageren et såkalt D-nummer. Dermed er mye gjort.

Åpner alle porter. Et D-nummer erstatter personnummeret for personer som skal oppholde seg i Norge på midlertidig basis. Med et D-nummer kan man altså åpne bankkonto, få skattekort og eventuelt registrere firma i Brønnøysund.

En rekke offentlige etater har anledning til å rekvirere slike D-numre fra Folkeregisteret. Dette er etater som ikke har spesialkompetanse på å vurdere om dokumenter er ekte eller ikke. I tillegg kan altså banker også bestille D-nummer, noe også forsikringsselskaper kan gjøre. Det skjer ved at de godkjenner passet og sender en kopi til Folkeregisteret. Dette smutthullet for å få godkjent en falsk ID av skrankepersonell som ikke har spesialkunnskaper om falske pass, er kjent i kriminelle miljøer.

DnB NOR er nå lurte trill rundt av en albansk liga med falske pass fra Belgia, Italia og Bulgaria. Hittil i år har banken politianmeldt 95 slike saker. I fjor anmeldte banken rundt 80 tilfeller. Nå nekter DnB NOR å godta pass fra disse landene for å skaffe D-nummer. Etter det Aftenposten kjenner til, er DnB NOR den eneste banken som har tatt problemet på alvor ved å politi-

Bankdørene i Norge har nærmest stått åpne for personer som vil ha godkjent en falsk identitet som grunnlag for opphold. I banken trenger bedragerne bare å fylle ut et skjema og legge ved kopi av et pas for å få et såkalt Dnummer. DnB NOR skal rydde opp i kundemassen.

anmelde sakene. Dette til tross for at bankene ifølge hvitvaskingsloven er pålagt å sjekke at kunder har riktig identitet.

Tall over rekvirerte D-numre med pass fra blant annet Belgia og Italia har skutt i været, og det er nettopp bankene som har godkjent et stort antall av disse.

Oppgjør. DnB NOR har oppdagat sine egne bommerter ved å godta falske pass, og nå ønsker de at det skal bli helt slutt med at banker skal tildele D-nummer.

– Dette bør være en oppgave for politiet, ikke for bankene, sier informasjonssjef i DnB NOR, Aud-Helen Rasmussen.

– Vi er pålagt å åpne konto for folk som trenger det og må derfor rekvirere D-nummer i dag, men det er for krevende at bankene skal være kontrollinstans for å sjekke identitet, mener Rasmussen.

Hun sier de skjerpet rutine før de oppdagat svindelen fra albanske ligaer. Det kom også en rekke innstramminger i hvitvaskingsloven i fjor.

– Vi sjekker nye kunder mer nøye og har i tillegg innført en betydelig strengere kontroll av gamle kunder med D-nummer. Dette har endt med det store antallet anmeldelser. I alle tilfeller hvor vi avdekker falske identite-

ter så blir forholdet anmeldt, uten unntak. Men blant de sakene vi har avslørt, er det mange som har fått D-nummer fra skatteetaten og andre instanser, sier Rasmussen.

Bom fra skatt. Direktør Øivind Strømme i Skattedirektoratet innrømmer at kontrollen har vært for dårlig også i de tilfellene der det har vært skatteetaten som har rekvirert D-nummer.

– Vi avdekker flere forhold rundt dette med falske pass. Det er en utfordring, og kontrollen er vanskelig. Vi ser om vi kan samle oppgavene, eller på annen måte kan forbedre arbeidet. I ut-

gangspunktet bør sjekk av pass være en politioppgave, sier Strømme.

Skatteetaten har nå i samarbeid med UDI og politiet etablert tre servicekontorer for utenlandske arbeidstagere i Oslo, Stavanger og Finnmark. Dermed har de bedre muligheter til å sjekke ektheten på pass i samarbeid med politiet. Ifølge Strømme er Skattedirektoratet i ferd med å skrive et brev til Finansdepartementet hvor de gjør oppmerksom på problemene med D-numre utstedt på grunnlag av falske pass.

einar.haakaas@aftenposten.no

Russen positiv til biltips

■ Russen forbereder årets vårslepp. Men først må mange igjennom et utfordrende nåløye – få russedoningen godkjent av biltilsynet. Nå er flere av trafikkstasjonene landet rundt i gang med frivillige kontroller av årets russekjøretøyer. Ved Risløkka trafikkstasjon i Oslo ble det gjennomført to kontrollkvelder spesielt for russen sist uke.

– De skjønner at det er viktig og at det kan bidra til å berge liv og helse, sier **Erik Dammen** ved Risløkka trafikkstasjon. (NTB)

Gutt skadet i vedkløyver

■ En åtte år gammel gutt fikk hånden inn en vedkløyver i Ørje i Østfold i går ettermiddag. Han ble hentet med luftambulans og fløyet til Rikshospitalet i Oslo. Politiet betegner skadene gutten har pådratt seg som alvorlige.

Sauebønder truer med sivil ulydighet

■ Sauebønder i Hedmark, Oppland og Sør-Trøndelag er grundig lei gjentatte avslag på søknader om å jakte bjørn. På et møte i helgen ble de enige om å organisere ulovlig jakt dersom sommerens tap av dyr blir stort.

– Dersom tapene er uakseptable, skal det organiseres jakt, slo **Egil Ulateig** fast under møtet, ifølge NRK. **Odd Jarle Lien**, som leder Trøndelag Sau og Geit, er opptatt av at bøndene står samlet med en felles strategi.

– Det er viktig at vi står samlet. Både mot presse og mot forvaltning.

Sesonginfluensa uteble

■ Den vanlige influensaepidemien som pleier å slå til i januar-februar måned, uteble i vinter. Utkonkurrert av svineinfluensaen, er ekspertenes forklaring.

– Vi tror at det store utbruddet av svineinfluensa har konkurrert ut den vanlige influensaen, sier lege **Siri Helene Haug** i Folkehelseinstituttet. Det har forekommet spredte influensatilfeller, men ikke noe stort utbrudd. Det samme gjelder for hele Europa og den nordlige halvkule generelt. Ekspertene ser med spenning frem mot neste influensasessong for å se hva som skjer da.

– Den vanlige vaksinen mot sesonginfluensa vil neste år inneholde beskyttelse mot tre forskjellige influensavirus, sier Haug. (NTB)

ID-svindlere

■ Nå rydder DnB NOR i kundemassen

D-nummer

Brukes som erstatning for personnummer. Benyttes av personer som oppholder seg i Norge på midlertidig basis.

Gir rett til bankkonto, skattekort og firma-registrering i Norge.

Flere offentlige etater, banker og forsikrings-selskaper kan rekvirere D-nummer fra Folkeregisteret.

I fjor ble det hentet 94 000 D-numre på denne måten.

Bankene rekvirerte 7300, skatteetaten 52 000, Nav 31 000, Brønnøysund-registrene 3500.

Aftenposten fakta

Informasjonsdirektør Aud-Helen Rasmussen i DnB NOR mener bankene bør slippe å rekvirere D-numre.

Hvitvaskingsloven

Loven gir bankene et klart ansvar for kontroll av kunden ved etablering av en bankkonto (§6). Det gjelder også spørsmålet om riktig identitet.

Bankene skal også følge opp kontrollen av kunde-forholdet (§14).

Nye forskrifter strammet inn kravene til bankene i fjor.

Aftenposten fakta

De albanske gruppene har brukt blant annet disse falske greske og belgiske passene.

FOTO: DAN PETTER NEEGAARD

Bestilte falsk ID fra Makedonia

Et nettverk i Rogaland bestilte falske ID-dokumenter fra Makedonia til åtte ansatte i et vaskefirma.

Nå er innehaveren av vaskefirmaet og bestilleren av falske dokumenter dømt. Straffen er henholdsvis ett år og fire måneders fengsel og et halvt års fengsel. Flere av de ansatte i vaskefirmaet fikk personnummer (D-nummer) etter å ha vist frem den falske ID-en på ligningskontoret. Slik fikk de arbeidstillatelse, skattekort og bankkonti.

Forfalskningene ble bestilt fra Norge, og kom i pakker fra Ma-

kedonia. Ifølge dommen var prisen på en falsk identitet fra et EU-land rundt 9000 kroner. Arbeiderne var kosovoalbanere i likhet med innehaveren av vaskefirmaet og mannen som fikset falske papirer. I retten forklarte innehaveren at han trodde arbeiderne blant annet var italienske, noe retten ikke trodde på.

– Dette er del av en organisert virksomhet, sier aktor i saken, politiadvokat Øystein Paulsen i Rogaland politidistrikt.

– Har du et falsk EU-pass er du nesten i mål med å hvitvaske identiteten. Disse ulovlige arbeiderne har fått så mange holdpunkter at de kan leve i skjul i Norge, sier han.

Politiet: - Kjernen i problemet

Atle Roll-Matthiesen, Kripas.

■ **Politiinspektør ved Kripas, Atle Roll-Matthiesen,** mener det er åpenbart at kontrollen av utenlandske pass hos banker og andre instanser ikke er god nok.

– Dette er kjernen i problemet med falsk ID i Norge. Kompetansen for å avsløre dette er for dårlig. Vi ser at falsk ID brukes i alle typer kriminalitet, fra terror til annen alvorlig organisert kriminalitet, men også i alle andre krimformer er dette utbredt. Blant annet det vi kaller grenseoverskridende vinningskriminalitet, sier han.

– Man kan bare ane mørketallene for falsk identitet. På denne måten kommer man jo lett inn i det norske samfunnet på falske premisser, og kan utnytte det norske velferdssystemet, sier politiinspektøren. Han frykter følgene.

– Utbredelsen av falsk identitet er samfunnsskadelig på alle plan. Det fører til generell mistillit til ID-dokumenter. I neste omgang gir det mer arbeid med kontroller, sier Roll-Matthiesen.

Sjekker mulig overgrepsturisme

■ Norsk og russisk politi samarbeider med norsk utenrikstjeneste for å undersøke om det finnes et marked i Murmansk fylke der nordmenn og russere kan begå overgrep mot mindreårige mot betaling. Initiativet kommer etter en langvarig mistanke om at det finnes et marked for overgrep mot barn i Murmansk fylke i Nordvest-Russland.

Politi- og tollattaché **Geir Johnsen** ved Generalkonsulatet i Murmansk sier at man i alle år har hørt at folk reiser til ulike land for å utnytte mindreårige. (NTB)

Innbrudd hos gullsmed i Oslo

■ Ved 08-tiden i går morges meldte vitner om en knust rute i David Andersen-forretningen på Karl Johans gate. Tre personer ble observert idet de forlot stedet i en bil.

– Vi har fått opplyst at de kjørte av gårde i en bil som kan ha vært en mørk Audi A8, sier operasjonsleder **Even Jørstad** i Oslo politidistrikt til NRK. Det er foreløpig ukjent hvor stort utbytte innbruddstyvene eventuelt fikk med seg, tyvene kan ha vært ute etter klokker av merket TAG Heuer, som koster fra 10 000 kroner og oppover. (NTB)

Livstruende etter teltbrann

■ Bestefaren i 50-årene er livstruende skadet, mens bestemoren og fire barnebarn alle er kritisk skadet etter en teltbrann i Salangen lørdag.

Bestefaren behandles ved Universitetssykehuset Nord-Norge (UNN) i Tromsø, mens de fem andre behandles ved brannskadeavdelingen ved Haukeland universitetssykehus i Bergen.

Brannen ble ifølge øyenvitner utløst av en gasseksplosjon. Ekteparet i 50-årene og de fire barnebarna i alderen fire til 12 år var på telttur i fjellområdet ved Bekkebotn i Salangen kommune i Troms. (NTB)

Alvorlig skadet i MC-ulykke

■ Tilstanden er alvorlig, men stabil for mannen som kjørte utfor veien med motorsykkel ved industriområdet Stoa i Arendal i Aust-Agder ved 16-tiden i går. Mannen er i 40-årene. Ingen andre kjøretøy var involvert i ulykken, melder Agderposten. Mannen ble fløyet til traumeavdelingen ved Ullevål universitetssykehus for oppfølging. (NTB)

St. Olav domkirke i Oslo var fylt til trengsel i går.

FOTO: KYRRE LIEN/SCANPIX

Overgrep preget katolsk høymesse

■ Overgrepene mot flere mindreårige begått av katolske geistlige i Norge, preget høymessen i St. Olav domkirke i går. Pater **Andreas Rupprecht** gikk i forbønn for ofrene og beklaget overgrepene begått av kirkens menn. Vakre St. Olav domkirke var fylt til trengsel og mange måtte ta til takke med ståplass bak kirkebenkene da høymessen åpnet i går formiddag med den tradisjonsrike prosesjonen av geistlige og altergutter. (NTB)

NÅ TIL HELGEN ÅPNER:

ÅRETS BOLIGMESSE I ASKER

VI ØNSKER HELE FAMILIEN VELKOMMEN TIL BOLIGMESSE

I TENNISHALLEN, 16. - 18. APRIL

KOM OG GJØR ET MESSEKUPP, MED ALT UNDER ETT TAK!

AKTIVITETER FOR BARN

FRE: 12-20, LØR: 10-18, SØN: 10-17 /// VOKSEN 60,- HONNØR/STUDENT 30,- BARN GRATIS

www.boligmesse.no

FRE: KOM 2 BETAL FOR 1

Kom langt med falsk ID

Albaner arbeidet bl.a. på den nye statsministerboligen

En 35 år gammel albaner levde i Norge som den falske italieneren «Simone Parisi». Han fikk betrodde jobber i statsministerboligen, hos Kripos og ved arresten i Sandvika.

EINAR HAAKAAS

Aftenposten har i flere reportasjer satt søkelyset på hvor lett det er å få opphold under falsk identitet med falske pass godkjent av banker og norske myndigheter. Historien om den falske «Simone Parisi» viser hvor langt du kan komme. Med falsk identitet fikk han i 2007 jobb med oppussing av den nye statsministerboligen i Inkognitogata. Talende nok betyr det italienske ordet inkognito *ukjent*, eller at man lever under hemmelig navn og stilling.

Statsministerboligen var ikke det eneste høyprofilerte sikkerhetsprosjektet han arbeidet på som håndverker. Han og hans firma hadde også malerjobber hos Kripos og i varetektcellene ved Asker og Bærum politidistrikt i Sandvika. Nylig ble mannen dømt til 120 dagers fengsel og inndragning av to millioner kroner i Borgarting lagmannsrett fordi han levde under falsk identitet i ni år.

Politiet bekrefter. Politioverbetjent Christian Berg ved Utlendings- og forvaltningsseksjonen i Oslo politidistrikt bekrefter at den 35 år gamle albaneren jobbet på de nevnte stedene som byggeleder i et firma med rundt 90 ansatte. Og han var heller ikke den eneste med falsk ID på disse byggeplassene.

– Under ransaking og pågripelse fant vi timelister som viste adressene til hvor han hadde jobbet, statsministerboligen, Kripos og politistasjonen i Sandvika. Alt dette var inngående beskrevet i dokumenter, sier Berg.

Under et foredrag som holdes i Norsk Øko-Forum i Trondheim i dag forteller han om denne saken, for å vise hvor langt man kan komme med en falsk ID.

– Det hjelper lite at alle på et

– Det hjelper lite at alle på et byggeprosjekt blir utstyrt med ID-kort, når identiteten i utgangspunktet er falsk, forklarer politioverbetjent Christian Berg ved Utlendings- og forvaltningsseksjonen i Oslo.

FOTO: DAN PETTER NEEGAARD

byggeprosjekt blir utstyrt med ID-kort, når identiteten i utgangspunktet er falsk. Den eneste kontrollen som utføres av identitet for folk som kommer hit er når man får et D-nummer (erstatte personnummer red.anm.), sier Berg.

D-nummer gis til personer som oppholder seg i Norge på midlertidig basis. Som Aftenposten skrev i går, har falske utenlandske pass blitt godkjent som grunnlag for tildeling av et D-nummer både i skatteetaten og i bankene. Begge instanser kan rekvirere slike D-numre i dag.

Nesten statsborger. Under navnet «Parisi» fra Melito i Italia søkte den 35 år gamle albaneren om norsk statsborgerskap i 2007. Han hadde da opphold og et norsk personnummer. «Simone Parisi» plasserte seg høyt oppe på skattematrisene, blant annet

med inntekt på 2,8 millioner kroner i 2008. 35-åringen har selv lagt alle kortene på bordet.

Han reiste fra Albania til Italia i år 2000. Etter å ha betalt 1000 US dollar for turen og falskt pass, tok han turen til Norge hvor han jobbet i et malerfirma. På ligningskontoret fikk han skattekort og D-nummer på grunnlag av det falske passet. Han ble også deleier i et firma som gikk svært godt. Men i mai i fjor tok det slutt, da politi og skatteetaten kom på døren. «Parisi» ble varetektsfengslet i fire måneder. Etter det Aftenposten erfarer er deler av saken fortsatt under granskning hos skatteetaten.

Fortsatt i Norge. Det har ikke lyktes å få tak i den 35 år gamle albaneren, som fortsatt oppholder seg i Norge. Hans advokat, Marius Oscar Dietrichson, sier at de ikke vil anke dommen i lag-

mannsretten. Advokaten er ukjent med hvor 35-åringen og hans firma arbeidet, da dette ikke var en del av straffesaken.

– Dette har vært en sak om falsk identitet. Han har arbeidet i Norge, betalte skatt, etablerte et firma og gjorde en god jobb. Påtalemyndigheten vil ta fra ham alt han tjente, rundt fem millioner kroner. Dette fikk vi redusert til to millioner i lagmannsretten, og er fornøyd med det, sier Dietrichson.

Informasjonsdirektør Lise Halvorsen i Skattedirektoratet vil ikke svare på spørsmål knyttet til at den falske «Simone Parisi» fikk skattekort og ble registrert i Folkeregisteret først med et foreløpig D-nummer, og senere med et vanlig norsk personnummer.

einara.haakaas@aftenposten.no

Falsk identitet

Flere hundre albanere lever i Norge under falsk identitet.

Albanske ligaer har lurt DnB NOR trill rundt med falske pass fra Belgia, Hellas, Italia og Bulgaria.

DnB NOR vil ikke lenger ha ordningen hvor banken rekvirerer såkalt D-nummer da kontrollen er krevende å gjennomføre.

Ordningen er i dag basert på at kontroll av ID skjer i skranken hos blant annet banker og ligningskontorer.

Skatteetaten har mistanke om omfattende ID-svindel knyttet til saker om fakturasvindel.

Aftenposten fakta

Kronprinsen på kaffebesøk i Qatar

Med kameler, arabisk kaffe og beduintelt ga elevene ved den norske skolen i Qatar kronprins Haakon en innføring i dagliglivet i gulfstaten. Det var nesten som et eventyr fra 1001 natt da den norske skolen fikk besøk av kronprinsen. Han fikk servert smaksrik arabisk kaffe på teppe inne i beduinteltet elevene hadde satt i skolegården. Skolen med 150 norske elever fra første til tiende klasse har stort sett elever med foreldre som har jobbet på Norsk Hydros gigantprosjekt Qatalum. (NTB)

Rekordhøyt kjøttkonsum i norsk kosthold

Kjøttforbruket i Norge har aldri vært høyere enn nå. I fjor spiste hver av oss 77 kilo kjøtt. Kjøttforbruket har økt med 14 kilo pr. person i løpet av de siste ti årene. I tillegg spiste hver av oss 17 kilo ost i fjor. Helsemyndighetene er bekymret.

– At vi spiser mer kjøtt og ost, gjør at nordmenn får i seg mer mettet fett og at de gunstige endringene i kostens fettstoffsammensetning har stoppet opp, opplyser Helsedirektoratet. (NTB)

Seminar om politikk, media og kommunikasjon i Washington DC 29.10-5.11 2010

“BEHIND THE SCENES AND IN THE MEDIA”

Påmelding og info: www.washingtonseminar.org

ÅRER PÅ BENA Opptil 0,5 cm brede

Fjernes effektivt og skånsomt med ny avansert laser. Høy kompetanse, off. godkjent helsepersonell. Pigmentflekker • Sprengte blodkar • Arr • Store porer • Fine linjer • Solskader • Hårfjerning • Laser • Blue Peel • Restylane m.m.

MBCsenteret

på Fornebuklinikken
www.mbccenteret.no

Tlf. 67 12 58 95

Snarøyveien 34

● Den virkelige passkontrollen er flyttet til bankskranker og ligningskontorer, hvor det mangler kompetanse og spesialutstyr for å avsløre falske pass.

● DnB NOR, som selv er blitt rundlurt av albanske ligaer, krever at en offentlig instans må få ansvaret for å utstede midlertidige personnumre.

● Jarle Nilsen i Norsk Øko-forum advarte mot systemsvikten allerede for to år siden. Norge er trolig alene om en praksis som er avleggs.

Falsk ID åpner døren til

■ Gir enkel tilgang til Folkeregisteret

EINAR HAAKAAS
ALF ENDRE MAGNUSSEN
INGAR HAUG STEINHOLT (foto)

Ordningen med D-nummer (foreløpig personnummer) var egentlig et rent sjømannsregister for folk som var skattepliktig, men ikke registrert bosatt i Norge. Siden overtok Folkeregisteret, og systemet este ut.

I dag erstatter D-nummeret et vanlig personnummer for folk som oppholder seg midlertidig i Norge, og omfatter blant andre asylsøkere og gjestearbeidere. 1,1 millioner D-numre finnes i dag. Ingen vet hvor mange som er basert på falske identitetspapirer.

Aftenposten har i flere artikler skrevet at folk kommer til ligningskontorer og banker med falske pass som gir dem et D-nummer i Folkeregisteret. For kriminelle står porten til Norge åpen. Rundt 500 albanere har skaffet seg falske pass fra Belgia, Hellas, Bulgaria og Italia og har fått seg D-numre. Nå blir én etter én politianmeldt. DnB NOR er lurt trill rundt av albanske ligaer, og har anmeldt over 200 saker.

1,1 millioner D-numre er altså godkjent i Norge. Blant disse er et ukjent antall basert på falsk ID.

Klare svakheter. Jarle Nilsen advarte allerede for to år siden om svikt i systemet med at ligningskontorer og banker rekvirerer D-nummer. Som styremedlem i Norsk Øko-Forum (NØF), en organisasjon for økokrimgranskere i politi, skatteetat og blant annet banker, påpeker han svakheten i dagens system. Selv er han ansatt i DnB NOR.

– 1,1 millioner D-numre høres

mye ut. Skremmende høyt når du tenker på at det er under fem millioner personer her i landet. Jeg tror antallet som er tatt med falsk identitet bare er toppen av isfjellet. Mange opererer med flere falske identiteter samtidig, sier Nilsen.

Han mener systemet med rekvirering av D-nummer er avleggs.

– Denne ordningen utviklet seg i en periode da vi hadde kontroll av identiteter og pass på grensen inn til landet. Innenfor Schengen-grensene har vi ikke det lenger. Den reelle kontrollen av riktig identitet er flyttet fra grensen og inn i landet. Grensekontrollen skjer ved skranken til banker og ligningskontorer. Der kan de få godkjent en falsk ID på dagen. Har den falske ID-en blitt godkjent i første instans, er det fritt frem, sier Nilsen.

Han er ikke kjent med lignende ordninger i andre europeiske land. Det er heller ikke andre Aftenposten har vært i kontakt med. Skattedirektoratet sier at de ikke kjenner ordningene i andre land. Svenske banker har en parallell til D-nummer, men bankene har ingen rolle med å sjekke ID eller rekvirere nummer til Folkeregisteret.

For enkelt. Nilsen viste til eksempler på en person som hadde fem ulike identiteter, da han tok saken opp i NØFs internblad (se egen sak). Han viste hvor enkelt det er å lure det norske systemet.

– Jeg så at mange personer kom inn i landet med falsk ID, og dette var personer som bedrev kriminalitet. Systemet er bygd på tillit, men åpner for trygdemisbruk og all slags kriminali-

tet. Tidene forandrer seg, og vi må tilpasse oss den nye virkeligheten, sier Nilsen.

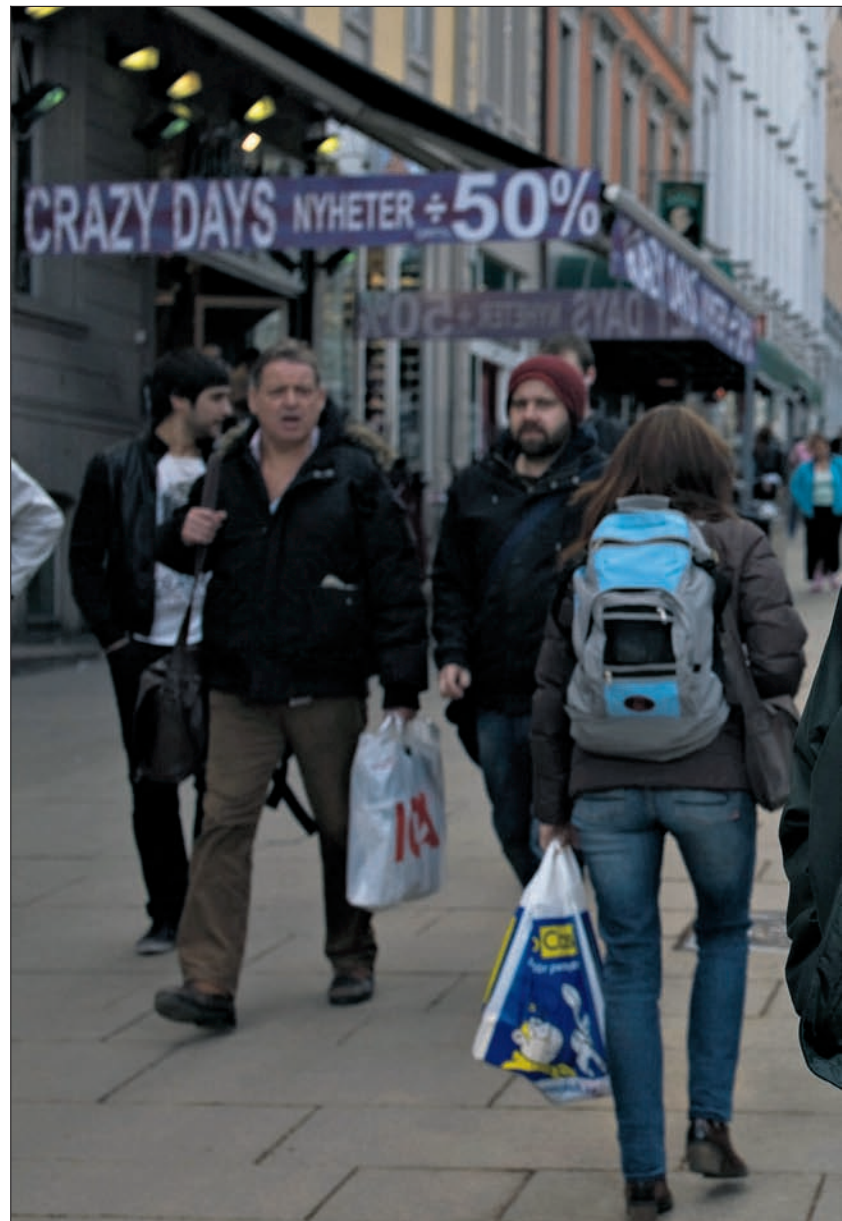
Han mener at rekvirering av D-nummer bør ligge hos en offentlig instans som har spesialutstyr til å kunne sjekke om et pass er falsk. I dag har for eksempel ikke banker tilgang til å sjekke biometriske arkiver.

– Folk uten spesialkunnskap har ingen mulighet til å avsløre falske ID-er. De er sjanseløse med dagens teknologi, som du kan kjøpe hvor som helst. Selv politiet har problemer med å avsløre falsk ID. Systemet med rekvirering av D-nummer må endres. I dag blir til og med grunnlagsdokumentasjon for tildeling av slike numre kastet etter tre måneder. Det blir rett og slett ikke arkivert, sier Nilsen.

Næringen utreder. DnB NOR har selv avslørt svindelen, og har klart gitt uttrykk for at de ikke lenger vil ha ordningen med rekvirering av D-nummer. Finansnæringens Fellesorganisasjon (FNO) er ikke så bastante, men vil utrede problemstillingen. Kommunikasjonsrådgiver Stine Neverdal i FNO viser til en ønskeliste de har for å kunne utføre bedre kontroll.

– Det er viktig at bankene får tilgang til å kontrollere elektroniske pass. Så langt har vi ikke fått det. Vi ønsker også tilgang til registre over stjålne og tapte pass. Dessuten har vi flere ganger etterlyst behovet for en fast kontakt med politiet for å kunne sjekke mistenkelige pass, sier Neverdal.

einar.haakaas@aftenposten.no

Jarle Nilsen i Norsk Øko-Forum advarte mot at systemet med tildeling av D-nummer har for dårlig kontroll av identitet. Han frykter at svært mange lever under falsk ID i Norge.

Opel Corsa «Enjoy Edition». 1.2 85 hk 5-dørs.

Privatleie:
965,-*
pr mnd.
(priseksempel)

Opel Corsa-
kampanje i Oslo

Opel Corsa-kampanje i Oslo frem til 20. mai

Vi har fått inn et parti Opel Corsa og disse selges til en meget gunstig pris i kampanje perioden frem til 20. mai.

Begrenset antall – omgående levering!

www.opel.no

Opel Corsa «Enjoy Edition» 1.2 85 hk 5-dørs

fra kun **179 900,-**

Prisen er inkl. omkostninger, metallisk lakk og vinterhjul.

Wir leben Autos.

Mobile Oslo AS
Gladengveien 12,
0661 Oslo
Tlf.: 23 24 30 00

Motor Forum AS Oslo
Østre Aker vei 62,
0581 Oslo
Tlf.: 23 05 36 00

**Thrane-Steen
Asker & Bærum AS**
Stasjonsveien 20,
1375 Billingstad
Tlf.: 66 85 23 00

Thrane Steen Nord AS
Bekkenstenveien 15
0902 Oslo
Tlf.: 22 80 35 00

Thrane-Steen Skøyen AS
Drammensveien 161
0212 Oslo
Tlf.: 22 13 44 00

Norge

Aftenposten mandag 12. april. Aftenposten tirsdag 13. april.

1,1 millioner midlertidige personnumre utstedt

D-nummer

Erstatter vanlig personnummer for personer som oppholder seg i Norge på midlertidig basis og omfatter blant annet asylsøkere og gjestearbeidere. I dag finnes det 1,1 millioner D-numre, ifølge Skattedirektoratet. 174 000 personer har fått endret sitt D-nummer til et vanlig personnummer.

Systemet med D-nummer er en ordning som opprinnelig var et rent sjømannsregister under Direktoratet for sjømenn frem til 1989 og gjaldt skattepliktige som ikke var registrert bosatt i Norge. Folkeregisteret overtok ordningen.

Fra 1994 kom det en ny lov som utvidet ordningen med D-nummer til også å gjelde kontoinnehavere i banker, registreringspliktige i selskaper, eiere av fast eiendom i Norge, personer omfattet av trygdeordningen og bosatte på Svalbard. At blant annet banker skulle godkjenne riktig ID kom inn i systemet.

I fjor ble det rekvirert 94 000 D-numre. Blant annet rekvirerte bankene 7300, skatteetaten 52 000, Nav 31 000 og Brønnøysundregistrene 3500.

Aftenposten fakta

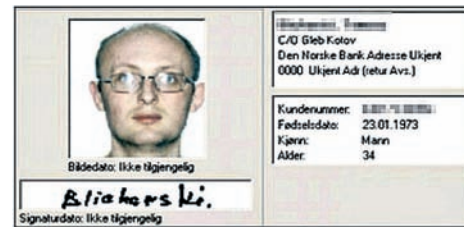
Flom av falske ID-er

Banker og ligningskontorer er inngangsport for kriminelle som vil ha godkjent identitet og såkalt D-nummer ved hjelp av falske pass. Men nå har DnB NOR skjønnet at de blir lurt, og rydder opp med rundt 200 politianmeldelser.

En 35 år gammel albaner levde i Norge som den falske italieneren «Simone Parisi» i ni år. Han fikk betrodde jobber i statsministerboligen, hos Kripos og ved arresten i Sandvika. Mannen var nær ved å få norsk statsborgerskap under falsk ID.

Skattekrimenheten i Skatt øst har avslørt 106 albanere med falskt pass, og gransker ytterligere 200 saker, blant annet i tilknytning til fakturasvin-del.

Aftenposten fakta

Her er en og samme mann med tre av identitetene han presenterte for norske banker, med ulike signaturer. FAKSIMILE: ØKO-NYTT

Én mann - fem ID-er

En mann opptrådte med fem ulike identiteter i Norge. Slik kunne han både motta sykepenger og være i lønnet arbeid.

Se nøye på disse bildene. Det er ingen tvil om at det er samme mann som er avbildet. I tillegg til disse tre identitetene skal han ha hatt to andre. 6. juli 2007 ble han pågrepet av politiet og tre dager etter ble han varetektsfengslet for fire uker. Under fengslingen var han på et besøk ved Lovisenberg sykehus. Der tok han en tur på toalettet, og siden har han vært borte.

Politiet hadde vært ute etter mannen i flere år da han endelig ble fengslet, siktet for to tilfeller av bedragerier og brudd på utlendingsloven. I kjennelsen legges det vekt på at mannen over en lang periode har opptrådt under flere ulike identiteter, og selv ikke i retten er man sikker på hva som er hans riktige identitet. Det er også mistanke om at bedrageriene er langt mer omfattende enn det som da var omfattet av siktelsen.

Ifølge fengslingskjennelsen har mannen i avhør erkjent at han mottok sykelønn under én identitet, samtidig som han mottok lønn under en annen identitet. Han erkjente også straffskyld, men er altså aldri blitt dømt. Under en av sine identiteter i det norske Folkeregisteret er han registrert som utvandret fra slutten av 2007.

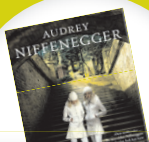
Opplev AUDREY NIFFENEGGER

Forfatteren av *Den tidsreisendes kvinne er tilbake!*

I *Mørkets symmetri* møter vi Julia og Valentina Poole - to helt normale amerikanske tenåringer. Men alt forandrer seg den dagen de får vite at de arver en leilighet like ved Highgate-gravlunden i London av en ukjent tante. En ny og uforglemmelig roman om kjærlighet og savn, søken etter identitet - og gjenferd!

Oppvarmer:
Øystein Wiik - *Dødelig applaus*

Torsdag 29. april
kl. 17.00

Gratis arrangement hos Tanum Karl Johan

www.tanumbokhandel.no
tlf: 22 41 11 00 e-post: karljohaninformasjonen@tanum.no

TANUM

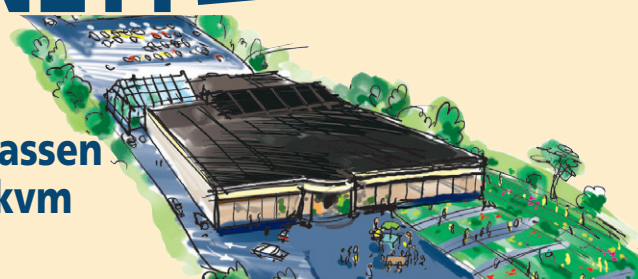
Karl Johan

Besøk verdens største HAGEMØBELSENTER PÅ INTERNETT www.ballerudhagesenter.no

Ønsker du å oppleve mye av dette «live» og ellers handle alt til terrassen og hagen i vårt 30 000 kvm store anlegg, er du velkommen!

Ballerud HAGESENTER
JOHS. FAALES V. 90, HØVIK. TLF. 67 58 80 80.

Hverdager kl. 10-20 • Lørdager kl. 10-18 • Søndager/helligdager kl. 12-18

PUTER TIL HAGEMØBLER
Vi har et enormt utvalg av puter i alle regnbuens farger i mange størrelser og tykkelser. Avdelingen er på 600 kvm med 1000 løpemeter hyller!

Olav Kildal døde momentant

Politimannen **Olav Kildal** døde momentant av knivstikkene han ble påført under et oppdrag i Mo i Rana forrige onsdag. Lørdag var den foreløpige obduksjonsrapporten etter politidrapet klar. Rettsmedisinerne konkluderer med at selv ikke akutt medisinsk hjelp kunne reddet Olav Kildals liv. Den 62 år gamle mannen som er siktet for drapet, sitter fortsatt i Bodø fengsel. Mandag ble han igjen undersøkt av fengselslegen. Før helgen ble mannen undersøkt av en rettspsykiatrisk sakkyndig, som konkluderte med at en fullstendig undersøkelse må til for å avklare om han var tilregnelig i gjerningsøyeblikket. Salten politidistrikt har nå formelt begjært en slik undersøkelse. Kildal ble drept i tjenesten da han og en kollega skulle hente 62-åringen i Mo i Rana og overføre ham til Nordland psykiatriske sykehus i Bodø.

Olav Kildal ble drept forrige onsdag.

FOTO: RANA BLAD

(NTB)

Syklist omkom i ulykke på Ringerike

En 39 år gammel mann omkom i en sykkelulykke i Hole kommune på Ringerike i går ettermiddag. Mannen syklet langs Dronningveien i Krokkleiva da han mistet kontrollen over sykkel og ble kastet over styret og døde, opplyser operasjonsleder **Lars Evensen** i Nordre Buskerud politidistrikt. Ifølge Ringerikes Blad var mannen pasient på et rehabiliteringssenter på Helgelandsmoen. Ulykken skjedde i forbindelse med en felles sykkelturn på senteret.

(NTB)

Fet frokost kan være sunnere

Ny forskning kan tyde på at frokoster rike på fett er det sunneste. Ved Universitetet i Alabama har man sett på risiko for utvikling av metabolsk syndrom i sammenheng med fettinnholdet i det første måltidet for dagen. Man har funnet ut at høyt fettinnhold tidlig på dagen gir redusert risiko for å utvikle metabolsk syndrom. Samtidig så man at frokost med lavt fettinnhold og samtidig økende fettinnhold i senere måltider øker risikoen for å utvikle syndromet.

(NTB)

Nye traseer kan spare Hardanger

Statnett har vurdert og forkastet to alternative traseer til kraftlinjen gjennom Hardanger. De to alternativene vil ødelegge langt mindre natur enn alternativet Statnett vil bygge ut. – Hittil upublisererte rapporter fra Statnett viser at det eksisterer alternative traseer for kraftledningen som skal sikre kraftforsyningen i Bergens-regionen. De nye traseene ville spart den utsatte Hardanger-naturen til en pris som ligger langt under det dyre sjøkabel-alternativet.

(NTB)

Svindlernes falske ID-er

Fiktive navn lever videre i Folkeregisteret

Falske navn og personnumre avsløres til liten nytte. De blir ikke automatisk slettet i Folkeregisteret og kan fritt benyttes til videre svindelvirksomhet.

ALF ENDRE MAGNUSSEN
EINAR HAAKAAS
INGAR HAUG STEINHOLT (foto)

Aftenposten har i en rekke reportasjer avslørt hvor lett det er å skaffe seg falsk ID i norske offisielle registre. Selv ikke når svindelen blir avslørt, blir navn fjernet fra norske registre. Vi har funnet 40 falske identiteter som er avslørt og som fortsatt er registrert i Det sentrale folkeregisteret (DSF). Disse personene eksisterer ikke i virkeligheten. Likevel er navnene tilsynelatende i full bruk. Heller ikke hos firmaregisteret i Brønnøysund er de falske identitetene slettet, og fiktive navn lever sitt liv videre som eiere av firmaer.

Følgene er store for alle som bruker DSF som grunndatabase og stoler på opplysninger derfra. Alle andre norske offentlige instanser er helt avhengige av at navn og numre er korrekte i denne basen. Eksempler er Skatteetaten, Nav, Førerkortregisteret, sosialkontorer og helsevesenet, men også banker og en rekke andre private virksomheter. Falsk ID er grunnlag for all kriminalitet, fra trygdejuks til hvitvasking.

Stikkprøve. Aftenposten har kontrollsjekket 40 fiktive navn i folkeregisteret. Navnene i stikkprøven er i hovedsak hentet fra dommer de siste ti årene hvor den falske identiteten er slått fast. Tross avsløringer er samtlige av disse identitetene fortsatt aktive, skal man tro DSF. De fleste har et D-nummer (erstatte

personnummer), men noen har også greid å få et vanlig norsk personnummer.

- En russisk menneskesmugler ble dømt til fem og et halvt års fengsel i 2008, og over 30 personer med falsk ID er navngitt i dommen. 17 av disse hadde allerede blitt registrert i folkeregisteret, og samtlige av disse falske identitetene er fortsatt registrert som aktive ID-er.

- I går omtalte Aftenposten en litauer som hadde opptrådt i Norge under fem ulike navn. Slik kunne han motta sykepengen under ett navn mens han hadde lønnet arbeid under et annet navn. I folkeregisteret er minst to av hans identiteter fortsatt registrert som aktive, til tross for at han ble tatt for tre år siden. Under et tredje navn har mannen fortsatt et firma registrert i Brønnøysund, mens han i DSF er registrert som utvandret under dette navnet.

- I 2004 ble en 49 år gammel marokkaner dømt for ID-falsk. Likevel foretrekker han fortsatt å ha tre mobiltelefoner i det falske navnet. Det er trolig problemfritt for ham, siden det falske navnet fortsatt står i Folkeregisteret.

- «Simone Parisi» er tatt og dømt for bruk av falsk ID i ni år. Under falskt navn jobbet han på statsministerboligen, hos Kripos og pusset opp varetekts-celler for politiet i Sandvika. ID-en står fortsatt i folkeregisteret og i Brønnøysund er han eier i to firmaer.

- En 29 år gammel håndverker ble dømt for bruk av en falsk belgisk ID for to år siden. Firmaet er fortsatt registrert, og den falske «belgieren» er registrert i DSF.

- I fjor rullet politiet i Rogaland opp omfattende ID-falsk, og to er dømt for organiseringen. Ni av disse falske identitetene finnes fortsatt i Folkeregisteret, og en av dem har beholdt firmaregistreringen.

Dette er bare noen eksempler fra Aftenpostens funn.

Hvor sikre kan vi være på folks identiteter? Selv i Det sentrale folkeregisteret lever falske ID-er videre lenge etter at de er avslørt.

Reagerer sterkt. En av de instanser som rammes, er Førerkortregisteret i Vegdirektoratet. Seksjonssjef Jan Edvard Isachsen reagerer sterkt på Aftenpostens avsløringer.

– Vi har forutsatt at Folkeregisteret er til å stole på. Den oppfatningen må vi nok revidere. Samtidig er det klart at vi ikke har noe annet å forholde oss til. Vi kan ikke etterforske sakene på egen hånd. Her må samfun-

net rydde opp i feil, sier Isachsen.

Brønnøysundregistrene er annet eksempel, og underdirektør Sverre Hovland sier at Det sentrale folkeregister er grunnlaget for at opplysninger i deres registre er korrekte.

– DSF er en grunndatabase. Vi er helt avhengige av at dataene der er korrekte. Dette er uheldig, sier Hovland som reaksjon på Aftenpostens avsløring.

Han bekrefter at hvis man først har greid å opprette en ID på uriktig grunnlag, kan denne personen inneha roller på linje med andre.

– Vi må stole på DSF, sier Hovland.

einar.haakaas@aftenposten.no

«Vi har forutsatt at Folkeregisteret er til å stole på. Den oppfatningen må vi nok revidere.»

Seksjonssjef Jan Edvard Isachsen,
Førerkortregisteret i Vegdirektoratet.

Politiet vet ennå ikke hvorfor det begynte å brenne i industribygget i Oslo. FOTO: TROND STRØM

Kraftig brann i Oslo

■ 65 personer ble evakuert etter at det brøt ut brann i et industribygg på Ensjø i Oslo i går ettermiddag.

Det var kraftig røykutvikling som kunne ses fra store deler av byen, og det sto flammer opp av taket på bygget.

– Det brant i et ventilasjonshus på taket. Ingen ble skadet og brannen ble slukket like før 15, opplyser brann- og redningsetaten til NTB.

I byggets kjeller ligger en av Aftenpostens budsentraler. Hit kommer avisene fra trykkeriet for å fordeles på de ulike lokalruter.

Ifølge administrerende direktør i Aftenposten Distribusjon AS, **Arild Løkken**, er det ingen fare for at abonnentene i Ensjø-området ikke får avisen i dag.

– Det brant på taket, og lokalene våre ble ikke rammet. Distribusjonen kommer til å gå som normalt i natt, forsikrer han.

Tilsto overgrep mot jente etter 12 år

■ 12 år etter flere seksuelle overgrep mot en jente, tilsto en filippinsk sjømann alt da han sto tiltalt i retten.

Overgrepene mot den da syv år gamle jenta skjedde på slutten av 1990-tallet i et cruiseskip som lå i opplag i Ølensvåg i Rogaland. Først i 2008 ble overgrepene anmeldt, skriver NRK.

Haugaland tingrett har dømt 42-åringen til ett år og fire måneders fengsel. I tillegg må han betale den nå 20 år gamle kvinnen 100 000 kroner i erstatning.

Den filippinske sjømannen er i dag bosatt i Stavanger.

(NTB)

blir ikke slettet

■ Sjekker ikke rettskraftige dommer

ID-svindlere i Norge

500 albanere er tatt eller granskes for falsk ID i Norge. De benytter falske pass fra Bulgaria, Italia, Hellas og Belgia for å sikre seg fri innreise og arbeid i Schengen-område.

Sakene er i hovedsak anmeldt av DnB NOR og Skatt øst. Noen har vist at de benytter falsk ID for å bedrive alvorlig organisert kriminalitet.

Straffesaksregisteret viser at det bare i første halvår i fjor ble brukt falsk identitet i 200 kriminalsaker. I halvparten av sakene var det snakk om falskt pass.

I 2008 ble rundt 400 personer anmeldt, siktet og domfelt for bruk av falsk ID, ifølge politiinspektør og avdelingsleder for taktisk etterforskningsavdeling ved Kripos, Atle Roll-Matthiesen.

Banker og ligningskontorer er inngangsporten for kriminelle som vil ha godkjent en falsk identitet med D-nummer i Folkeregisteret ved hjelp av falske pass.

Aftenposten har også avslørt at politiet satte sitt godkjenstempel på den falske ID-en «Gianni Casstela», som lurte banker og finansieringsselskaper trill rundt.

Aftenposten fakta

Innrømmer rutinesvikt

Skattedirektoratet har ansvaret for Det sentrale folkeregister, men har ingen faste rutiner for innmelding av falske identiteter. Meldingene kommer inn tilfeldig. Underdirektør Harald Hammer innrømmer svikt i rutinen.

– Dette er svært uheldig, og det sier seg selv at dette får store konsekvenser for alle som henter opplysninger fra Det sentrale folkeregister. Fødselsnumre er noe av det «helligste» vi har her i

landet, og brukes egentlig som journalnumre. Systemet ligger i bunnen for felles registrering i all offentlig virksomhet. Et slikt nummer gir rettigheter i Nav osv. Registeret er et sentralt element i infrastrukturen, og målet er høy kvalitet. Klart at dette er noe vi må ta tak, sier Hammer når vi konfronterer ham med Aftenpostens funn av 40 falske ID'er under en stikkprøve i Folkeregisteret.

Hammer forteller at det ikke er noen faste avtaler om melding fra rettsvesenet når falske identiteter avsløres ved dom.

– Vi er avhengige av at blant annet politiet melder fra når de oppdager disse tilfellene, og vi har et godt samarbeid med Kripos. Men vi må vurdere behovet for sentrale meldingsrutiner, for eksempel via Justisdepartementet.

– **Kan vi stole på Folkere-**

gisteret når det åpenbart er så store hull?

– Man kan aldri stole 100 prosent på et register, men vi mener kvaliteten er god. Vi har 6,5 millioner personnumre og D-numre, sier Hammer.

Sletter sentralt. Han forteller at registreringer under falsk ID slettes sentralt i Skattedirektoratet etter varsling. Hver måned sletter de ca. 10 fødselsnumre.

– Vi får melding fra andre offentlige instanser og banker i tillegg til politiet. Da gjennomfører vi vanlig saksbehandling før vi tar en avgjørelse om sletting, sier Hammer.

To av sakene i Aftenpostens funn er tidligere omtalt i avisen med det fulle navnet til den falske identiteten. Skattedirektoratet har begynt å undersøke de to sakene.

Folkeregisteret fant grove feil

Personer fikk flere midlertidige personnumre

Skattedirektoratet skjerpet i fjor reglene for tildeling av D-numre. Årsaken var flere tilfeller av at en og samme person fikk flere ulike numre.

EINAR HAAKAAS
ALF ENDRE MAGNUSSEN

Aftenposten har i flere artikler satt søkelyset på at mange personer har skaffet seg såkalt D-nummer (midlertidig personnummer) ved å vise frem falske pass. I Norge kan blant andre ansatte uten spesialkunnskaper om ID-falsk i banker og ligningskontorer rekvirere slike D-numre, og godkjenningen av identiteten skjer i skranken. I går avslørte Aftenposten at falske ID-er ikke blir slettet i folkeregisteret selv etter at den falske ID-en er slått fast i dommer. Feil i registeret får konsekvenser for en rekke etater som bruker folkeregisteret som grunn database.

Fatale feil. I et brev sendt til alle skattekontorene i Norge kommer flere bommerter frem, og dette er oppdaget av skatteetaten selv. Underdirektør i Skattedirektoratet, Harald Hammer, skriver føl-

ID-svindel

Falske identiteter lever videre i folkeregisteret selv etter at de er avslørt. Aftenposten har gjennomført en stikkprøve og funnet 40 falske identiteter som fortsetter sitt liv i norske registre.

500 albanere er tatt eller granskes for bruk av falsk ID i Norge.

I første halvår i fjor ble det brukt falsk identitet i 200 kriminalsaker. I halvparten av sakene var det snakk om falskt pass. I 2008 ble rundt 400 personer anmeldt, siktet og domfelt for bruk av falsk ID, ifølge Kripos.

gende i Rundskriv nr. 1, 2009: «Kontroller har avdekket flere tilfeller av at en og samme person er tildelt mer enn ett D-nummer.»

Brevet understreker at en og samme ansatt ikke skal både rekvirere D-nummer og samtidig utstede et slikt nummer. Dessuten understreker direktoratet at man må sjekke Det sentrale folkeregister grundig for å avklare om den aktuelle personen allerede er registrert. Brevet understreker at det er kun ti navngitte kontorer som kan tildele D-nummer.

Aftenposten fakta

Hvor mange tilfeller av dobbeltregistreringen var det avdekket på dette tidspunktet?

– Et ikke helt ubetydelig antall, sier Hammer.

– Vi har en stor aktsomhet for dobbeltregistrering. Dette brevet var en innskjerping av rutinene. Vi hadde blant annet fått rapporter fra andre etater og banker om doble D-numre.

Vanskelig. Hammer understreker at sjekk av identitet er vanskelig for skatte-

Harald Hammer, underdirektør i Skattedirektoratet, sendte ut et varsko om fatale feil i folkeregisteret i fjor.

FOTO: ROLF ØHMAN

etaten. I et brev unntatt offentlighet har Skattedirektoratet tatt saken opp med Finansdepartementet.

– Det er et faktum at det forevises en del falske pass overfor norske myndigheter. Vi er prisgitt både drevne forfalskninger og sikkerhetssystemer som gjelder for passutstedelse i vedkommende land. En person kan komme med nye dokumenter på en annen identitet. Slik oppstår problemet med flere D-numre. Det kan reises spørsmål om skatteetaten er den riktige etat for slik kontroll av ID. Da står vi med to alternativer. Enten må skatteetaten skjerpe kontrollen og øke kompetansen ved sjekk av ID, eller at ansvaret ivaretas av en annen etat, sier Hammer.

einar.haakaas@aftenposten.no
alf.endre.magnussen@aftenposten.no

Audi A4 allroad quattro®

Med 15 centimeter bakkeklaring og permanent firehjulsdrift, er Audi A4 allroad quattro® en bil som får deg frem gjennom de aller fleste utfordringer.

Velg mellom flere effektive motoralternativer. Drivstofforbruk 0,62-0,81 l/mil ved blandet kjøring. CO₂-utslipp 164-189 g/km.

God morgen!

Brygger opp til ølstrid

Norge, der reglene for salg og markedsføring av øl, vin og sprit er blant verdens strenge, sliter relativt lite med alkoholrelaterte skader. Er det en sammenheng? Ja, mener helsemyndighetene, fordi all omtale av alkohol angivelig fører til mer drikking og flere skader. Derfor har hverken bryggeriene eller butikkene lov til å reklamere for øl. Butikkjeden Ultra prøvde seg denne uken med en annonse utformet som en redaksjonell artikkel. Helsemyndighetene fikk ølet og spekematet - som var temaet i teksten - i vrangstruppen.

ØKONOMI • side 7
Carl Alfred Dahl,
journalist i
økonomiredaksjonen

Aftenposten.no

Greske pensjonister sprenger seg gjennom en politisperring i Athen. FOTO: JOHN KOLESEDIS/REUTERS

■ Vi følger det britiske valget fra London. Les analyser om valget, reportasjer fra valglokaler og valgvaker og få de siste oppdateringene.
■ Folkehelseinstituttets direktør Geir Stene-Larsen legger frem rapporten «Helse-tilstanden i Norge 2010».
■ I går kom det til kraftige sammenstøt mellom opprørspoliti og demonstranter i Hellas. Følg den ansente situasjonen på ap.no.
■ I dag faller dommen i saken mot Mohammad Ajmal Kasab, den eneste av gjerningsmennene som overlevde terrorangrepet i Mumbai i India i november 2008.

LES I KULTUR

«20 år etter første sending er Dagsnytt atten det viktigste daglige debattforum for den opplyste norske offentlighet.»

Side 9

Tatt på jobben med

■ Politiet tråler byggeplasser i Oslo

Politiet går nå til aksjon på byggeplasser i jakt på albanske håndverkere med falsk ID. Sist uke ble to arrestert mens de jobbet på Kunst- høgskolen i Oslo.

EINAR HAAKAAS
ALF ENDRE MAGNUSSEN
INGAR STORFJELL (foto)

Nærmere 500 albanere, hovedsakelig i byggebransjen, er mistenkt for bruk av falsk identitet. ID-svindelen granskes også knyttet opp til fakturasvindel i samme bransje, og Skattekrimenheten i Skatt øst sjekker 23 slike nettverk. Nå har utlendingsseksjonen ved Oslo politidistrikt intensivt arbeidet med å avsløre ID-svindlere på byggeplasser. Dette er personer som er utstyrt med pålagt ID-kort fra Arbeidstilsynet. Problemet er bare at denne identiteten i mange tilfeller er falsk.

Sist fredag ble to albanere varetektsfengslet etter at de ble tatt i en aksjon på den nye Kunst- høgskolen i Oslo på Grünerløkka. I går var det ny aksjon på denne byggeplassen. Nå forbereder politiet razziaer på flere byggeplasser.

Fengslet fredag. Sist torsdag dukket to politimenn opp på Kunst- høgskolen i Fossvæien 24 for å sjekke ID-er. Tre albanere havnet i søkelyset. En slapp unna, mens to personer ble varetektsfengslet i fire uker for bruk av falsk identitet. Kjennelsen falt i Oslo tingrett dagen etter.

Begge viste frem byggekort utstedt på grunnlag av et falskt pass. I begynnelsen nektet de to for den falske ID-en, men etter kort tid valgte begge å legge alle kort på bordet.

En av dem, en 38 år gammel kosovoalbaner, ble utvist fra Norge 15. oktober i fjor fordi han hadde levd med falsk ID. Han stakk av før han ble uttransportert, og oppholdt seg siden på ukjent sted i Norge og Sverige. For en måneds tid

siden dukket han igjen opp i Norge med falskt pass og skaffet seg arbeid og ID-kort fra Arbeidstilsynet. I sitt egentlige navn er han registrert som utvandret fra Norge i 2002. Han har tidligere hatt felles adresse med innehaveren av malerfirmaet han nå jobbet for. De to har også samme etternavn.

Den andre, en 25-årig kosovoalbaner, påstår at han er fransk statsborger. ID-kortet skal han ifølge sin egen forklaring ha funnet på en buss.

Ny aksjon. Klokken 12 i går så alt fredelig og rolig ut på det som skal bli den nye Kunst- høgskolen i Oslo. Ti minutter etter nærmer det seg sivilkledde politimenn som går parvis til alle mulige utganger fra byggeplassen. Snart har ni polititjenestemenn tatt et solid grep over området. Alle som skal ut eller inn blir sjekket opp mot lister politiet har med seg. Listene inneholder nærmere ti personer, mistenkt for ID-svindel på dette stedet. Ingen på listen dukket opp da politiet gjennomførte arbeidsplassen.

– Ingen vet hvor haren hopper. De vi var sikre på hadde falsk identitet på denne arbeidsplassen, dukket ikke på jobben i dag, sier politioverbetjent Christian Berg ved Utlendings- og forvaltningsseksjonen i Oslo politidistrikt.

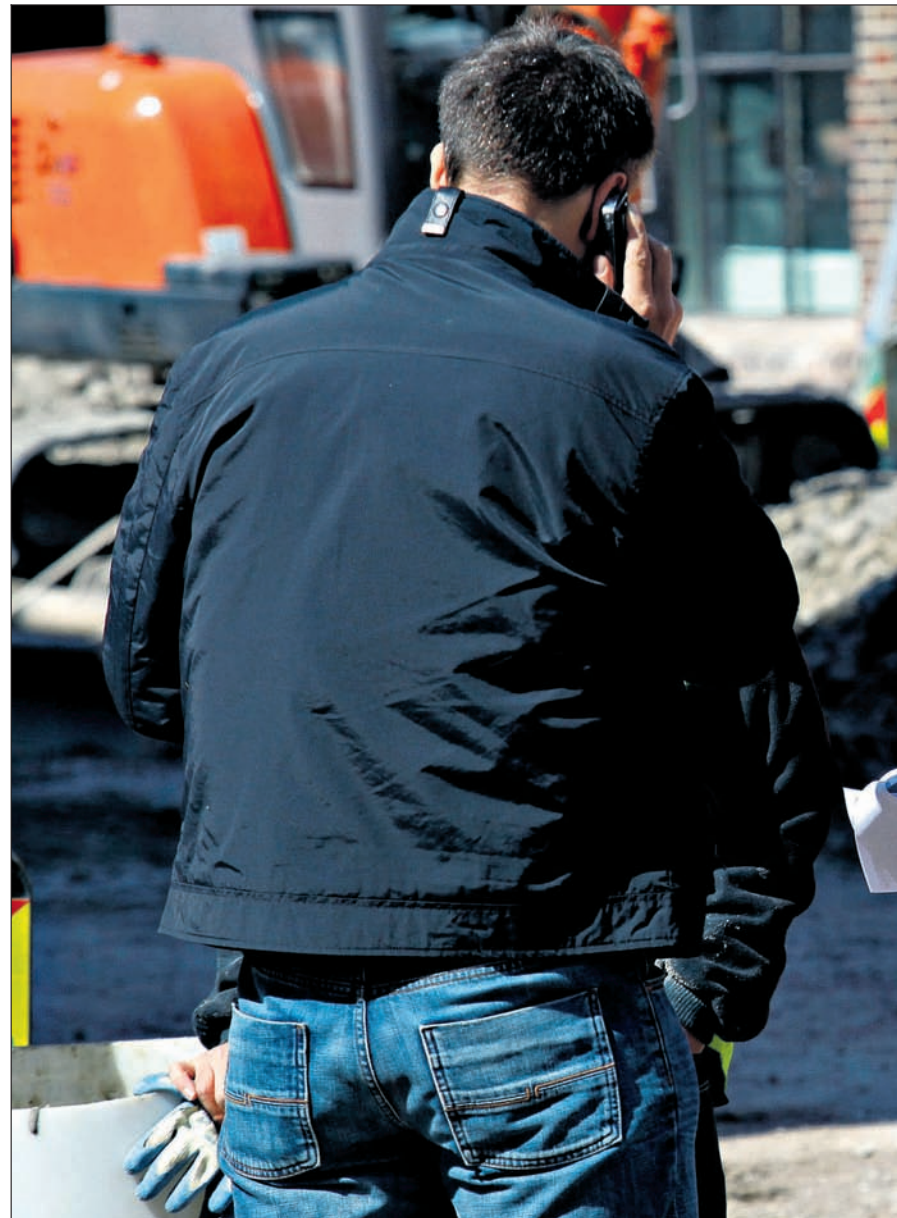
Han forsikrer at politiet ikke gir seg så lett. – Jakten fortsetter, og vi har fått mye ny informasjon i tett samarbeid med flere firmaer på stedet.

Berg reagerer på at folk de kontrollerte i går hadde flere ID-kort i lommene. Dette kortet er innført for å avsløre mulig svart arbeid og skal gi en oversikt over hvem som jobber på stedet av sikkerhetshensyn.

– Samme navn hadde flere grønne kort for ulike firmaer og arbeidsplasser. Dette gjør det jo ikke lett å kontrollere, sier Berg.

Aftenposten fikk ikke tak i hovedentreprenøren på Kunst- høgskolen og Arbeidstilsynet for kommentar i går.

einar.haakaas@aftenposten.no
alf.endre.magnussen@aftenposten.no

Falsk ID

Falske identiteter lever videre i folkeregisteret selv etter at de er avslørt. Aftenposten har gjennomført en stikkprøve og funnet 40 falske identiteter som fortsetter sitt liv i norske registre.

500 albanere er tatt eller granskes for bruk av falsk ID i Norge. De er i hovedsak anmeldt av Skattekrimenheten i Skatt øst og DnB NOR.

En albaner jobbet ni år i Norge under det falske italienske navnet «Simone Parisi». Han jobbet blant annet på den nye statsministerboligen, Kripos og med oppussing av varetektsceller i Sandvika.

I første halvår i fjor ble det brukt falsk identitet i 200 kriminalsaker. I halvparten av sakene var det snakk om falskt pass. I 2008 ble rundt 400 personer anmeldt, siktet og domfelt for etter bruk av falsk ID, ifølge Kripos.

Svindlernes falske ID-er blir ikke slettet

Aftenposten fakta

Aftenposten

AUTOMATISK SERVICETELEFON
22 86 44 80

ved forsinket eller uteblitt avis.

Følg anvisningene og få øyeblikkelig svar om det er problemer i dagens distribusjon.

KUNDESENTERET

ABONNEMENT
0 50 40

Telefax: 22 86 40 39

Selvbetjening:

www.aftenposten.no/kundesenter

abonement@aftenposten.no

Mandager kl. 07-17

Tirs-, ons- og torsdager kl. 07-19

Fredager kl. 07-16

Lørdag kl. 08-12, søndag kl. 09-12

ANNONSER

815 000 15

Man.-fre. Kl. 08.00-16.00

Telefax: 22 86 40 98

Privatannonser:

annonse@aftenposten.no

Bestilling av dødsfallannonser:

Mandag-fredag før kl. 12.00

Tlf.: 22 86 33 90. Fax 22 33 27 78

dodsfall@aftenposten.no

TELEFONLISTE ANNONSER

Bil og båt: Tlf. 22 86 30 40

Eiendom: Tlf. 22 86 41 40

eiendom@aftenposten.no

Detaljst: Tlf. 22 86 43 71

Helse: Tlf. 22 86 43 73

Kjeder/kjøpesentra: Tlf. 22 86 43 67

Merkevarer: Tlf. 22 86 43 68

Reiseliv: Tlf. 22 86 43 72

Underholdning: Tlf. 22 86 43 69

Undervisning: Tlf. 22 86 43 70

Jobb/forretnings-
kunnngjøringer:

Tlf. 92 09 80 60

Fax 22 86 40 92

stilling@aftenposten.no

TIPSTELEFON REDAKSJONEN

0 22 86

Telefax redaksjon: 22 86 43 60

2286@aftenposten.no

SENTRALBORD

22 86 30 00

Besøksadr.: Biskop Gunnerus' gt. 14.

Postadr.: Boks 1, 0051 Oslo

aftenposten@aftenposten.no

KORRESPONDENTER Berlin: Håkon Letvik, tlf. 0049 160 2909 699, hakon.letvik@aftenposten.no • Brussel: Per Kristian Aale, tlf. 0032 223 522 29, per.kristian.aale@aftenposten.no
London: Eirin Hurum, tlf. 0044 207 820 7488, eirin.hurum@aftenposten.no • Moskva: Anbjørg Bakken, tlf. 0074 95 9564 026, anbjorg.bakken@aftenposten.no
New York: Alf Ole Ask, tlf. 001 646 520 8422, alf.ole.ask@aftenposten.no • Amman: Jørgen Lohne, tlf. 00962 6585 3130, jorgen.lohne@aftenposten.no
Tromsø: Ole Magnus Rapp, tlf. 91 79 39 13, ole.magnus.rapp@aftenposten.no • Ålesund: Arnfinn Mauren, tlf. 70 12 65 58, fax. 70 12 65 59, arnfinn.mauren@aftenposten.no

DAGENS
RUBRIK-
ANNONSER

NYHETER

JOBB FORTS. 24

HUS-HJEM-FRITID . . 28

VARER/TJENESTER . 29

HELSE OG VELVÆRE. 29

REISELIV. 29

BÅT. 29

MOTORSYKLER. . . . 31

BIL. 31

NÆRINGSEIENDOM . 33

KULTUR

DØDSFALL 14

UNDERHOLDNING. . . 15

ØKONOMI

JOBB. 14

KUNNGJØRINGER . . 27

BOLIG 4-87

falsk ID

■ Nærmere 500 albanere er mistenkt

I går var det full sjekk av de ansatte ved byggeplassen på den nye Kunsthøgskolen i Oslo, men uten at noen ble tatt. Sist uke ble to mann med falsk ID pågrepet her.

Banker har anmeldt 200 saker

DnB Nor har politianmeldt rundt 200 saker hvor det er mistanker om bruk av falsk identitet ved opprettelse av konto. Nå følger flere andre banker etter.

Sakene er oppdaget etter at man har sett et mønster av at albanere har skaffet seg falske pass fra blant andre Italia, Hellas, Bulgaria og Belgia.

Opprullingene fortsetter for fullt, og nå har de fått henvendelser fra andre banker som har sett det samme mønsteret.

Granskere i DnB har også sendt melding til funn av falske ID-er med konto i andre banker.

Bien sparebank har nå gjort funn som de vil politianmelde.

Til politiet. – Vi har noen saker vi nå skal sende til politiet, sier banksjef Hans Eid Grøholt.

En metode for opprettelse av falsk ID er at bankene rekvirerer et såkalt D-nummer (midlertidig fødselsnummer) når en person oppretter kontor.

– Dette gjør ikke vi. Vi har ikke kompetanse til å sjekke identitet, sier Grøholt.

– Vanskelig. Informasjonssjef Thomas Sevang i Nordea sier at de nå politianmelder slike saker.

– Dette med sjekk av ID er et vanskelig tema, og vi skulle gjerne sluppet dette med rekvirering av D-nummer. ID-sjekk er vanskelig, selv for politiet, sier Sevang.

Jan-Gunnar Winther (nærmest) og John E. Guldahl skal neste høst ta seg frem til Nordpolen med kajakk, ski og tørrdrakt. Her trener de i Balsfjorden ved Tromsø.

FOTO: OLE MAGNUS RAPP

Skal padle til Nordpolen

Med kajakk, ski og tørrdrakter skal to av landets mest erfarne ekspedisjonsdeltagere ta seg til en kanskje isfri Nordpol.

OLE MAGNUS RAPP

Tromsø

Jan-Gunnar Winther og John E. Guldahl trener nå omgitt av is og kald sjø i Balsfjorden ved Tromsø. De tester utstyr, og forbereder seg på ting de kan møte ved klodens nordligste punkt.

I midten av juli neste år skal de følge et forskningsskip til 86 grader nord. Der Fridtjof Nansen og Hjalmar Johansen måtte snu i 1895, skal Winther/Guldahl fortsette de ca. 500 siste kilometerne til Nordpolen.

– Nansen og Johansen møtte massiv is som gjorde fremdriften vanskelig. Vi kommer til å møte mye åpent vann, sier Winther. Han er direktør ved Norsk Polarinstittutt, mens Guldahl er operasjonsleder ved samme institutt.

Smelter raskt. Nansen og Johansen var Dis, og delte en sovepose av reinskinn. Guldahl og Winther er dus, og skal bruke det beste innen materiell –

blant annet hver sin sovepose. Hensikten er å formidle at klimaendringene i Arktis er store, og at de skjer raskt.

– Ingen har gått til Nordpolen i juli/august. De siste årene er isen sterkt redusert i omfang, den er tynnere og den er yngre. Smeltingen går raskt, og om 10–20 år kan det være isfritt ved Nordpolen sommerstid. Vi skal dokumentere dette, presentere fakta i blogg og ha kontakt med blant annet skoleklasser underveis. Det planlegges også bok, artikler og film, sier Winther og Guldahl. Ekspedisjonen støttes blant annet av Miljøverndepartementets «klimaløftet».

De skal bruke kajakkene som pulk der isen tillater det. Aller helst vil de padle i åpent vann, det går raskere. En stor utfordring blir driften i isen. Normalt beveger isen i Polhavet seg fra Sibir mot Svalbard. Er de uheldige, kan en lang dags marsj være til ingen nytte, om isens bevegelse kommer mot dem. Mennene skal gå i tørrdrakt og er forberedt på å gå gjennom isen.

Ekspedisjonen vil ta inntil seks uker. Etter planen skal det svenske forskningsskipet «Oden» befinne seg på Nordpolen når de to kommer frem.

Sønn dømt for drap med hammer

■ En 34 år gammel mann fra Oslo er dømt til tvunget psykisk helsevern for å ha tatt livet av sin mor med en hammer. Moren, som var i slutten av 60-årene, ble funnet hardt skadet i oppgangen i Trondheimsveien i Oslo i slutten av juli i fjor. To dager senere døde hun.

Oslo tingrett har dømt 34-åringen til tvunget psykisk helsevern for drapet, melder NRK. Moren bodde midlertidig hjemme hos sønnen for å hjelpe ham. 34-åringen har vært innlagt på Dikemark psykiatriske sykehus siden drapet.

(NTB)

LIKER DU FART, SPENNING OG ITALIENSK DESIGN?
BLI MED PÅ BESØK TIL
LAMBORGHINI-FABRIKKEN!
Megafabrikk torsdag kl. 21.00

NATIONAL GEOGRAPHIC CHANNEL
lev nysgjerrig

320 millioner kroner som var bevilget til drift og vedlikehold av det nedslitte jernbanenettet sto ubenyttet på statens bankkonto ved nyttår. Det samme gjelder 580 millioner som skulle vært brukt til investeringer.

Får byggekort med falsk ID

Ordnningen med ID-kort for alle som jobber på norske byggeplasser misbrukes. Flere skaffer seg byggekort under falskt navn.

EINAR HAAKAAS
ALF ENDRE MAGNUSSEN

Aftenposten har i en rekke reportasjer satt søkelyset på hvor lett det er å operere i Norge med falsk ID. Politiet har under kontroller på arbeidsplasser avslørt flere håndverkere med falsk identitet. Dette er personer utstyrt med ID-kort for bygg- og anleggsbransje. Albaneren som i ni år levde som den falske «Simone Parisi» fikk tilgang til byggeplasser som statsministerboligen, Kripes og politiets varetektsceller i Sandvika med et godkjent byggekort i falskt navn.

Ordnningen med ID-kort på byggeplasser ble innført i 2008, og det er utstedt en kvart million slike kort.

Hull i systemet. Regiondirektør Ørnulf Halmrast i Arbeidstilsynet innrømmer at det finnes svakheter med systemet.

– Vi er klar over svakhetene. Hvis noen i utgangspunktet har skaffet seg en falsk ID, kan de omgå reglene. Vi har jo registrert de sakene som er omtalt i Aftenposten. Er grunnlaget for identiteten feil, avdekker ikke ID-kortet noe. Derfor er det jo svært viktig at politiet følger opp med kontroller av den riktige identiteten slik de gjør nå, sier Halmrast.

Han mener likevel at ordningen med ID-kort har bidratt til å fjerne useriøse aktører fra bransjen. Argumentet for å innføre kortet var blant arbeidet mot sosial dumping og svart arbeid.

– Samtidig skal vi huske på at dette kortet ikke er gyldig som

Dette er saken

Tatt på jobben med falsk ID

Falske identiteter lever videre i folkeregisteret selv etter at de er avslørt.

Aftenposten har gjennom en stikkprøve funnet 40 falske identiteter som fortsetter sitt liv i norske registre.

I 2008 ble rundt 400 personer anmeldt, siktet og dømt etter bruk av falsk ID, ifølge Kripes.

Aftenposten fakta

legitimasjon, sier Halmrast.

Politiet oppdaget under en kontroll onsdag at enkelte personer hadde en bunke med ID-kort utstedt for ulike arbeidsgivere og ulike byggeplasser.

– Noen ganger kan det være lovlig med flere ID-kort. Der som en arbeidstager har flere arbeidsgivere, så skal man ha et ID-kort for hver virksomhet han er ansatt i, sier Halmrast

Granskes. 500 albanere granskes nå for bruk av falsk ID i Norge. Aftenposten har avslørt at de falske identitetene heller ikke slettes i registrene etter at dette er avslørt og det foreligger dom.

Når man søker om et byggekort, sjekkes folkeregisteret og arbeidstagerregisteret. Man sjekker også at firmaet er registrert i momsregisteret og i Brønnøysund. Hvis det falske navnet er akseptert i disse registrene, er det fritt frem å få byggekort. einar.haakaas@aftenposten.no
alf.endre.magnussen@aftenposten.no

Ullevål skal fjerne opp mot 3000 årsverk

Oslo universitetssykehus, Ullevål skal kutte mellom 2000 og 3000 årsverk som følge av sammenslåingen mellom Ullevål, Rikshospitalet og Aker sykehus, melder NRK. Totalt er det 18 000 årsverk i sykehusene. Kuttene skal trolig tas innen 2012. – Vi håper mange får jobb i Akershus universitetssykehus og andre helseforetak, men mange vil også bli overflødige, sier administrerende direktør **Siri Hatlen** ved Oslo universitetssykehus. De tillitsvalgte etterlyser en klarere plan for hvordan sykehuset skal klare omstillingen økonomisk. (NTB)

Exporama på Hellerudsletta:

FORELDRE
& BARN

festivalen

7.-9.
MÅI

Åpningstider:

Fredag 12-18
Lørdag 10-17
Søndag 10-17

PRIS:

Barn: kr 50
Voksen: kr 100
Familie (2+2): kr 250
Barn under
3 år gratis

- En unik salgs- og opplevelsesmesse
- Gode tilbud og konkurranser
- Kardemmeby-show
- Ansiktsmaling, Postmann Pat og Øisteins blyant
- Lever smokken til Nysgjerrige Nils
- Mer info på: www.foreldreogbarnfestivalen.no

Arrangører:

FORELDRE
& BARN

Riksadvokaten reagerer

Innrømmer hull i rettssystemet

Tross rettskraftig dom blir ikke falske identiteter slettet i folke-registeret. Domstolene og politiet har ingen meldeplikt, og de falske ID-ene lever videre.

EINAR HAAKAAS
ALF ENDRE MAGNUSSEN

Aftenposten kontrollsjekket 40 fiktive navn i folkeregisteret som en stikkprøve. Alle var hentet fra rettskraftige dommer som slår fast at identitetene er falske. Ingen av de 40 navnene var fjernet fra registeret. Nå har Riksadvokaten reagert. I et brev til politimestrene og andre politi-

«Med utgangspunkt i de uheldige følgene Aftenposten har tatt opp, ønsker vi å kartlegge påtalemyndighetens praksis»

Statsadvokat Tor Henning Knudsen, hos Riksadvokaten

Politiet jakter nå på håndverkere med falsk ID på arbeidsplasser.

etater avsløres det at domstolene ikke er pålagt å varsle folkeregisteret når noen dømmes for bruk av falsk ID, eller når falsk ID på annen måte slås fast i en dom.

Ingen instruks. «Påtaleinstruksjonen inneholder i dag ikke bestemmelser om at det skal sendes melding til folkeregisteret når det foreligger rettskraftig dom om falsk identitet», heter det i brevet. Riksadvokaten peker også på at det heller ikke finnes retningslinjer for at politi og påtalemyndighet skal melde fra til folkeregisteret om funn av falsk identitet.

Brevet er skrevet på bakgrunn

av Aftenpostens avsløring og vår konkrete henvendelse til Riksadvokaten med spørsmål om slik varsling var en del av påtaleinstruksjonen. Riksadvokaten har anledning til å gi slike instruksjoner. I brevet ber Riksadvokaten politietaten svare på om det er behov for slike retningslinjer for varsling – og hvordan de eventuelt bør utformes. Svarfristen er 1. juli.

Uheldige følger. Konstituert statsadvokat Tor Henning Knudsen har underskrevet brevet fra Riksadvokaten.

– Vi vil undersøke om det er hull i systemet og finne ut hvor stort det hullet i tilfelle er. Med

En albaner levde ni år i Norge med falsk ID. Han jobbet på statsministerboligen og hos politiet.

utgangspunkt i de uheldige følgene Aftenposten har tatt opp, ønsker vi å kartlegge påtalemyndighetens praksis. Dette må vi få orden på, sier Knudsen.

Det påtalemyndigheten først og fremst har rettet oppmerksomheten mot, er påvist falsk identitet i rettskraftige dommer. Men Knudsen utelukker ikke at det også kan være aktuelt å sende meldinger fra politiet til folkeregisteret før sakene kommer opp til doms.

– Men dette vil variere fra sak til sak, sier Knudsen.

En av hensiktene med Riksadvokatens brev er å finne ut om det finnes egne rutiner i de enkelte politidistriktene for å vars-

le om falsk ID til folkeregisteret og hva disse rutineene i tilfelle går ut på.

– Vi ønsker å finne ut hvordan politiet vurderer behovet for sentrale retningslinjer. Når vi har svarene, vil vi vurdere å gi nærmere regler for dette, sier Knudsen.

Aldri meldt. Underdirektør Harald Hammer i Skattedirektoratet, som har ansvaret for Det sentrale folkeregister, bekrefter at de aldri har fått henvendelse fra domstoler og påtalemyndighet om falske identiteter. Derimot har de fått meldinger fra NAVs kontrollorganer og Kriplos om personer som er blitt avslørt

på ID-regler

■ Har sendt brev til påtalemyndigheten

Ved å få godkjent falsk ID på ligningskontorer og banker er veien åpen til opphold i Norge.

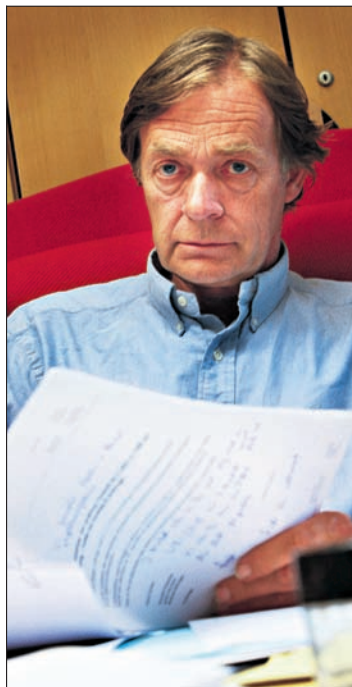
for å opptre med falsk ID. Slike meldinger har de også fått fra norske banker.

– Hva tenker Skattedirektoratet om at domstolene ikke varsler om falske identiteter?

– Manglende koordinering mellom myndighetene i saker som dette er ikke heldig. Vi ser frem til at slike meldingsrutiner kommer på plass, sier Hammer.

De har tatt saken opp med Finansdepartementet etter at Aftenposten gjorde dem oppmerksom på at folk som var dømt for falsk ID fortsatt var i folkeregisteret.

einar.haakaas@aftenposten.no
alf.endre.magnussen@aftenposten.no

Underdirektør Harald Hammer i Skattedirektoratet ser frem til at politi og domstol får meldeplikt om falske identiteter.

FOTO: ROLF ØHMAN

ID-svindlere i Norge

Aftenposten fant 40 falske identiteter i folkeregisteret, ingen av dem var slettet.

500 albanere er nylig tatt eller blir gransket for falsk ID i Norge. De benytter falske pass fra Bulgaria, Italia, Hellas og Belgia for å sikre seg fri innreise og arbeid i Schengen-området.

Sakene er i hovedsak anmeldt av DnB NOR og Skatt øst.

Straffesaksregisteret viser at det bare i første halvår i fjor ble brukt falsk identitet i 200 kriminalsaker.

Banker og ligningskontorer er inngangsporten for kriminelle som vil ha godkjent en falsk identitet med D-nummer i folkeregisteret ved hjelp av falske pass.

Aftenposten fakta

Svindler-ID lever i folkeregisteret

Vaskesvindleren Lars Rune Solberg bruker «Vincent Doss» som dekknavn.

Da Aftenposten sjekket, fant vi ut at «Doss», en «indisk forretningsmann», fortsatt står oppført med D-nummer i folkeregisteret, lenge etter at det falske navnet ble avslørt.

Solberg ble kjent fordi han tjente stor summe på vaskeselskaper. Han har vært på rømmen de siste to årene etter at det ble tatt ut tiltale for grovt bedrageri mot ham. Solberg ble sist observert ved innreise til Malaysia i fjor vinter og er etterlyst via Interpol.

Ukjent adresse. Solberg har benyttet en rekke fiktive navn, blant annet tilhørende kjente politikere. Et av de mest brukte navnene er «Vincent Doss», som har stått ansvarlig for en rekke selskaper. Kontoradressen til mannens selskaper er ironisk nok den samme som til Aftenposten, Biskop Gunnerus gate 14.

Politiførstebetjent Thor Erling Mikkelsen bekrefter at Solberg en rekke ganger har brukt et indisk pass med bilde av seg selv mens han har vært på rømmen.

– Etter at han slapp ut i 2008, har han brukt dette passet, sier Mikkelsen.

Mikkelsen er klar over at

«Doss» fortsatt står i folkeregisteret, men sier at de ikke kan gjøre noe med det. Advokat Viggo Scherger har vært bostyrer i ni av Solbergs 13 konkurser i løpet av syv-åtte år. Scherger er forbløffet over at «Vincent Doss» fortsatt står i folkeregisteret.

– Dette er jo merkelig siden det er avslørt forlengst at Solberg brukte dette navnet. Jeg varslet politiet om dette for snart tre år siden, sier Scherger.

Bruken av navnet «Doss» er også omfattet av tiltalen som venter på Solberg i Norge. Politiet jakter fortsatt på Solberg. Han stakk sist av i 2008.

Brukte morens navn. I fjor skrev Aftenposten at Solberg var mistenkt for å stå bak falsk utleie av ferieboliger. Da navnet til Solbergs mor ble brukt til å bestille annonser, begynte noen å reagere. Ifølge Finansavisen skal han ha fortsatt svindelen mens han har vært på rømmen. Gjennom årene har han blant annet blitt kjent for å ha lagt inn anbud på vasking hos Økokrim, angivelig med falske skatteattester.

I 2006 ble Solberg dømt for 21 lovbrudd, blant dem en lang rekke tilfeller av økonomisk kriminalitet. Han la alle kortene på bordet og slapp med ti måneders i fengsel. Han slapp ut i 2008 ved en bommert før den nye tiltalen mot ham var klar. Den omfatter minst 19 nye lovbrudd.

MINDRE STRESS I STUEVEGGEN.

ØKONOMISK KONTROLL BAK SOFAEN.

BEHAGELIG HVILEPULS I GULVET.

Livet kan by på så mangt, også svingninger i utgifter og inntekter. Har du penger bundet i boligen din, kan Boligkreditt fra Storebrand Bank gi deg mer fleksibilitet og økonomisk handlefrihet. Du blir din egen banksjef med penger lett tilgjengelig i nettbanken. Boligkreditt kan gis på inntil 75% av boligens verdi, til gunstige rentebetingelser. Du betaler kun rente på den delen av kredittrammen som du benytter.

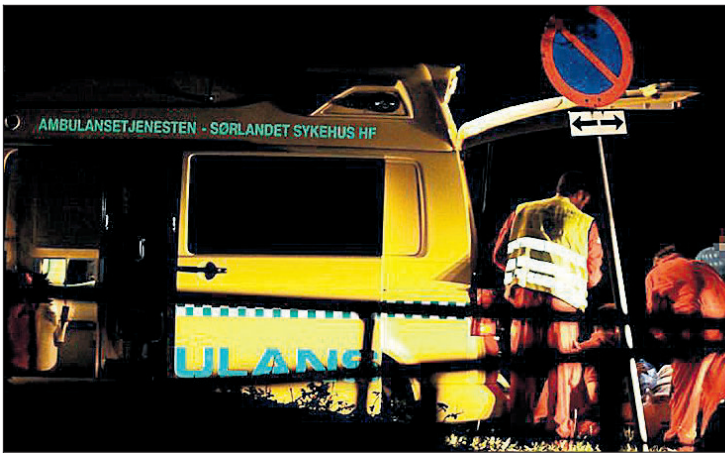

Storebrand Bank tilbyr fri etablering av Boligkreditt fram til 18. juni!
Nominell rente 3,19%. Effektiv rente 3,31%. Beregnet for partnerkunder med Boligkreditt på 2 millioner kroner med 100% utnyttelse, inkl. termingebyr på 75 kroner.

Vi er kåret til Norges beste kundesenter innen bank.

storebrand

Gå inn på storebrand.no eller ring 08880 for mer informasjon.

En 18-åring fikk livreddende behandling i Mandal natt til i går.

FOTO: TARALD REINHOLT AAS

Påkjørt i båt - 18-åring i koma

To ungdommer er pågrepet etter å ha kjørt over en båt i Mandalselva og stukket av fra stedet.

MARIA HENNINGSON

Politiet fant 18-åringen sittende fast i propellen på båten sin. Vedkommende hadde hjertestans og ingen puls, men ambulanspersonell klarte å gjenopplive ham.

Tilstanden til 18-åringen var i

går kveld ustabil og skadene alvorlige, ifølge Ullevål universitetssykehus. Politiet fikk melding om båtpåkørselen rett før 01 natt til i går. Totalt 14 ungdommer i alderen 16-19 år satt i to båter: seks i en tresnekke og åtte i en plastbåt. – Så kom en ukjent båt i rimelig høy fart og kjørte meget nær tresnekken. Da de kjørte forbi, slengte de en bemerkning til ungdommene i tresnekken, forteller konstituert stasjonssjef Tor Åge Tronstad i Agder politidistrikt.

Deretter skal den ukjente båten har kjørt tvers over plastbåten. Etter påkjørselen skal båten med to ungdommer om bord ha stukket fra stedet.

– 18-åringen ligger i respirator i kunstig koma, opplyste Tronstad søndag kveld.

En 19-åring og én 22-åring er pågrepet og mistenkt for uaktksom legemsbeskadigelse. Strafferammen for det er fengsel i inntil tre år. Begge mistenkte er kjent for politiet fra før. De er så langt ikke avhørt.

Må sjekke 10 000 ID-er

Skatteetaten brukte feil metoder

Skatteetaten har siden oktober i fjor godkjent EØS-borgeres identitet i strid med instruksen fra Finansdepartementet. Nå må alle sjekkes på nytt.

EINAR HAAKAAS
ALF ENDRE MAGNUSSEN

Fra 1. oktober i fjor har ansatte i Skatteetaten godkjent identiteter i strid med Finansdepartementets anvisninger. Fra 1. oktober i fjor har folk fra EØS-området automatisk rett til opphold i Norge utover seks måneder, og skatteetatens metoder for å godkjenne rett til opphold har skapt diskusjon i departementene.

I april avslørte Aftenposten at flere hundre albanere har kommet til Norge ved hjelp av falske pass fra EØS-land som Hellas, Italia og Belgia. Dette satte fart i diskusjonen, og Skatteetaten innrømmer nå at de ikke er i stand til å avsløre falsk identitet.

Nå viser det seg at Skatteetaten, ved bruk av feil metoder, kan ha sluppet inn folk i Norge med falsk identitet.

Derfor har Skatteetaten endret praksis. Heretter skal EØS-borgere utenom Norden ikke registreres som bosatt før politiet har sjekket identitet og om de har rett til opphold i Norge.

Bommert. Men i åtte måneder fra 1. oktober i fjor til 10. juni i år har skatteetaten praktisert reglene på feil måte. De åpnet for at etaten selv skulle ta stilling til lovlig opphold i de tilfeller søkerne ikke hadde vært innom politiet.

Skattedirektør Svein Kristensen anslår ut fra statistikk at rundt 10 000 personer mangler registreringsbevis fra politiet for denne perioden, flere hundre av disse kan ha falsk identitet.

Nå skal etaten gå gjennom alle disse sakene på nytt for å se nærmere på hvem som mangler grunnlag for opphold.

Alle EØS-borgere som innvandret i denne perioden, vil få et brev hvor de blir bedt om skaffe seg godkjenning av ID og såkalt registreringsbevis fra politiet, hvis de ikke allerede har skaffet seg

det. De som ikke får godkjentstempel fra politiet, blir kastet ut av landet.

Klar beskjed. Etaten fikk ifølge Finansdepartementet allerede 28. april 2009 klar beskjed om at utlendingsmyndighetene, altså politiet, skulle foreta ID-kontroll og vurdere retten til opphold. I et brev til Arbeidsdepartementet sendt med kopi til Skattedirektoratet 26. april i år sier Finansdepartementet klar ifra om praksisen:

«Dette er ikke oppgaver for skatteetaten, da de ikke har kompetanse, teknisk utstyr eller ansvar for dette. I brev fra departementet 28. april 2009 ble SKD (Skattedirektoratet red.ann.) orientert om at EØS-borgere uten registreringsbevis som ønsker å bostedsregistrere seg, skulle henvises til utlendingsmyndighetene for identitetskontroll og vurdering av om borgeren har oppholdsrett etter utlendingsregelverket. Finansdepartementets anvisninger i dette brevet ble ved en inkurie ikke fanget opp i direktoratet. Finansdepartementet ønsker at direktoratets praksis snarest mulig skal opphøre.»

10. juni går beskjeden om endring av praksis ut til skattekontorene.

Tetter hullet. Underdirektør Harald Hammer i Skattedirektoratet innrømmer at Aftenposten avsløringer om manglende ID-kontroll satte fart i debatten om metoder.

– Vi tetter nå et hull i systemet, et hull som kan ha gjort det mulig å leve i Norge med falsk identitet fra et EU-land. Heretter må alle EØS-borgere med unntak av folk fra nordiske land, innom politiet. Terskelen for å sikre seg opphold med falsk ID blir høyere. Nå skal politiet sjekke at folk er den de utgir seg for å være, sier Hammer.

– Var det en tabbe at man åpnet for at Skatteetaten skulle sjekke dette selv?

– Det var slik vi så på det den gang ved innføring av EU-direktivet. Vi vurderte hvor langt vi kunne gå i kontroll av borgere fra EØS-området, sier Hammer.

einarn.haakaas@aftenposten.no
alf.magnussen@aftenposten.no

Falsk identitet

Bruken av falsk identitet er knyttet til en rekke kriminalsaker i Norge.

Flere hundre albanere lever i Norge under falsk identitet.

Falskt pass fra et land innenfor EØS-området er attraktivt, da det gir fri adgang innenfor Schengen-området.

Albanske ligaer har lurt DnB NOR trill rundt med falske pass fra Belgia, Hellas, Italia og Bulgaria.

Skatteetaten har mistanke om omfattende ID-svindel knyttet til saker om fakturasvindel.

Aftenposten har også avslørt at falske identiteter lever videre i folkeregisteret, selv etter at den falske ID'en er avslørt og ID-svindleren er dømt.

Aftenposten fakta

Skylder på intern svikt

Skattedirektør Svein Kristensen legger seg flat etter at direktoratet ikke fulgte instruksen fra Finansdepartementet.

– Det skyldes dessverre en svikt i internkommunikasjonen i Skattedirektoratet.

– Hvorfor har dere ikke reagert tidligere?

– Direktoratet har hatt løpende kontakt med Finansdepartementet om denne saken siden januar i år. Som det går frem av brevet fra Finansdepartementet til Arbeidsdepartementet 26. april 2010, har det vært møter mellom flere departementer om praktisering av registrerings-

ordningen.

Nå har skatteetaten en tung jobb fremfor seg.

– Det er ligger i saken at dette kan vi ikke la ligge. Vi setter nå i gang arbeid med å identifisere hvem av disse som ikke har lagt frem registreringsbevis eller bekræftelse fra politiet på at de har oppholdsgrunnlag. De det gjelder, vil få brev fra skattekontoret om at de må oppsøke politiet for kontroll av identitet og oppholdsgrunnlag.

De som avsløres med falsk ID eller som statsborgere utenfor EØS-området, vil bli kastet ut av landet.

– For dem som ikke kan legge frem registreringsbevis, vil det bli tatt opp utvandringssak samtidig som tildelt identitet slettes.

– Aftenposten har i en rekke reportasjer avslørt at falske EØS-borgere som egentlig er fra land utenfor EØS har fått opphold i Norge. Hvor alvorlig ser Skattedirektoratet på disse sakene?

– Det er klart at dette er både uheldig og alvorlig. Det er selvfølgelig viktig at identiteten til innvandrere blir kontrollert slik at ingen blir registrert med falsk identitet i norsk folkeregister, sier Svein Kristensen.

Narkodømt med åtte identiteter

■ Politimestre melder om eksplosiv økning i bruk av falsk ID

En albansk hovedmann i en narkoliga ble i år dømt i Belgia for smugling av 25 kilo kokain. I Norge hadde han fem ulike ID-er. I Belgia opererte han under ytterligere tre navn.

EINAR HAAKAAS
ALF ENDRE MAGNUSSEN
INGAR STORFJELL (foto)

I Norge begynte albaneren sin offisielle kriminelle karriere under det fiske navnet «Kristo Apostol», men det var lite å se av apostoliske gjerninger. Han ble dømt for grovt ran i mai 2003. Bare to måneder etter fikk han en voldsdom på seg under navnet «Toni Stefano Fama». Året etter ble han tatt for ulovlig innreise under navnet «Petrit Prendi». Endelig ble han utvist fra Norge i 2004, men da under navnet «Artan Brahimaj».

Antimafia-aksjon. Da narkooperasjonen «Andromeda» rullet i gang over hele Europa i juni fjor under ledelse av det italienske antimafia-politiet Guardia di Finanza, ble samme mann tatt i Belgia som bulgarenen «Mikhail Yordanov», en av hans åtte identiteter. **Heller ikke da han ble dømt til fire års fengsel for smugling av 25 kilo kokain i Antwerpen 10. februar i år, var retten sikker på hans egentlige navn.** I dommen er han kun nevnt som «den som kaller seg Isuf Kokaj».

Tilsammen er flere titalls personer i samme liga pågrepet og dømt. Tre menn i den norske cellen fikk fengselsstraffer fra ni år og nedover i juni i år, men de to strengeste dommene er anket. Den utviste bakmannen med åtte alias var tilbake i Norge så sent som i 2008 som «Mikhail Yordanov». Da norsk politi startet etterforskningen av ham under aksjon «Andromeda», sjekket de fingeravtrykk osv. Da fant de at samme mann egentlig var fem identiteter i Norge.

Konstituert statsadvokat Håvard Kampen var aktor i saken hvor albaneren opptrådte som bakmann. Han synes saken er typisk.

Tor Henning Rustan Knudsen hos Riksadvokaten jobber nå med nye rutiner som skal sikre at falske identiteter blir slettet i folkeregisteret etter dom.

Aftenposten har avslørt at falske identiteter lever videre i folkeregisteret selv etter at ID-svindleren er dømt.

– Falske identiteter er snarere regelen enn unntaket i enkelte miljøer. Vi kan ikke stole på identiteter. Fortsatt vet vi jo ikke sikkert hvem denne mannen er,

og han har sikkert operert under enda flere navn. Det hjelper lite å sende folk ut av landet. Har du kommet innenfor Schengen, kan du komme tilbake med en ny identitet, sier Kampen.

ID-falsk øker. Politidistriktene ser nå på bruk av falsk ID som et voksende problem, og etterlyser klare retningslinjer for sletting av slike identiteter i folkeregisteret.

Aftenposten avslørte i april at falske identiteter ikke blir slettet i folkeregisteret, og at det heller

ikke foreligger instruksjoner om at retten varsler selv når noen blir domfelt fra bruk av falsk ID. Dette er ikke en del av påtaleinstruksjonen. Som følge av disse avsløringene sendte Riksadvokaten spørsmål om behov for varslingsrutiner på høring til politimestrene og andre politietater. Nå har høringsuttalelsene kommet inn, og svarene avslører et økende problem med bruk av falsk ID i kriminalsaker. Flere peker på at spesielt kriminelle fra Øst-Europa i stor grad bruker falsk identitet. Hovedproblemet er likevel tunge kriminelle som bevisst bruker falsk ID.

Hvitvasking av ID. Uttalelsen fra visepolitimester Hans Halvorsen i Oslo politidistrikt er klinkende klar. «At falske identiteter fremkommer som ekte, av et register som forventes å ha «positiv troverdighet» innebærer i realiteten at de falske identitetene er «hvitvasket», skriver han.

Halvorsen viser videre til at man lett kan skaffe seg D-nummer (midlertidig personnummer) ved hjelp av falske ID-papirer. Han slår fast at det er lett å få innpass i Norge som falsk EU-borger – og det er blitt lettere i dag enn for ti år siden. Halvorsen viser til at flere hundre østeuropeere oppholder seg i Norge under falskt navn.

Også fra andre politidistrikter bekreftes det samme bildet.

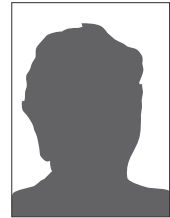
Store hull. Samtidig er det klart at det er store hull i varslingsrutinene til folkeregisteret ved funn av falsk ID. Ingen av politidistriktene som har svart Riksadvokaten har faste varslingsrutiner. Visepolitimester Hans Halvorsen sier rett ut at det er opp til den enkelte å varsle folkeregisteret.

Noen politidistrikter bekrefter at de har sendt beskjed i enkelt saker. Flere kan vise til konkrete dommer for bruk av falsk identitet hvor navnet ikke er slettet i folkeregisteret.

Noen mener også det bør varsles ikke bare når det foreligger dommer på falsk ID. Når det er mistanke, siktelse eller tiltale knyttet til falsk ID, kan det også være aktuelt å varsle.

einara.haakaas@aftenposten.no
alf.magnussen@aftenposten.no

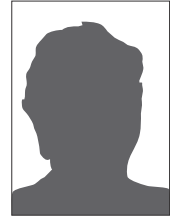
Dette opererte han som

Kristo Apostol, født 02.01.70. Dømt for grovt tyveri i Norge.

Toni Stefano Fama, født 13.04.60. Dømt for vold i Norge.

Petrit Prendi, født 17.06.65. Tatt for ulovlig innreise til Norge.

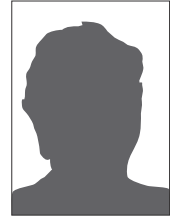
Artan Brahimaj, født 14.10.72. Utvist fra Norge i dette navnet.

Mikhail Nedelchev Yordanov, født 01.10.74. Vært i Norge under dette navnet.

Isuf Brahimaj, Omtalt under dette navnet som bakmann i narkodom i Norge.

Atran Brahimaj, født 14.10.72. Omtalt under navnet i dom fra Belgia.

Isuf Kokaj, født 12.08.72. Dømt under dette navnet i Belgia.

Falsk ID

Bruken av falsk ID er knyttet til en rekke kriminalsaker i Norge.

Flere hundre albanere lever i Norge under falsk identitet.

Albanske ligaer har lurt DnB NOR trill rundt med falske pass fra Belgia, Hellas, Italia og Bulgaria.

Skatteetaten har mistanke om omfattende ID-svindel knyttet til fakturasvindel.

Aftenposten har også avdekket at skatteetaten har godkjent EØS-borgeres identitet i strid med instruksjonen fra Finansdepartementet. Nå må alle 10000 identiteter sjekkes på nytt.

Aftenposten fakta

Nå jobber Riksadvokaten med nye retningslinjer

Riksadvokaten lager nå nye retningslinjer med pålegg om varslingsrutiner til folkeregisteret når det foreligger dom på bruk av falsk identitet.

Konstituert statsadvokat Tor Henning Rustan Knudsen hos Riksadvokaten synes eksempe-

let med den albanske narkodømte med åtte identiteter viser behovet for tiltak mot falske ID-er.

– Ja, vi har besluttet å regulere dette. Nå skal vi i samarbeid med Politidirektoratet jobbe videre med den nærmere utforming av rutinene, sier Rustan Knudsen.

Riksadvokaten har tatt kontakt med Politidirektoratet for å

avklare påtalemyndigheten og politiets ulike roller.

– Problemstillingen favner vidt, og det er aktuelt for flere enn påtalemyndigheten.

Han legger ikke skjul på at det var oppslag i Aftenposten i april om at falske ID-er lever videre i folkeregisteret tross rettslig dom som førte til reaksjonen.

– Vi så problemstillingen da vi

leste oppslagene. Falske ID-er bør slettes fra folkeregisteret. Grunnlagsdata fra folkeregisteret brukes av mange instanser, og en falsk identitet kan benyttes til å begå kriminalitet. Dette er svært uheldig, og derfor tar vi tak i dette nå.

Påtaleinstruksjonen åpner for at Riksadvokaten kan komme med pålegg om varslingsrutiner. Allerede i

slutten av mai sendte Riksadvokaten saken på høring til alle politidistrikter og -etater.

– Det er enighet blant høringsinstansene om at vi må tak i dette. Hvordan utformingen av rutinene blir, og når dette er klart, kan jeg ikke si noe om foreløpig, men det er behov for ensartet praksis, sier Rustan Knudsen.

Mannen som ikke får være seg selv

■ Skatteetaten nekter å slette falsk ID

Den falske ID-en «Simone Parisi» står i Folkeregisteret – fem måneder etter en dom for ID-svindel. Årsaken er at Skatteetaten har en pågående sak mot den falske italieneren.

EINAR HAAKAAS
ALF ENDRE MAGNUSSEN

I midten av april skrev Aftenposten om den 36 år gamle albaneren som har levd i Norge i ni år som den falske italieneren «Simone Parisi». Han fikk betrodde jobber i statsministerboligen, hos Kripas og ved arresten i Sandvika før han ble avslørt.

Da han ble tatt, var han nær ved å bli norsk statsborger under det falske navnet. Da hadde han allerede drevet et byggefirma under falskt navn i flere år. I mars ble han, under sitt egentlige navn, Saimir Cipi, dømt til 120 dagers fengsel og til å betale 2 millioner kroner i inndragning for bruk av falsk ID.

Men den falske identiteten lever videre i Folkeregisteret, taktet være Skatteetaten selv.

Politiksempel. Under riksadvokatens høring om varslingsrutiner til Folkeregisteret ved dom for falsk ID, har Oslo politidistrikt lagt stor vekt på eksemplet «Simone Parisi».

Selv om personen er anonymisert, er det ingen tvil om hvem det gjelder. Visepolitimester Hans Halvorsen skriver at «Parisi» er vedtatt utvist fra Norge, men oppholder seg her fortsatt fordi han har klaget på iverksettelsen av vedtaket. Visepolitimesteren slår fast at den falske identiteten fortsatt er oppført i Folkeregisteret, Arbeidstagerregisteret og Brønnøysundregistrene.

«Simone Parisi»

Albaneren Saimir Cipi (36) reiste fra Kosovo til Italia i 2000, betalte 1000 dollar for turen og et falskt italiensk pass under navnet Simone Parisi.

Kom til Norge, jobbet i malerfirma. Fikk skattekort og D-nummer (foreløpig personnummer) på ligningskontoret. Senere fikk han norsk personnummer.

Søkte om norsk statsborgerskap i 2007, og var nær ved å få det.

Registrert som deleier i et firma. Tjente 2,8 millioner kroner i 2008.

I 2007 pusset han opp den nye statsministerboligen, jobbet for Kripas og i varetekscellene ved Asker og Bærum politidistrikt.

Pågrepet i mai i fjor, varetektsfengslet i fire måneder.

I mars i år dømt til 120 dagers fengsel og inndragning av to millioner kroner.

Aftenposten fakta

«Etter det opplyste kommer skatteetatens regler om sletting i konflikt med en pågående skattesak mot domfelte», skriver Halvorsen.

Han konkluderer med følgende: «Mangelen på sletterutiner og instruksjoner rundt håndtering av falske identiteter skaper en uheldig situasjon som klart illustreres i ovennevnte tilfelle. Denne personen eksisterer reelt ikke i andre registre her til lands enn DUF (UDIs register, red.anm.) og politiets registre, men hans falske identitet kan fremdeles misbrukes.»

Bokettersyn. «Simone Parisi» står fortsatt som eier av et

bygge- og malerfirma i Oslo. Han var selv byggeleder i firmaet som i en periode hadde rundt 90 ansatte. Det er ikke lenger virksomhet i firmaet, men Skatt øst startet et bokettersyn mot firmaet for ett år siden.

Etter det Aftenposten kjenner til, gransker man dette byggefirmaet sammen med flere andre etter mistanke om blant annet fiktiv fakturering i bransjen.

Sletting av falske ID-er foretas sentralt i Skattedirektoratet. Underdirektør Harald Hammer sier at direktoratet ikke kan se å ha mottatt melding om sletting av «Simone Parisi».

– Dette er ukjent for oss, sier Hammer.

Uforstående. Hammer bekrefter at en person med det aktuelle fødselsnummeret fortsatt er registrert. Han stiller seg uforstående til at man ikke skulle slette det falske navnet fordi det er en pågående skattesak mot vedkommende, men tar som forbehold at han ikke kjenner saken i detalj.

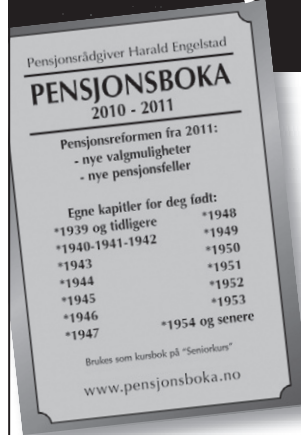
– Jeg kjenner ikke alle omstendigheter, men i dette tilfellet har man, så vidt jeg forstår, fastslått personens riktige navn i en dom. Hans alias er således kjent, og det er lett å koble de to navnene. Han slipper jo ikke unna en skattesak mot aliaset når han har brukt dette navnet, sier Hammer.

Etter at Aftenposten kontaktet Skattedirektoratet, er «Parisi» status i Folkeregisteret endret til «under observasjon».

Det har ikke lyktes Aftenposten å komme i kontakt med den 36 år gamle albaneren. Hans advokat i straffesaken vil ikke kommentere hans nåværende status. Så sent som 17. juni i år ble navnet «Simone Parisi» brukt i retten da byfogden i Oslo gjennomførte tvangssalg av «Parisi» leilighet i Oslo.

einara.haakaas@aftenposten.no

PENSJONSBOKA 2010-2011

Pensjonsreformen fra 2011
- nye muligheter og nye pensjonsfeller.

Spesialutgave for deg født mellom 1943 og 1953.

kr **435,-** (inkl.porto)

Bestilles på
www.pensjonsboka.no
eller tlf. **22 35 39 19**

Kan også kjøpes i bokhandelen

HJELP PAKISTAN

Kirkens Nødhjelp er, som en del av ACT Alliance, i gang med arbeidet for flomofrene i Pakistan. Vi er der med rent vann, mat og telt.

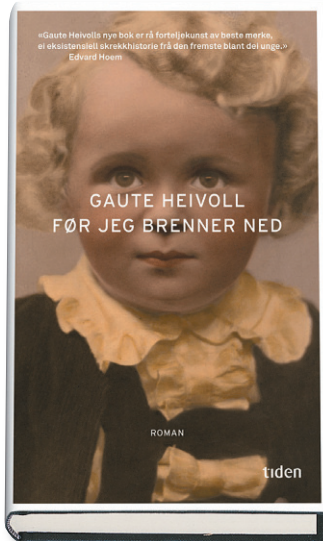
Ring **820 44 004 (200,-)**
eller benytt kontonummer **1602 40 26535**

KIRKENS NØDHJELP
actalliance

ARK ANBEFALER

379,-
FØR JEG BRENNER NED
Gaute Heivoll

"Fabelaktig fra Heivoll" NRK

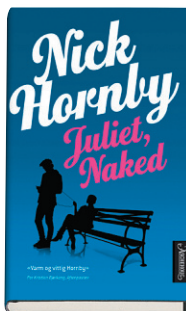
"Nådeløst spennende og nær sagt fullkomment" Dagsavisen

329,-
BLI HVIS DU KAN REIS HVIS DU MÅ
Helga Flatland

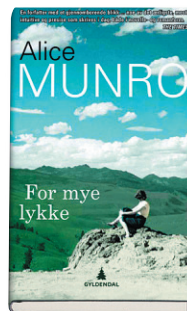
"...en fint gjennomarbeidet, vellykket bokdebut." Dagsavisen

"Hun skriver i et sobert, delvis lyrisk språk." Dagbladet

379,-
JULIET, NAKED
Nick Hornby

En klassisk Hornby - om musikk, kjærlighet, sannheter og løgner.

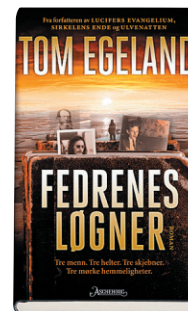
379,-
FOR MYE LYKKE
Alice Munro

Ti nye historier fra Alice Munro - en fantastisk, provoserende og iblant svært modig novellesamling.

169,-
JEG, IL DUCES KVINNE
Claretta Petacci

Italias mest berømte elskerinne noterte sine samtaler med Benito Mussolini. Dagbøkene er en bisarr blanding av sex, ufrivillig komikk og utilsjort jødehat.

399,-
FEDRENES LØGNER
Tom Egeland

"Medrivende lesning og god underholdning." Aftenposten

Ark.no

ARK BOKHANDLEN

Vil anmelde 500 for

Skatt øst mener dette er velorganisert kriminalitet

105 politianmeldelser for falsk ID ligger klar. Når Skatt øst har gransket alle saker for de siste tre årene, regner de med å nå 500 anmeldelser mot det som i hovedsak er albanere med falsk ID.

EINAR HAAKAAS
ALF ENDRE MAGNUSSEN
INGAR STORFJELL (foto)

Ved Servicesenteret for utenlandske arbeidstagere i Oslo tar Skatt øst imot personer som skal jobbe i Norge. Her får de arbeidstillatelse og skattekort. Mange kommer hit med falsk ID, og i snitt blir en arrestert hver 14. dag i denne skranken fordi vedkommende har en åpenbart falsk identitet.

Nå har dette kontoret sammen med folkeregisteret og Skattekrimenheten i Skatt øst gått grundig gjennom alle mistenkelige saker i 2008. Resultatet er i første omgang 105 politianmeldelser for bruk av falsk ID, og dette er bare begynnelsen. 150 nye saker står for tur fra samme år. Etter hvert skal de også granske folk som har kommet i 2009 og i år. Skatt øst antar at tallet på anmeldelser vil bli rundt 500.

Og dette dreier seg trolig i hovedsak om albanere og folk fra Balkan.

Alvorlig sak. Anmeldelsene til politiet vil være forbrudd på folkeregisterloven og skattebetalingsloven. Det kan også ende med brudd på utlendingsloven og falsk forklaring. Da kan det bli en strafferamme på to år. Dette er første gang skatteetaten systematisk går til anmeldelse av slik saker.

Leder for Skattekrimenheten i Skatt øst, Jan-Egil Kristiansen, understreker alvoret.

Albanere med falsk ID

På nyåret kom bankene over en rekke tilfeller av ID-svindel utført av albanere, og førte til nærmere 100 politianmeldelser.

Samtidig jobbet skatteetaten sammen med Politiets utlendingsenhet etter det samme mønsteret.

Aftenposten har i en rekke artikler beskrevet hvor lett det har vært å få seg skattekort, konto og midlertidig personnummer i banker og skattekontorer.

I tillegg har Aftenposten avslørt at falske ID-er ikke blir slettet i folkeregisteret.

Aftenposten fakta

– Vårt samfunn er helt avhengig av at personer har rett identitet. Det er viktig å markere alvorlige lovovertridelser som dette, og alt tyder på at dette er organisert menneskesmugling sier Kristiansen.

– Samtidig er albaneres bruk av falsk ID knyttet til annen grov kriminalitet. I de 250 sakene fra 2008 har vi 38 treff på saker politiet etterforsker knyttet til fiktiv fakturering. Dette er organisert virksomhet innen bransjer som renhold, bygg og anlegg. Bruken av falsk ID er en del av denne og annen organisert multikriminalitet, sier Kristiansen.

Hans avdeling jobber nå med 31 nettverk som bedriver fiktiv fakturering hvor 195 millioner kroner er unndratt beskatning i disse bransjene.

– Det er snakk om flere organisasjoner som griper inn i hverandre. Vi tror det er noen edderkopper som trekker i trådene her, sier Kristiansen.

Klart mønster. Skatteregio-

nen har jobbet lenge med et mønster i samarbeid med politiet. Hundrevis av albanere har kommet til Norge med falske pass fra Hellas, Italia og Belgia. Med pass fra land innenfor Schengen får de lettere opphold, arbeidstillatelse og skattekort. Aftenposten har i en rekke reportasjer satt søkelyset på hvor lett det har vært å skaffe seg konto, firma og midlertidig personnummer med falsk ID. Også bankene har anmeldt nærmere hundre saker etter opprettelse av bankkonti under falskt navn.

– Vi har sett dette bildet. Dette

arbeidet er satt i system de siste månedene, og vi har koordinert undersøkelsene. Problemet var enda større enn vi trodde, sier underdirektør Erling Øverland i folkeregisteret i Skatt øst.

Dermed tok man opp igjen saker hvor folk faktisk var sluppet inn i det norske systemet. Etter hvert som funnene dukket opp, var det ingen tvil om at nasjonaliteten kan knyttes til Balkan.

Penger til Balkan. Lene Solheim Hagen er leder for Servicesenteret for utenlandske arbeidstagere. Hun forteller om

hvordan de har kontrollert de enkelte sakene. De har blant annet sett på pengeoverføringer.

– Selv om de påstår at de er greske, italienske og belgiske statsborgere, har de sendt penger helt andre steder. Pengene har havnet på Balkan. Vi ser også at enkelte arbeidsgivere går igjen, sier Solheim Hagen.

Ved hennes kontor har de blant annet et tett samarbeid med politiet, som har bedre kunnskap om å avsløre falske pass. Dette har ført til at stadig flere også blir arrestert i skranken ved forsøk på legge frem

Mener Regjeringen bryter eldreavtale

KrF og Venstre mener Regjeringen legger opp til å bryte klare avtaler i Verdighetsgarantien.

OLA MJAALAND
BERIT STRØYER AALBORG

Det ble en tøff runde i Stortingets spørretime i går: KrF og Venstre var på den ene siden, og statsminister Jens Stoltenberg (Ap) på den andre.

KrF-leder Dagfinn Høybråten og Venstreleder Trine Skei Grande mener det var enighet i 2007 om at lovforslag og forskrifter som følger av Verdighetsgarantien skal følges opp med penger. De viser til teksten de ble enige med daværende helseminister Bjarne Håkon Hanssen om: «Kommunene vil gjennom de frie inntektene bli kompensert for merkostnader som følge av forslagene i lov og forskrift.»

I høringsnotatet for lovforslaget til ny kommunal helse- og omsorgslov forelå for få dager siden, står det: «Kravet til et verdig

KrF-leder Dagfinn Høybråten er opprørt over det han mener er avtalebrudd.

Statsminister Jens Stoltenberg mener Regjeringen har holdt sin del av avtalen.

tjenestetilbud kan allerede i dag innfortolkes i forsvarlighetskriteriet. Forslaget vil derfor ikke medføre økonomiske konsekvenser.»

Etter spørretimen var Høybråten opprørt over Stoltenbergs svar.

– Jeg håpet det var en glipp. Dette hadde vi forhandlet om og det var avtalt på forhånd mellom meg og Bjarne Håkon Hanssen. Men i det nye høringsnotatet kom det frem at verdighetsgarantien ikke skal koste mer penger.

Det kan vi ikke leve med, sier Høybråten.

Stoltenberg mener Regjeringen har holdt sin del av avtalen.

– Vi har kommet med mer penger og vi vil komme med flere frie midler til kommunene i vår regjeringsperiode. Det viktigste er at folk får et klart regelverk, slik at de kan klage hvis de ikke får det de har rett på. Når en klage får medhold, får det økonomiske konsekvenser for kommunen. Hvis man ikke får det man har rett på, så kan man klage og så få det, sier Stoltenberg.

Statsministeren mener kommunene ikke kan bruke økonomi som argument for å ikke gi eldre det de har krav på.

Men flere kommuner kutter i sine budsjetter. Blir det nok penger igjen til å gjennomføre verdighetsgarantien?

– I vår periode har det samlet sett vært en vekst på 40 000 nye årsverk, mot 5000–10 000 under den forrige regjeringen. For det andre vil man kunne få sine rettigheter med lov i hånd, sier Stoltenberg.

ola.mjaaland@aftenposten.no
berit.stroyer.aalborg@aftenposten.no

Auksjonerer bort budsjett hatten

Finansminister Sigbjørn Johnsen (Ap) har donert bort den mye omtalte budsjett hatten sin til årets TV-aksjon.

– Det er mange mennesker som er på flukt fra krig og forfølgelse. Jeg håper at hatten min kan bidra til ly for mennesker som trenger det der ute, sier Johnsen på sin egen Facebook-side. Hatten ligger nå for salg på nettauksjonen QXL, og inntektene fra salget går til Flyktninghjelpen, som er mål for årets TV-aksjon.

Den brune hatten var en del av finansministerens antrekk da han fremla statsbudsjettet tidligere i oktober.

I går ettermiddag hadde hatteannonsen ligget ute i snart tre timer. Syv bud hadde kommet inn – det høyeste på 5 kroner. Auksjonen avsluttes søndag. (NTB)

falske ID-er

Ryddesjau mot albanere med falsk ID

falsk ID. Bare i oktober i år har det skjedd to ganger. De siste to årene er 40 personer blitt tatt i skranken.

– Vi har sett en tendens til at flere kommer til skatteetaten istedenfor politiet, fordi de tror det er lettere å få godkjent identiteten hos oss når de søker om midlertidig personnummer. Men det har vi satt en stopper for, sier Solheim Hagen.

De første anmeldelsene er personer som Skatt øst mener er i Norge fortsatt.

einar.haakaas@aftenposten.no
alf.magnussen@aftenposten.no

Annenhver uke blir en person arrestert i skranken med falsk ID her i Servicesenteret for utenlandske arbeidstagere. Leder for kontoret, Lene Solheim Hagen, og Skatt øst gjennomgår saker for de siste tre årene, og vil anmelde 500 personer.

– Bekrefter mistanker

– Det er veldig bra at Skatt øst nå tar ordentlig tak i dette, sier politiinspektør Bjørn Vandvik ved utlendingsseksjonen i Oslo politidistrikt.

– Dette bekrefter de mistanker vi har hatt lenge om at dette er et stort og alvorlig problem. Vi skal etterforske disse sakene så godt vi kan. Hovedutfordringen er banal og enkel. Vi vet ikke hvem disse menneskene egentlig er. Til nå har vi fått inn mange saker, og dette viser behovet for en felles innsats for å stoppe bruken av falsk identitet, sier Vandvik.

Aftenposten har i en rekke reportasjer beskrevet hvordan hundrevis av albanere er kommet inn i Norge med falske pass.

Råttent register

Aftenposten avslører at folk som er dømt for bruk av falsk ID opprettholder sin falske identitet i folkeregistret. Det viser seg at offentlige organer ikke har rutiner som sørger for sletting av falske ID'er, og folkeregistret er fullt av hull. Riksadvokaten tar øyeblikkelig tak i saken og jobber med nye retningslinjer.

Åpne dører

Aftenposten avslører at banker og ligningskontorer i lengre tid har vært førsteinstans for godkjenning av identitetspapirer for å få foreløpig personnummer i folkeregisteret. Slik har det vært lett match å skaffe seg bankkonto og jobb under falsk navn. Begge instanser starter oppryddingen.

Bom fra skatteetaten

Skatteetaten brøt instruksen og godkjente identiteter i strid med Finansdepartementets anvisninger. 10 000 identiteter må sjekkes på nytt, fordi politiet ikke har sjekket ektheten i deres identitet. Skattedirektoratet anslår at flere hundre av disse identitetene er falske, og må slettes i folkeregisteret.

«Gianni Casstela»

En albaner skaffer seg arbeids- og oppholdstillatelse, eget selskap og bankkonto med falsk identitet. Slik skaffet han seg også finansiering av en bil som senere blir funnet i Ungarn. Historien er ikke unik. Politiet oppdager i januar at rundt 60 albanere har falske pass fra land innenfor Schengen-området.

Fiktiv faktura

Skatt øst starter opprullingen av 23 nettverk som driver med fiktiv fakturering som er en effektiv vaskemaskin for svarte penger fra svart arbeid og annen kriminell virksomhet. Nå antar man at dette dreier seg om rundt 200 millioner i svart økonomi i det samme albanske miljøet med falske ID'er.

«Simone Parisi»

En albaner har levd ni år i Norge under det falske navnet «Simone Parisi». Med falsk ID har han hatt betrodde jobber i statsministerboligen, hos Kripos og ved politiets arrest i Sandvika. Han var nær ved å bli norsk statsborger. Nå oppdager bankene flere hundre tilfeller av albanere som lever i Norge under falsk ID.

«Kristo Apostol»

En narkosak knyttet til Belgia avslører at en albansk mann opererte under åtte ulike identiteter. Fem av dem ble brukt i Norge, blant annet det velklingende navnet «Kristo Apostol». En annen østeuropeer har reist ut og inn av Norge med fem ulike ID'er, og jobbet svart mens han fikk sykepenger i et annet navn.

Aftenposten grafikk

Billigere enn mange tror

Uke 42

Nr.	Kraftleverandør	Pris øre/kWh
1	Hafslund Strøm AS	42,90
1	Telinet Energi AS	42,90
3	Hurum Kraft AS	46,50

Uke 43

Nr.	Kraftleverandør	Pris øre/kWh
1	Hafslund Strøm AS	42,90
1	Telinet Energi AS	42,90
3	Hurum Kraft AS	46,50

Uke 44

Nr.	Kraftleverandør	Pris øre/kWh
1	Telinet Energi AS	42,90
2	Hafslund Strøm AS	44,90
3	Hurum Kraft AS	46,50

Kilde: Konkurransetilsynets liste over standard variabel pris ved årlig forbruk på 10 000 kWh i Oslo og Akershus.

God morgen!

«På barsel»

– Å være sammen med henne, komme vekk fra arbeidet, fokusere på noe annet. Det er helt fantastisk å være på barsel. Thorleif Gotved snakker entusiastisk mens han tar med datteren Kaja (10 mnd.), fotograf Stein Bjørge og meg rundt gatehjørnene i København. Han har langt mer papperm enn den gjennomsnittlige danske mann, men synes det fortsatt bør være frivillig hvordan danske fedre og mødre deler foreldrepermisjonen. For hans del var det ikke snakk om noe mindre enn tre måneder.

DEL 1 • side 4 og 5
Ingeborg Moe,
journalist
i innenriksredaksjonen

Aftenposten.no

Jakten på gjerningsmannen bak attentatene i Malmö slås stort opp i svenske aviser.

Politiet i Malmö jakter én eller flere gjerningsmenn etter at flere innvandrere er skutt den siste tiden. Politiet mistenker at ekstreme miljøer står bak attentatene. Vi følger saken på Aftenposten.no.

Snø og glatte veier har ført til kaos mange steder i landet. Når kommer snøen til Oslo? Sjekk været hos oss.

Frankrike er rammet av streik og store protester som følge av forslaget om å heve pensjonsalderen. Følg utviklingen på ap.no.

LES I KULTUR

«Les Vargas Llosa!
Det har ikke kritikerne
hans gjort»

Side 4

- Vi er naive og godtroende

■ Vil ha bedre ID-sjekk på offentlige kontorer

Politiinspektør Bjørn Vandvik mener omfanget i bruk av falske ID-dokumenter har kommet brått og uventet for det norske samfunnet.

EINAR HAAKAAS

– Vi er naive og godtroende, sier han.

I går skrev Aftenposten at Skatt øst vil politianmelde opp mot 500 personer som har kommet til Norge som arbeidssøkere med falske ID-dokumenter. I hovedsak dreier det seg om albanere, som har skaffet seg pass fra land innenfor Schengen-området. Politiinspektør Bjørn Vandvik leder utlendingsseksjonen i Oslo politidistrikt, og er glad for at Skatt øst nå rydder opp. Han mener problemstillingen knyttet til falske ID-dokumenter har kommet overraskende på det norske samfunnet.

Lage systemer. – Vi må få systemer og rutiner som fanger opp dette. Det norske samfunnet må ta noen grep. Bruk av falske ID-dokumenter har kommet svært raskt. Vi har ikke sett etter denne muligheten for svindel, og har vært naive overfor en ny virkelighet, sier Bjørn Vandvik.

Han viser til flommen av falske identiteter som er oppdaget av banker og av Skatt øst. Deler av sakskomplekset er knyttet til svart arbeid og svindel med fiktive fakturaer, samt annen organisert kriminalitet.

– Det er ikke lenger søknad om asyl som er veien inn til Norge. Nøkkelen er kjøp av et falskt dokument. Dette blir godkjent av offentlige kontorer, og da er ikke veien til sikker plass i Folkeregisteret lang. Alt sammen utløser også en rekke rettigheter i det norske samfunnet, sier Vandvik.

Han mener sjekk av identitet må skjerpes på alle nivåer.

Gode bankregler. – Jeg har merket meg hvitvaskingsloven. Den pålegger bankene å kjenne sin kunde. Altså må de være sikre på at kunden er den hun/han gir seg ut for å være. Slik burde det være for offentlige kontorer, også når det gjelder utbetaling av ytelser, sier Vandvik.

I dag er det nemlig overlatt til banker og en rekke offentlige kontorer å rekvirere personnummer. Dermed skjer kontrollen av underlagsdokumentene for rett identitet ved disse kontorene.

– Det er viktigere enn noen sinne med en felles innsats mot falske ID-er. Da må det stoppes i førstelinjen, der hvor svindlerne henvender seg. Inntil nylig har det bare vært politiet som har sett problemet. Men kontrollen må inn i vanlig offentlig saksbehandling. Lovverket har så langt ikke tatt opp i seg denne problematikken, sier Vandvik.

Tøft å spore. Politiinspektøren legger ikke skjul på at det kan by på problemer å finne dem som lever under falsk ID, og som nå er anmeldt.

– Hovedutfordringen er banal og enkel. Vi vet jo ikke hvem disse personene egentlig er. At det er så enkelt å slippe unna, viser alvor ved bruk av falske ID-dokumenter. Det rokker ved hele samfunnsstrukturen vår, sier Vandvik.

einar.haakaas@aftenposten.no

Politiinspektør Bjørn Vandvik mener Norge har vært uforberedt på flommen av personer med falsk identitet. FOTO: OLAV OLSEN

Albanere med falsk ID

Skatt øst anmelder 105 personer for bruk av falsk ID. Antallet kan komme opp i 500 - de fleste er albanere.

På nyåret kom bankene over en rekke tilfeller av ID-svindel utført av albanere. Det førte til nærmere 100 politianmeldelser.

Samtidig jobbet skatteetaten sammen med Politiets utlendingsenhet etter det samme mønsteret hvor albanere skaffet seg falske italienske, greske og belgiske pass.

Aftenposten har i en rekke artikler beskrevet hvor lett det har vært å få seg skattekort, konto og midlertidig personnummer i banker og skattekontorer med falsk ID.

I tillegg har Aftenposten avslørt at falske ID-er ikke blir slettet i Folkeregisteret.

Aftenposten 21. oktober.

Aftenposten fakta

Falske ID-er kan bli slettet av Skattedirektoratet

Skattedirektoratet vil vurdere å slette de foreløpig 105 falske identitetene som blir politianmeldt av Skatt øst. Etter at Aftenposten skrev om saken i går, tok de kontakt med Skatt øst.

– Vi har bedt om en liste. Dette vil vi ta en vurdering av uavhengig av politiets etterforskning, og vil se om det er grunnlag for å slette de anmeldte falske identiteter. Slike saker behandles forvaltningsrettslig der det er tilstrekkelig med alminnelige sannsynlighetsovervekt for å slette en identitet, sier underdirektør Harald Hammer i Skattedirektoratet. Han opplyser også at direktoratet er i ferd med å rydde opp i de 10 000 ID-ene som ved en

feil ble godkjent av skattekontorene fra 1. oktober i fjor til 10. juni i år.

Etter en gjennomgang av disse har direktoratet funnet 2300 identiteter som ikke er godkjent av politiet i tråd med reglementet.

– Oversikt over hvem dette gjelder vil i dag bli sendt skattekontorene, som er instruert om å skrive varsel til dem det gjelder med en frist på en måned til å legge frem registreringsbevis eller annen skriftlig bekreftelse på oppholdsrett. For dem som ikke overholder fristen, skal det treffes avgjørelse om utvandring samtidig som identiteten anmerkes som ikke kontrollert, sier Hammer.

Aftenposten

AUTOMATISK SERVICETELEFON
22 86 44 80

ved forsinket eller uteblitt avis.

Følg anvisningene og få øyeblikkelig svar om det er problemer i dagens distribusjon.

KUNDESENTERET

ABONNEMENT
Selvbetjening:
www.ap.no/kundesenter
abonnement@aftenposten.no
Tlf.: 0 50 40
Telefax: 22 86 40 39
Mandager kl. 07-17
Tirs-, ons- og torsdager kl. 07-19
Fredager kl. 07-16
Lørdag kl. 08-12, søndag kl. 09-12

ANNONSER

815 000 15
Man.-fre. Kl. 08.00-16.00
Telefax: 22 86 40 98
Privatannonser:
annonse@aftenposten.no
Bestilling av dødsfallannonser:
Mandag-fredag før kl. 12.00
Tlf.: 22 86 33 90. Fax 22 33 27 78
dodsfall@aftenposten.no

TELEFONLISTE ANNONSER

Bil og båt: Tlf. 22 86 30 40
Eiendom: Tlf. 22 86 41 40
eiendom@aftenposten.no
Detaljist/kjøpesentra: Tlf. 22 86 43 71
Helse: Tlf. 22 86 43 73
Kjeder: Tlf. 22 86 43 67
Merkevare: Tlf. 22 86 43 68
Reiseliv: Tlf. 22 86 43 72
Underholdning: Tlf. 22 86 43 69
Undervisning: Tlf. 22 86 43 70
Jobb/forretningskunnngjøring:
Tlf. 92 09 80 60
Fax 22 86 40 92
stilling@aftenposten.no
Andre markeder:
Tlf. 22 86 32 18

TIPSTELEFON REDAKSJONEN

0 22 86
Telefax redaksjon: 22 86 43 60
2286@aftenposten.no

SENTRALBORD
22 86 30 00

Besøksadr.: Biskop Gunnerus' gt. 14.
Postadr.: Boks 1, 0051 Oslo
aftenposten@aftenposten.no

KORRESPONDENTER Berlin: Ingrid Brekke, tlf. 0049 30 4208 3617, ingrid.brekke@aftenposten.no • Brussel: Per Kristian Aale, tlf. 0032 223 522 29, per.kristian.aale@aftenposten.no
London: Eirin Hurum, tlf. 0044 207 820 7488, eirin.hurum@aftenposten.no • Moskva: Halvor Tjønn, tlf. 907 89 039, halvor.tjonn@aftenposten.no
New York: Alf Ole Ask, tlf. 001 646 520 8422, alf.ole.ask@aftenposten.no • Amman: Jørgen Lohne tlf. 00962 6585 3130, jorgen.lohne@aftenposten.no
Tromsø: Ole Magnus Rapp, tlf. 91 79 39 13, ole.magnus.rapp@aftenposten.no • Ålesund: Arnfinn Mauren, tlf. 70 12 65 58, fax. 70 12 65 59, arnfinn.mauren@aftenposten.no

DAGENS
RUBRIK-
ANNONSER

NYHETER BOLIG 19

KULTUR

DØDSFALL 14
HUS-HJEM-FRITID ... 16
VARER/TJENESTER .. 16
BÅT..... 16

MOTORSYKLER..... 17
BIL 17
HELSE OG VELVÆRE.. 18
UNDERHOLDNING... 18

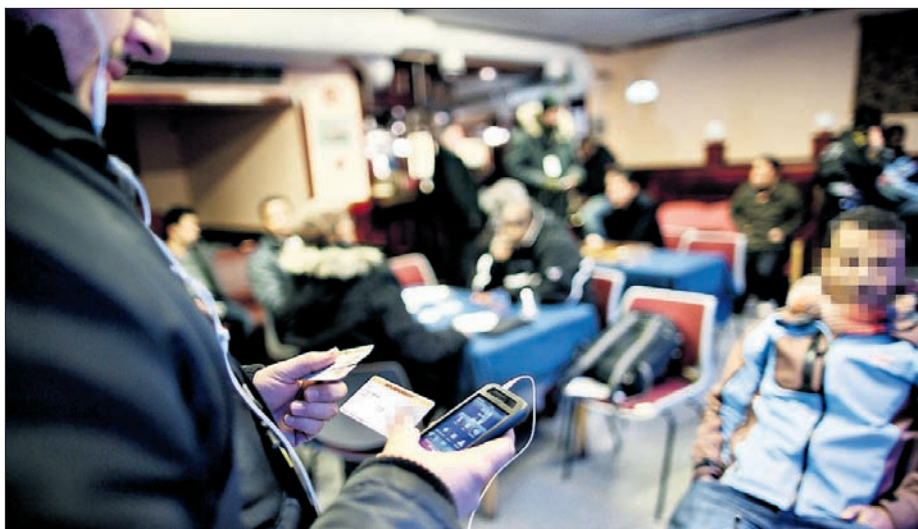
NÆRINGSEIENDOM .. 31
HELSE OG VELVÆRE. 31
UTDANNELSE 31
REISELIV..... 31

ØKONOMI

BOLIG FORTS..... 11
KUNNGJØRINGER .. 29
JOBB..... 30

I går gikk politiet til aksjon mot en kafé i Storgata. 40 personer var tilstede i lokalet, deriblant to utviste irakere som ble pågrepet.

Her sjekker politiet ID'er under razziaen mot albanere med ulovlig opphold i Norge.

I skranken på sentralarresten ved Oslo politidistrikt ble én etter én fengslet.

Intens politijakt etter falske ID'er

■ 20 pågrepet i aksjon mot boliger og albanske klubber

Rundt 70 politifolk deltok i går i en storstilt aksjon for å pågripe personer med falsk identitet. Hovedmålet var albansk miljø.

EINAR HAAKAAS
ALF ENDRE MAGNUSSEN
ANETTE KARLSEN (foto)

Det er tilsynelatende stille og fredelig utenfor et hus på Høybråten i Oslo litt over klokken 05.00 tirsdag morgen. Plutselig kommer en sivil politibil. Ut hopper fem mann, som ringer på døren til huset som tilhører eieren av et entreprenørfirma. Et og et lys tenner i huset. De fem håndverkerne som befinner seg i huset må vise frem pass og papirer.

På samme tid skjer tilsvarende aksjoner på flere titalls ulike adresse rundt omkring i byen. Og dette fortsatte i all stillhet utover hele dagen. Politiet slo til på en rekke adresser hvor det var god grunn til å anta at albanere med falsk identitet og oppholdsgrunnlag oppholdt seg. Rundt 20 albanere er pågrepet. I tillegg kommer en del andre uten lovlig opphold. På ettermiddagen gikk politiet også inn i en kafé i Storgata med 40 personer til stede. To utviste irakske kurdere ble pågrepet.

Godt forberedt. Aksjonen i går var etter det Aftenposten kjenner til forberedt i flere uker i forveien. Politiet hadde etter spaning plukket ut rundt 40 adresser, hovedsakelig boliger. Utlendingsseksjonen ved Oslo politidistrikt ledet aksjonen som foregikk i samarbeid med UDI,

Politiets utlendingsenhet og Skatt øst. Flere politiavdelinger var trukket inn, og tilsammen rundt 70 tjenestemenn deltok i aksjonen hvor over 40 adresser ble oppsøkt.

For litt over en måned siden sendte Skatt øst 105 politianmeldelser på falsk ID, de fleste knyttet til kriminell virksomhet som blant annet fiktiv fakturering og momssvindel. Blant annet et utvalg av disse identitetene var det politiet jaktet på i går. På listen fant politiet blant annet noen interessante adresser.

Leder for Skattekrimenheten i Skatt øst, Jan-Egil Kristiansen, er glad for at politiet reagerte raskt på anmeldelsene. – Falsk ID er et stort og alvorlig problem, sier han.

Kø i arresten. Foran skranken i sentralarresten ved Oslo politidistrikt ble de pågrepne stående

i kø før de ble satt i varetekt. Her måtte de registrere seg og vise at de var den de utga seg for. Nå forbereder politiet utvisning av de med falsk identitet.

– Oslo politidistrikt har siden 2008 etterforsket et kriminelt albansk miljø som nå omfatter over 400 utenlandske borgere med falske identiteter. De utgir seg for å være borgere av EU-land for å nyte godt av de rettigheter som gjelder i forhold til å ha lovlig opphold i Norge. Miljøet er særlig knyttet til bygg- og anleggsbransjen i Oslo, sier politiinspektør Bjørn Vandvik ved Utlendings- og forvaltningsseksjonen i Oslo politidistrikt.

Aksjonen er ennå ikke avsluttet.

– Vi ønsker å ta tak i dette med ulovlig arbeid i tillegg til falske ID'er. Mulig menneskehandel er en del av det, sier Vandvik.

einar.haakaas@aftenposten.no

Albanere med falsk identitet

I oktober var det klart at Skatt øst vil anmelde rundt 500 personer for falske ID'er, hovedsakelig albanere som har benyttet falsk italienske, greske og belgiske pass.

Flere hundre albanere er allerede anmeldt for det samme i løpet av dette året av blant andre banker.

Falske pass fra EØS-området har gjort det lettere å få jobb innenfor Schengen-grensene.

Aftenposten har i flere reportasjer avslørt at det har vært lett å skaffe seg såkalt D-nummer (midlertidig personnummer), bankkonto og skattekort ved å vise frem falsk identitet.

Systemsvikten har også preget folkeregisteret, hvor falske ID'er ikke er slettet selv etter at dette er fastslått ved dom.

Skatteetaten må sjekke flere tusen identiteter på nytt etter at de ble godkjent på feil grunnlag.

«**Simone Parisi**» er et eksempel. Mannen levde ni år i Norge under falsk ID, og hadde betrodde jobber ved statsministerboligen, hos Kripos og ved politiarresten i Sandvik.

Ryddesjau mot falsk ID

■ Skattedirektoratet nuller godkjenning av 1,1 millioner D-numre

Tusenvis av utlendinger som jobber i Norge, må inn til ny ID-sjekk for å få skattekort. All tidligere godkjenning av identitet er nullt ut.

ALF ENDRE MAGNUSSEN
EINAR HAAKAAS

Aftenposten har i en rekke artikler i løpet av fjoråret beskrevet hvor lett det er å få godkjent falsk ID ved å søke om midlertidig personnummer (D-nummer) i banker, ligningskontorer og en rekke andre offentlige etater. Det er også avdekket 500 falske identiteter bare i Skatt øst, som er godkjent i løpet av de siste tre årene.

Nå stoler folkeregisteret så dårlig på kontrollen av ID fra tidligere år at de rett og slett velger å se bort fra all ID-sjekk. Dette gjelder ID-sjekk av utlendinger som oppholder seg her på midlertidig basis.

Nullstilles. Nå nullstilles alle identitetene som er blitt godkjent ved at personen har fått et D-nummer. Alle de 1,1 millioner D-numrene som finnes i folkeregisteret i dag, vil bli merket med et «nei» i en ny rubrikk for om det er utført identitets- og legitimasjonskontroll.

Underdirektør i Skattedirektoratet, Harald Hammer, sendte ut de nye reglene i et rundskriv til skattekontorene i går.

– Dette er et av flere tiltak i kjølvannet av sakene som kom opp i april i fjor, og som blant annet ble avdekket i Aftenposten, sier Hammer.

Nå skal det gjøres klart hvilke identiteter som er sjekket, og hvilke som ikke er det.

– Vi vet ikke i dag hvem dette gjelder. Det tiltak vi nå setter i gang, er viktig for tilliten til at de D-numre skatteetaten tildeler er gjort på grunnlag av en identitets- og legitimasjonskontroll. Vi vet jo ikke hvem som eventuelt har fått godkjent ID på feil grunnlag. Nå ønsker vi å være på den sikre siden, sier Hammer.

Ny ordning. Det kommer frem i rundskrivet at det innføres nye regler ved tildeling av D-nummer. Hvis det er utført en ID-kontroll, skal det påføres et

Underdirektør i Skattedirektoratet, Harald Hammer, nuller ID-godkjenningen for 1,1 midlertidige personnumre.

FOTO: ROLF ØHMAN

«J» for ja. Hvis ikke, skal det påføres et «N» for nei. Samtidig påføres alle 1,1 millioner D-numre som til nå er godkjent med en «N». Når identiteten godkjennes, skal det påføres en dato for kontroll av godkjent identitet.

Alle som til nå har fått et D-nummer, må gjennom ny identitetskontroll før de får skattekort. Hammer vil ikke gi et tall på hvor mange det dreier seg om, men bekrefter at dette er et ikke ubetydelig antall.

– Vi må regne med økt pågang av publikum mot de skattekontorene som skal ta seg av dette, sier Hammer.

Færre skal sjekke. Tidligere kunne en rekke offentlige etater, banker og forsikringsselskaper rekvirere et D-nummer. Det kan de fortsatt gjøre, men de kan ikke krysse av for et «ja» for identitetskontroll på skjemaet. Bare skattekontorene skal gjøre den jobben.

Nå innskjerpes også kravene til arkivering av D-nummerreklavisjoner og kopi av ID-dokumenter. Heretter skal disse beholdes i tre år etter at man er tildelt et D-nummer. Myndighetene kan dermed gå tilbake i tid for å sjekke grunnlaget for tildeling av D-nummer.

Mot endring. Endringen får blant annet betydning for alle som ikke er bosatt i Norge, men som jobber her og skatter til

D-nummer

Brukes som personnummer, men benyttes av personer som oppholder seg her på midlertidig basis.

Gir rett til bankkonto, firma-registrering og skattekort.

Flere offentlige etater, banker og forsikringsselskaper kan rekvirere D-nummer fra folkeregisteret.

I 2009 ble det hentet 94 000 D-numre på denne måten.

Bankene rekvirerte 7300, skatteetaten 52 000, Nav 31 000, Brønnøysundregistrene 3500.

Falsk ID

Skatt øst anmeldte i fjor rundt 500 personer for falske ID-er, hovedsakelig albanere som har benyttet falske italienske, greske og belgiske pass.

Falske pass fra EØS-området har gjort det lettere å få jobb innenfor Schengen-grensene.

Aftenposten har i flere reportasjer avslørt at det har vært lett å skaffe seg såkalt D-nummer, bankkonto og skattekort ved å vise frem falsk identitet.

Systemsvikten har også preget folkeregisteret, hvor falske ID-er ikke er slettet selv etter at dette er fastslått ved dom.

«**Simone Parisi**» levde ni år i Norge under falsk ID. Han jobbet ved statsministerboligen, hos Kripos og ved politiarresten i Sandvika.

Aftenposten fakta

Norge. Også en stor gruppe asylsøkere vil bli berørt av nyordningen. Flere forhold tyder på at hele systemet med D-numre og rekvireringsordningen for banker og ulike etater står for fall. I går var også det første møtet i en tverrdepartemental gruppe som skal foreslå endringer i ordningen. Bakgrunnen er at mange har kommet inn i landet med falske ID-dokumenter.

einarn.haakaas@aftenposten.no
alf.magnussen@aftenposten.no

STORT VAREOPPTELLINGS SALG

Varebeholdningen skal reduseres mest mulig før vareopptellingen, derfor selges alle våre håndknyttedekvalitets-tepper med standard mønster og farge med opptil

÷ 70%

I tillegg har vi stort TØMMESALG

LOKALENE I 1.etg. MÅ TØMMES FØR kl. 18 I MORGEN!

÷ 60% ÷ 70% ÷ 80%

Salongtepper str 250x170, 200x160 fra 2890,-

Persisk Hamadan str 200x130, 200x150 og løpere 300x80 før 6990,- nå 1990,-

GlasMagasinet 3. etg. Stortorvet. Tlf. 22 41 51 52. Åpningstider: Hverdager 10-19, lørdager 10-18.

Maler svart – vasker hvitt

Fiktive fakturaer skal gi inntrykk av at firma A kjøper en tjeneste fra B.

Firma B har ikke gjort jobben, og pengene skal bare vaskes hvite der.

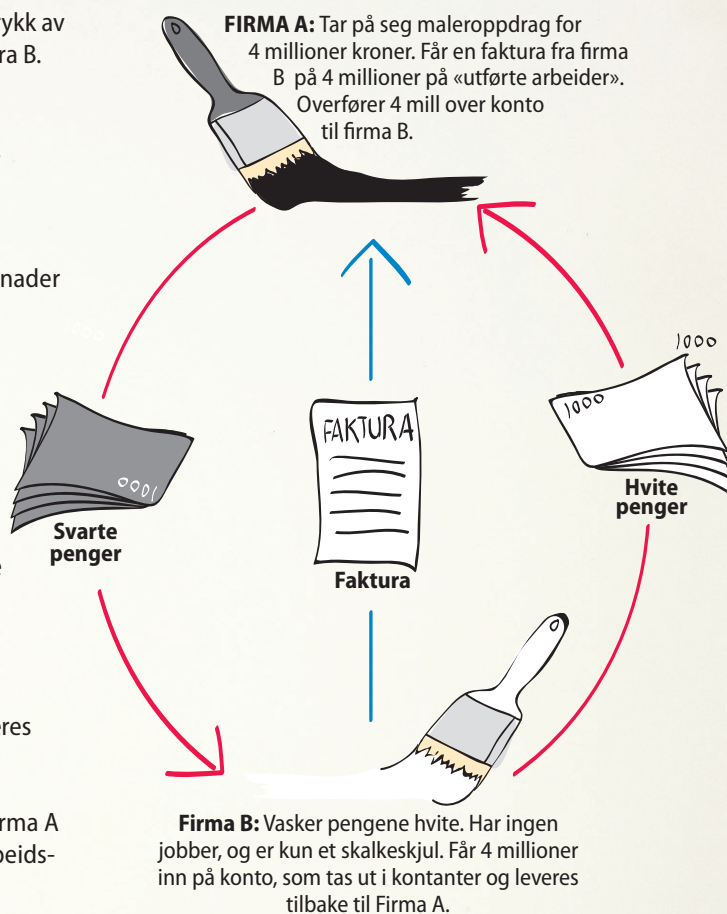
Firma A legitimerer sine kostnader ved hjelp av faktura fra B.

Hensikten er å skjule at arbeidet egentlig er utført av firma A, som bruker svart arbeidskraft.

Når pengene kommer tilbake til firma A i kontanter, skjules alle spor i dette firmaet.

Svart betaling for arbeiderne kan foregå uten at det registreres i firma A.

På en faktura på 4 mill. har firma A spart 2,8 millioner kroner i arbeidsgiveravgift, moms og skatt.

KILDE: Skatteetaten

Aftenposten grafikk

100 mill. i svart inntekt

Opererer med falske fakturaer

23 kriminelle nettverk er avslørt

Godt organiserte fabrikker for hvitvasking av svarte penger blir avslørt en etter en. Skatteetaten ruller nå opp 23 nettverk som har drevet svindel med fiktive fakturaer.

EINAR HAAKAAS

Modellen er den samme i alle sakene. Det produseres fiktive fakturaer for utført arbeid som sendes oppover i systemet. I bunnen av forbyrthierarkiet opprettes det personlige selskaper med egne kontoer. Deres jobb er å sende fakturaer til et firma som faktisk har utført en jobb, men som kutter skatter og avgifter. Straks penger er overført til selskapene i bunnen av systemet, tas de ut i kontanter og leveres tilbake til toppen av pyramiden (se grafikk ovenfor).

Hvitvasking. Men når store summer overføres, og de samme beløpene tas ut, går det en hvitvaskingsmelding fra banken til Økokrim. Tilsammen sitter skatteetaten med 127 saker hvor slike meldinger er sendt. I et eget tre-

årig landsomfattende prosjekt jobber skatteetaten sammen med NAV og Oslo kemnerkontor for å avdekke nettverk som bruker fiktive fakturaer.

Hensikten med dette falsknepiet er å snyte det offentlige for skatt, moms og arbeidsgiveravgift. Ifølge leder for Skattekrimenheten i Skatt Øst, Jan-Egil Kristiansen, har de så langt gjennomført bokettersyn i 28 saker. Til sammen har de funnet 23 ulike nettverk. Funnene taler for seg:

- Momsunndragelsen er på 40 millioner kroner.
- 80 millioner i svarte lønninger.
- 20 millioner i unndratt inntekt for eierne.

Fortsatt foregår det 130 kontroller over hele landet.

– De fleste sakene er hentet fra byggebransjen, og det er svært mange malerfirmaer. Vi ser jo også etter mønstre og kjennetegn. Disse selskapene er ofte knyttet opp mot sosial dumping. Fenomenet med fiktive fakturaer er et kjent problem over hele Europa, sier Kristiansen.

Fem på dømt. I et av nettverkene er fem personer dømt for hvitvasking av 20 millioner kroner. Alle har bidratt til svindelen

ved å opprette selskaper som har mottatt pengebeløp på konto etter sendt faktura. Pengene er tatt ut kontant, og levert til kontaktmannen «Tony» i organisasjonen. Dommene varierer fra 60 dager til to år og syv måneders fengsel.

Albanske «Tony» (29) ble pågrepet i Ungarn i oktober i fjor. Han er siktet for grovt heleri og organisert kriminalitet etter den såkalte «mafiaparagrafen». Tiltale er ventet med det første.

Borgarting lagmannsrett oppsummerer i en dom fra 22. januar saken. Ifølge dommen ble «arbeidsoppdrag for store summer omgjort til kontanter ute av myndighetenes kontroll. Opplegget la til rette for omfattende økonomisk kriminalitet i et stort antall selskaper innen byggebransjen, herunder bruk av ulovlig arbeidskraft, skatte- og avgiftsunndragelse, regnskaps- overtredelser og valutavindel.»

I denne største saken er en 26 år gammel dømt for heleri av 13 millioner kroner som stammer fra straffbare handlinger. Han har også fått en viss strafferabatt fordi han har navngitt antatte hovedmenn i nettverket. 26-åringen ble forklart av sine kontakter at nye selskaper i Norge ikke behøvde å betale skatt. Derfor skulle han opprette et sel-

skap hvor penger ble overført, og tatt ut kontant for å levere dem videre til den albanske hovedmannen med tilnavnet «Tony».

Etter at 26-åringen ble holdt ansvarlig for at noen stakk av med penger, ble han ifølge egen forklaring satt under press. Dermed begynte han å rekruttere flere fotfolk til å utføre samme jobb. Noen av disse hentet han fra utlandet. Han lette etter folk som sårt trengte penger.

Tysk sosialklient. En av dem som havnet i klørne hans var en 40 år gammel tobarnsmor bosatt i Frankfurt. Kvinnen som lever på sosialhjelp ble trukket til Norge i januar i fjor. Hun fikk alle utgifter for reise og opphold betalt. 26-åringen tok da kopi av passet hennes. Da hun på ny ble

invitert på tur til Norge måneden etter, hadde 26-åringen skaffet henne bankkontoer og et fiktivt firma. På tilsammen fire turer til Norge tok hun ut 700 000 kroner for organisasjonen.

Under den siste turen ble hun pågrepet og fengslet. Barna ble sendt på barnehjem. Kvinnen la alle kort på bordet, og bidro til å peke ut 26-åringen. I en tilståelsesdom fikk hun ti måneders fengsel, mens fire måneder ble gjort ubetinget.

Også to grekere bosatt i Tyskland ble trukket inn i samme roller fordi de hadde behov for penger. Begge reiste til Norge for å ta ut penger for ligaen, og det endte med fengselsstraffer da de valgte å legge kortene på bordet.

einar.haakaas@aftenposten.no

– Noen står bak og organiserer

«Tony», sentralt plassert i ett av nettverkene, risikerer 11 års fengsel etter en siktelse for heleri og den såkalte «mafiaparagrafen» om organisert kriminalitet. Politiet leter etter flere bakmenn. – Pengestrømmen slutter hos «Tony», men vi mener det står noen bak og organiserer det hele, sier politiadvokat **Anne Glede Allum** ved Finans- og miljøseksjonen i Oslo politidistrikt. «Tony» ble tatt på flyplassen i Budapest 15. oktober i fjor. I tillegg er en 43-åring etterlyst i Norge, også han som mulig bakmann. Lagmannsretten slår fast at gruppen er knyttet til personer med albansk etnisk bakgrunn. «Tony» er albaner med makedonsk pass. – Dette virker godt planlagt og organisert, og det kan være internasjonale foreninger. Vi regner med at det er flere involverte i denne saken, sier Anne Glede Allum.

20 kg heroin og mill. kroner er tatt.

Seksjon for organisert kriminalitet aksjonerer mot en bolig ved Carl Berners plass i Oslo i forbindelse med «Operasjon Elveblest». Etter langvarig spaning hadde politiet mistanke om at stedet fungerte som oppbevarings- og salgssted for narkotika. To personer ble pågrepet.

Flere leger på sykehjemmene

■ Antall legeårsverk på sykehjemmene steg med 10 prosent i 2009, ifølge Statistisk sentralbyrå. Kommunen satte inn 1800 nye årsverk i omsorgssektoren i fjor. Helseminister **Anne-Grete Strøm-Erichsen** sier at Omsorgsplan 2015 har som mål å få flere leger inn i sykehjemmene. (NTB)

På by'n i Brumunddal

■ Tettstedene Brumunddal og Moelv i Ringsaker kommune i Hedmark blir i dag Norges to nyeste byer. Siden 2000 er 17 tettsteder blitt oppgradert til byer. Det eneste kravet for å få bystatus er nå at kommunen har over 5000 innbyggere og et tettsted, melder TV 2. (NTB)

Omkom i boligbrann i Kristiansund

■ En mann er funnet omkommet etter en ulmebrann i en bolig på Gomalandet i Kristiansund i går. Brannen ble oppdaget da hjemmesykepleien skulle besøke mannen som bodde i boligen. Leiligheten var fylt av røyk. Da brannvesenet kom, hadde brannen slukket av seg selv. Årsaken til brannen er foreløpig ukjent, ifølge operasjonsleder **Jan Erik Kjelle** i Møre og Romsdal politidistrikt. (NTB)

12 siktet etter gullkupp i Oslo

Politiet har siktet 12 menn etter norgeshistoriens største gull- og diamantkupp i Oslo i februar.

I februar ble hvelvet til butikken Gullborgen i Oslo tømt for verdier for anslagsvis 40 millioner kroner. I løpet av våren har avdelingen for organisert kriminalitet ved Oslo politidistrikt tatt knekken på det de mener er et albansk kriminelt nettverk, melder TV 2.

12 personer er nå siktet for det historiske kuppet. 10 av 12 siktede er albanere. – Vi ser at vi står overfor et nettverk der de fles-

te av de siktede kommer fra Albania, sier etterforskningsleder John Roger Lund i Oslo politidistrikt til TV 2.

Politiet tror gjengen kan stå bak flere innbrudd i Norge. – Vi er i kontakt med albansk politi for å kartlegge hva slags bakgrunn disse personene har. Dette er organiserte kriminelle, tror Lund.

En gullsmid i Oslo og en nordmann som er ekspert på avlyttingsutstyr og ransalarmer, er de to andre siktede i saken.

Utbyttet fra kuppet er ikke kommet til rette. Etterforskningen skal etter planen være ferdig i løpet av september. (NTB)

Helsesjef tatt for CV-juks

■ Administrasjonssjef **Liv Løberg** (60) i Statens autorisasjonskontor for helsepersonell (SAFH) innrømmer at hun har forfalsket studiebevis, og at hennes CV ikke er korrekt, skriver VG Nett.

Hun sier opp sin stilling med øyeblikkelig virkning etter at avisen satte i gang undersøkelser om hennes skole- og yrkesbakgrunn. Løberg har overfor sin arbeidsgiver innrømmet å ha løyet og forfalsket dokumenter om sin bakgrunn. Konkret hun leder – SAFH – god-

kjenner autorisasjoner til blant andre leger, sykepleiere og tannleger.

Løberg er også medlem av fylkestinget i Akershus og var vararepresentant for Frp til Stortinget i perioden 2001–2005. I denne perioden er hun 5. vararepresentant for Akershus, skriver avisen.

Administrasjonssjef Liv Løberg

Følte seg truet av albanere

For 15 000 euro skulle en tysker dømt for hvitvasking endre forklaring. I fengselet følte han seg truet av landsmenn av den hovedtiltalte albaneren.

EINAR HAAKAAS

Den 25 år gamle tyskeren er idømt to år og syv måneders fengsel for hvitvasking av 13 millioner kroner i forbindelse med fakturasvindel. I går stilte han i Oslo tingrett som hovedvitne i saken mot den 30 år gammel kosovoalbaneren «Tony», som er tiltalt i samme sak. 30-åringen er tiltalt for hvitvasking av 17,5 millioner kroner, og tiltalen omfattes av den såkalte mafiaparagrafen om organisert kriminalitet. Kosovoalbaneren risikerer over seks års fengsel fordi politiet anser ham som en hovedmann.

Byttet fengsel. Tyskeren soner nå dommen og ba om å bytte soningssted etter at han følte seg truet i Oslo fengsel. Ifølge tyskeren skal dette ha skjedd etter at kosovoalbaneren ble pågrepet og varetektsfengslet i fjor høst. Fangen som serverte maten til sine medfanger, skal ha overbrakt et brev med beskjed om at «Tony» var villig til å betale 15 000 Euro (ca. 120 000 kroner) hvis tyskeren endret forklaring.

– Etter at «Tony» ble tatt, møtte jeg albanere i fengselet som sa at jeg skyldte ham penger, at han var sint, og at jeg skulle endre forklaring, sa tyskeren i retten i går.

Fiktive fakturaer

Fiktiv fakturering gjør det mulig å snyte på skatten ved å jobbe svart og unndra moms.

147 saker er kontrollert av skatteetaten, 33 av dem er ferdig behandlet. I disse er det avdekket svarte inntekter på 116 millioner kroner og unndragelse av 43 millioner i moms.

13 personer er så langt politianmeldt og knyttet til nettverkene.

Aftenposten fakta

– Oppfattet du dette som trusler? ville aktor Anne Glede Allum vite.

– Ja, jeg kontaktet politiet og ba om å bli overført til et annet fengsel. Albanerne i Oslo fengsel snakket om dette, og jeg registrerte hvordan de så på meg, sa 25-åringen.

I dommen mot tyskeren er det slått fast at han har utsatt seg for risiko for represalier etter at han valgte å samarbeide med politiet.

Svekker forklaring. Tyskerens politiforklaringer nagler den 30 år gamle kosovoalbaneren til en sentral rolle i fakturasvindelen. «Tony» skal ha vært mannen som samlet inn kontantene. Det liker forsvarerne dårlig. I går brukte Morten Kjenslie i Advokatfirmaet Klevenberg mye tid i retten for å svekke 25-åringens troverdighet som vitne.

Kan få 4,5 års fengsel for hvitvasking

Kosovoalbanske «Tony» (30) er tiltalt for hvitvasking av 17,5 millioner gjennom fiktiv fakturering.

EINAR HAAKAAS

Tiltaltes forsvarer krever full frifinnelse. Men aktor Anne Glede Allum har opprettholdt tiltalen etter den såkalte mafiaparagrafen i Oslo tingrett, med en påstand om fire og et halvt års ube-

tinget fengsel. Aktor har også lagt frem krav om at pengene i sin helhet inndras.

Politiet mener den 30 år gamle kosovoalbaneren er en av bakkennene i et nettverk som har drevet med fiktiv fakturering i malerbransjen. Dette skal ha blitt gjort for å skjule svart arbeid og for å unndra avgifter.

«Tony» skal ha organisert uttak av penger fra kontoer og samlet sammen kontanter etter hvitvasking. «Tony» ble tatt på

flyplassen i Budapest 15. oktober i fjor. Saken startet med en hvitvaskingsmelding til politiet, da en av fotsoldatene ble tatt idet hun tok ut en stor sum penger i banken.

Fra før av er det fellende dommer mot fem personer i samme nettverk, for hvitvasking av til sammen 20 millioner kroner. Alle valgte å legge kortene på bordet.

Borgarting lagmannsrett oppsummerer i en dom fra 22. janu-

ar saken. Ifølge dommen ble «arbeidsoppdrag for store summer omgjort til kontanter ute av myndighetenes kontroll. Opplegget la til rette for omfattende økonomisk kriminalitet i et stort antall selskaper innen byggebransjen, herunder bruk av ulovlig arbeidskraft, skatte- og avgiftsunndragelse, regnskaps- overtredelser og valutavindel».

Hovedvitnet i saken soner selv en fengselsstraff, men fortalte i retten at han ble forsøkt presset

til å endre forklaring av medfanger. Han skal ha blitt tilbudt 120 000 kroner av «Tony».

Skatteetaten gransker 23 nettverk som har satt svart arbeid og fiktiv fakturering i system. 147 saker er kontrollert, 33 av dem er ferdig behandlet. I disse 33 sakene er det avdekket svarte inntekter på 116 millioner kroner og unndragelse av 43 millioner i moms.

13 personer er så langt politianmeldt. einari.haakaas@aftenposten.no

Kompetansesenteret Norecopa som skal fremme alternativer til dyreforsøk, ber Regjeringen om i alt 13 millioner kroner.

FOTO: INGAR HAUG STEINHOLT

Dyrevelferd på sparebluss

■ Får 200 000 kroner i året - ber om 13 millioner

Norske myndigheter har satt av midler til en halv stilling for å forske frem alternativer til smertefulle dyreforsøk. Sverige gir 24 millioner.

JENNY SANDVIG

– Det er veldig lite vi kan få gjort med en halv stilling, sier mannen som innehar den, professor Adrian Smith ved Norges veterinærhøgskole.

Han har stillingen i kompetansesenteret Norecopa, som myndighetene opprettet i 2003. Målet var å «initiere utvikling av alternative metoder» til dyreforsøk og «spre informasjon om alternativer nasjonalt og internasjonalt».

Næringskomiteen på Stortinget ba samtidig Regjeringen etablere et fond for forskning på alternativer til dyreforsøk, «etter svensk modell». Dette fondet er ikke blitt noe av.

Norecopa har bare hatt midler

Dette er saken

I forrige uke skrev Aftenposten at FDU ikke har ført tilsyn med dyreforsøk siste to år. De har heller ikke vært på en eneste uanmeldt kontroll av forsøksdyravløsing siden 2005.

Norecopa, organisasjonen som skal fremme alternativer til dyreforsøk, sier de er ute av stand til å gjøre jobben sin på grunn av pengemangel.

Forsøksdyrutvalget (FDU) mangler også penger til å løse oppgavene de er pålagt.

Over halvparten av forsøksdyravløsingene har manglet godkjenning i perioden.

Aftenposten fakta

til å informere om hvilke fremskritt andre land har gjort for å redusere bruken av forsøksdyr med alternative metoder. Driftsbudsjettet til den norske organisasjonen er 200 000 kroner.

«Dersom Norecopa skal oppfylle forventningene som Stortinget hadde til alternativer til dyreforsøk, må organisasjonen tildeles flere ressurser», skriver organisasjonen nå i et brev til landbruksminister Lars Peder Brekk (Sp) og fiskeriminister Lisbeth Berg-Hansen (Sp).

I brevet ber Norecopa om 3 millioner kroner for å ansette flere og 10 millioner kroner til et forskningsfond.

De er ikke det eneste offentlige organet som mangler midler til å fremme dyrevelferd. I forrige uke skrev Aftenposten at det offentlige Forskningsdyrutvalget (FDU) ikke har hatt penger til å føre tilsyn med dyreforsøk de siste to årene.

Svenskene satser. Det svenske forskningsfondet, som skulle tjene som modell for det norske, får hvert år 24 millioner kroner fra den svenske staten. Industri-

en bidrar med 3 millioner kroner. Norecopa mener Norge burde vært nærmere svenskene innen alternativer til dyreforsøk, særlig innen fiskeforskning. Forumet begrunner det med vår stilling som fiskerinasjon.

– Norge har også et moralsk ansvar for å føre tilbake alternativer til dyreforsøk til de dyrene som havbruksnæringen baserer seg på, sier Smith.

Han nevner utvikling av såkalte standardfisk som et viktig skritt på veien mot å bruke færre fisk pr. forsøk. Bare fra 2007 til 2009 ble det brukt 68 570 fisk i smertevoldende forsøk, ofte for å fremstille vaksiner.

– Med genetisk standardiserte fisk kan man bruke færre fisk og likevel få signifikante resultater fra forsøkene, sier Smith.

Dyreveralliansen har kalt Norge en «sinke» på forskning på dyrevelferd, mens Forskningsrådet har konkludert med at det er behov for mer forskning for å fremme velferd blant fisk.

Landbruksdepartementet opplyser at det ikke har vært noen intensjon å fullfinansiere aktivitet i Norecopa.

– Norecopa gjør et viktig arbeid, og jeg har akkurat hatt et møte med daglig leder og blitt oppdatert. Landbruksdepartementet og Fiskeri- og kystdepartementet bevilger i 2010 tilsammen 800 000 kroner for å drifte sekretariatet for Norecopa, sier statssekretær Ola T. Heggem (Sp).

– Den svenske staten gir sitt fond 24 millioner svenske kroner i året. Norecopa har bedt om 10 millioner kroner i fondsmidler til neste år. Vil det bli opprettet et fond, og i tilfelle når og i hvilken størrelsesorden?

– Departementene ønsker at forskningsbevilgninger skal gå via de finansieringskanaler som allerede er etablert, i hovedsak via Norges forskningsråd. Departementene kanaliserte årlig betydelige midler via Norges forskningsråd, sier Heggem.

Fiskeri- og kystdepartementet opplyser at de tar spørsmål om dyrevelferd alvorlig, og at «Norge er en betydelig bidragsyter innen forskning på velferd hos oppdrettsfisk».

jenny.sandvig@aftenposten.no

Dømt for hvitvasking

■ Hovedmann fikk tre og et halvt års fengsel

Seks personer i et nettverk av falske fakturaer og hvitvasking av penger er nå dømt. Hovedmannen «Tony» må betale 17,5 millioner kroner.

EINAR HAAKAAS

«Tony» var også tiltalt etter den såkalt mafiaparagrafen, som omfatter organisert kriminalitet, men retten mente bevisene ikke holdt. «Tony» fikk likevel tre og et halvt års fengsel.

Tidligere er fem personer dømt for hvitvasking av 20 millioner kroner i denne saken. Alle har bidratt til svindelen ved å opprette selskaper som har fått overført pengebeløp på konto etter sendt faktura. Pengene er tatt ut kontant, og levert til kontaktmannen «Tony». Dommene for de fem varierer fra 60 dager til to år og syv måneders fengsel.

Tatt i fjor. Albanske «Tony» (30) ble pågrepet i Ungarn i oktober i fjor, og har siden sittet varetektsfengslet. Borgarting lagmannsrett oppsummerer i en dom fra 22. januar saken.

Fiktive fakturaer

Fiktiv fakturering gjør det mulig å snyte på skatten ved å jobbe svart og unndra moms.

Skatteetaten etterforsker 23 nettverk for svart arbeid og fiktiv fakturering. De fleste nettverkene dreier seg om albanske miljøer, som også har brukt falske ID-er.

147 saker er kontrollert, 33 av dem er ferdig behandlet. I disse 33 sakene er det avdekket svarte inntekter på 116 millioner kroner og unndragelse av 43 millioner i moms.

13 personer er så langt politianmeldt og knyttet til nettverkene.

Aftenposten fakta

Ifølge dommen ble «arbeidsoppdrag for store summer omgjort til kontanter ute av myndighetenes kontroll. Opplegget la til rette for omfattende økonomisk kriminalitet i et stort antall selskaper innen byggebransjen, herunder bruk av ulovlig arbeidskraft, skatte- og avgiftsunndragelse, regnskapsover-

treddelser og valutasvindler».

I denne nest største saken er en 26 år gammel tysker dømt for hvitvasking av 13 millioner kroner. Etter at 26-åringen ble holdt ansvarlig for at noen stakk av med penger, ble han ifølge egen forklaring satt under press. Dermed begynte han å rekruttere flere fotfolk. En av dem var en 40 år gammel tobarnsmor bosatt i Frankfurt. På tilsammen fire turer til Norge tok hun ut 700 000 kroner for nettverket. Under den siste turen ble hun pågrepet og fengslet. Kvinnen la alle kort på bordet, og bidro til å peke ut 26-åringen. I en tilståelsesdom fikk hun ti måneders fengsel, mens fire måneder ble gjort ubetinget.

Også to grekere bosatt i Tyskland ble trukket inn i samme rolle fordi de hadde behov for penger, og det endte med fengselsstraffer da de valgte å legge kortene på bordet. Også en bulgarsk håndverker ble dømt til fengsel i 11 måneder i denne saken.

Truet i fengsel. Retten har valgt å tro på 26-åringens forklaring, som knytter «Tony» til en sentral rolle i denne hvitvaskingen. Retten legger til grunn at dette har utsatt ham for risiko for represalier. Han ba om å få sone i et annet fengsel etter han skal ha følt seg truet av albanere i Oslo fengsel.

«Tony»s forsvarer, Thomas Klevenberg, sier at de vurderer å anke. – Jeg er fornøyd med at han er frifunnet for organisert kriminalitet, men synes dommen er for streng, sier Klevenberg.

einar.haakaas@aftenposten.no

Avvist av NSB – 50 mil i rullestol

■ Da NSB nektet å ta to rullestolbrukere med toget fra Oslo til Trondheim, protesterte de to avviste passasjerene ved å kjøre til Trondheim selv. I sine elektriske rullestoler. 34 centimeter var det som skulle til for at NSB nektet **Torill Kopperud** og **Ole-Jørgen Jansen** transport til Trondheim. Rullestolene tilfredsstiller NSBs krav til vekt og bredde, men er 34 cm for lange, skriver Adresseavisen. (NTB)

SOMMER-SALG
på tepper med standard mønster og farge

÷ 50-70%

PRIS EKSEMPLER
Stort utvalg av Kelimer str 200x100 før kr 1590 nå kr 490

Salong tepper str 200x150, 250x170, 300x200 fra kr 1990

Spisestue tepper str 300x200, 250x200, 350x250 fra kr 2990

Pars Tepper

GlasMagasinet 3. et. Stortorvet. Tlf. 22 41 51 52.
Åpningstider: Hverdager 10-19, lørdager 10-18.

Sommerkampanje hos Toyota Oslo AS

Kjøp bruktbil hos oss i juli og få reisegavekort til en verdi av **kr 10 000,-**

www.toyota-oslo.no

Økern:
Toyota Oslo AS
Kabelgata 2
Tlf. 22 70 02 00

Oppsal:
Toyota Oslo AS
Østmarkveien 25
Tlf. 23 12 60 00

Skøyen:
Toyota Oslo AS
Drammensveien 161
Tlf. 22 51 01 00

Today Tomorrow Toyota